

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.
predsedníčka Ústavného súdu
Slovenskej republiky

OCHRANA ÚSTAVNOSTI A ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Prehľad rozhodovacej a ďalšej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky
za rok 2014**

Košice apríl 2015

Obsah

PREDSLOV.....	3
VŠEOBECNÁ ČASŤ.....	4
1. Rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky.....	4
1.1 Vybavovanie podaní v roku 2014.....	5
2. Štatistický prehľad rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky v roku 2014.....	7
2.1 Konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.....	8
2.2 Konanie o súlade predmetu referenda s ústavou alebo ústavným zákonom podľa čl. 125b ústavy	9
2.3 Konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy.....	9
2.4 Konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy.....	20
2.5 Konanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca podľa čl. 129 ods. 1 ústavy.....	20
2.6 Konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.....	20
2.7 Ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu podľa čl. 136 ústavy.....	21
2.8 Konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.....	21
2.9 Zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde.....	21
2.10 Procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom.....	21
OSOBITNÁ ČASŤ.....	22
1. Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.....	22
1.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.....	22
1.2 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky o súlade predmetu referenda s ústavou a ústavným zákonom podľa čl. 125b Ústavy Slovenskej republiky.....	39
1.3 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy.....	42
1.4 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.....	48
1.5 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní podľa čl. 136 ods. 3 ústavy	49
1.6 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o zjednotení.....	50
právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde.....	50
PROJEKT.....	51
1. Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu	51
1.1 REŠERŠ A.....	51
1.2 EXTRÉMNE A OPAKOVANÉ PRIEŤAHY.....	52
1.3 REŠERŠ B.....	56
ČINNOSŤ KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	59
1. Organizačná štruktúra Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky.....	59
1.1 Činnosť odboru súdnych poradcov a súdnej agendy a analytického oddelenia	60
1.2 Činnosť odboru vonkajších vzťahov a protokolu.....	62
1.3 Činnosť tlačového a informačného odboru.....	68
2. Projekty Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky financované z prostriedkov EÚ.....	70
2.1 Projekt „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“.....	70
2.2 Projekt „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“.....	73

PREDSLOV

Ústava Slovenskej republiky vymedzuje Ústavný súd Slovenskej republiky ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti. Takto determinovaný charakter tohto ústavného orgánu predurčuje okrem iného i jeho zodpovednosť za dostatočné a promptné sprostredkovanie jeho jednotlivých rozhodnutí a ich odôvodnení, ale aj za informovanie o skutočnostiach týkajúcich sa personálneho, materiálneho a technického zabezpečenia umožňujúceho plynulý chod ústavného súdu.

Uvedomujúc si, že táto zodpovednosť sa neodmysliteľne spája s dôsledným naplňaním poslania a úloh ústavného súdu, ktoré mu vyplývajú priamo z platnej právnej úpravy, završuje ústavný súd svoje pravidelne vykonávané publikačné a prezentačné aktivity aj v roku 2014 dokumentom Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky.

Dokument obsahuje prehľad rozhodovacej a ďalšej činnosti ústavného súdu za rok 2014, pričom tradične ponúka štatistické údaje zahŕňajúce celkový počet podaní doručených ústavnému súdu, počet rozhodnutých vecí, ako aj štatistické údaje týkajúce sa počtu doručených podaní a rozhodnutých vecí podľa jednotlivých typov konaní na ústavnom súde.

Osobitná časť dokumentu analýzou približuje vybrané rozhodnutia ústavného súdu, a to najmä v konaniach, ktoré pre svoju dôležitosť a spoločenskú aktuálnosť výraznejšie rezonovali v povedomí verejnosti.

Významná je z hľadiska overovania konkrétneho výkonu rozhodnutí ústavného súdu časť dokumentu s názvom Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky.

V neposlednom rade dokument ponúka aj pohľad na činnosť vybraných odborov v rámci štruktúry Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky a na realizáciu projektov Kancelárie financovaných z prostriedkov Európskej únie.

Komplexne a dôkladne spracovaný dokument Ochrana ústavnosti a Ústavy Slovenskej republiky tak neprináša len stručný prehľad štatistických údajov, ale ozrejmuje a približuje aj špecifiká, s ktorými sa musel ústavný súd v roku 2014 v rámci svojej rozhodovacej činnosti vysporiadať.

VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. ROZHODOVACIA ČINNOSŤ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hodnotenie rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) za rok 2014 podobne ako v predchádzajúcich rokoch determinuje predovšetkým fakt pokračujúceho vysokého počtu doručených podaní, o čom svedčí skutočnosť, že celkový počet podaní¹ doručených ústavnému súdu v roku 2014 dosiahol číslo 17 889. Narastajúce množstvo sťažností a návrhov v posledných rokoch poznateľne ovplyvňuje nároky na rozhodovaciu činnosť sudcov ústavného súdu a samozrejme aj dĺžku konania pred ústavným súdom, ktorá sa v dôsledku uvedeného nevyhnutne predlžuje (2011 – 2,86 mesiacov, 2012 – 3,43 mesiacov, 2013 – 6,23 mesiacov a 2014 – 8,15 mesiacov).

Napriek uvedeným zložitým podmienkam sa ústavný súd usiluje o udržanie vysokého štandardu ochrany ústavnosti. Hoci mediálnu pozornosť upútavajú predovšetkým spoločensky citlivo vnímané „kauzy“ sprevádzané neraz výraznou polemickou spoločenskou diskusiou, z hľadiska celkového pohľadu možno úroveň ochrany ústavnosti v oblasti ochrany základných práv a slobôd dokumentovať skutočnosťou, že v roku 2014 v rámci európskeho systému ochrany ľudských práv zaistovaného Európskym súdom pre ľudské práva so sídlom v Štrasburgu (ďalej len „ESĽP“) sa tento súdny orgán zaoberal 368 prípadmi týkajúcimi sa Slovenskej republiky, pričom z tohto počtu rozhodol o porušení niektorého z ľudských práv zaručených Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) zo strany Slovenskej republiky iba v 13 prípadoch, čo predstavuje 3,5 % prerokúvaných prípadov.

Okrem vysokého počtu podaní sa ústavný súd po tom, ako prezident Slovenskej republiky nevymenoval 2 sudcov, musel od 14. júla 2014 vysporiadať so situáciou, že pracoval len s počtom 11 sudcov, a nie v kompletnom zložení 13 sudcov. Ústavný súd od uvedeného dátumu pracoval iba v troch senátoch, nie štyroch.

Rozhodovaciu činnosť zabezpečoval v pléne a štyroch senátoch podľa schváleného Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2014 (ďalej len „rozvrh práce“) do 13. júla 2014 plný počet sudcov. V súvislosti so skončením funkčného obdobia sudcov ústavného súdu Jána Auxta, Juraja Horvátha a Jána Lubyho prijalo plénum ústavného súdu uznesením podľa čl. 131 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2014 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce“), ktorým ustanovilo, že rozhodovaciu činnosť bude zabezpečovať v pléne a troch senátoch, a to vzhľadom na znížený počet sudcov (**11 sudcov**).

Zloženie senátov do 4. júla 2014

I. senát	Milan Ľalík (predseda senátu do 28. 2. 2014) Peter Brňák (predseda senátu od 1. 3. 2014) Marianna Mochnáčová
II. senát	Juraj Horváth (predseda senátu do 28. 2. 2014) Lajos Mészáros (predseda senátu od 1. 3. 2014) Sergej Kohut Ivetta Macejková

¹ Pojem podania označuje všetky návrhy a sťažnosti, ktorými aktívne legitimované subjekty iniciujú začatie konania pred ústavným súdom, ako aj podania, ktoré boli vybavené odložením podľa § 23a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

III. senát	Ján Auxt (predseda senátu do 28. 2. 2014) Ľubomír Dobrík (predseda senátu od 1. 3. 2014) Rudolf Tkáčik
IV. senát	Ján Luby (predseda senátu do 28. 2. 2014) Ladislav Orosz (predseda senátu od 1. 3. 2014) Ľudmila Gajdošíková

Zloženie senátov od 14. júla 2014

I. senát	Peter Brňák Milan Ľalík Marianna Mochnáčová
II. senát	Lajos Mészáros Ladislav Orosz Sergej Kohut Ľudmila Gajdošíková
III. senát	Ľubomír Dobrík Jana Baricová Rudolf Tkáčik Ivetta Macejková

Predsedom I. senátu bol sudca Peter Brňák.

Predsedom II. senátu bol sudca Lajos Mészáros alebo sudca Ladislav Orosz v závislosti od zloženia senátu určeného v čl. II bode 3 rozvrhu práce v znení dodatku č. 1 k rozvrhu práce.

Predsedom III. senátu bol sudca Ľubomír Dobrík.

1.1 Vybavovanie podaní v roku 2014

Ústavnému súdu bolo od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014 doručených **17 889** podaní. Potvrďuje sa tým v posledných rokoch relatívne ustálený trend veľmi vysokého počtu podaní doručovaných ústavnému súdu. Pre porovnanie uvádzame prehľad údajov z predchádzajúcich rokov.

Ústavnému súdu bolo:

v roku 2011 doručených 4 277 podaní,

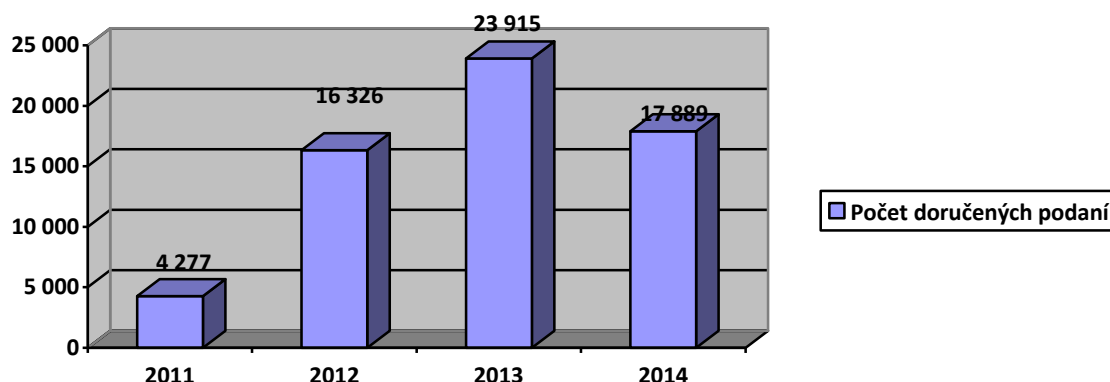
v roku 2012 doručených 16 326 podaní,

v roku 2013 doručených 23 915 podaní,

v roku 2014 doručených 17 889 podaní.

Graf č. 1

Počet ústavnému súdu doručených podaní (roky 2011 – 2014)

Zdroj: vlastný

Napriek vysokému počtu doručených podaní sa ústavnému súdu darilo zachovať vysokú dynamiku a relatívnu plynulosť rozhodovacej činnosti.

Ústavný súd v roku 2014 vybavil² **16 134** podaní, z toho

- a) **13 285** podaní bolo vybavených
odložením [§ 23a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“)] alebo
spojením [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] s iným podaním,
- b) **2 848** podaní bolo vybavených rozhodnutím (nálezom alebo uznesením).

Z celkového počtu **2 848** vydaných rozhodnutí bolo

- 57** rozhodnutí pléna ústavného súdu a
- 2 791** rozhodnutí senátov ústavného súdu, z toho
 - I. senát – 797 rozhodnutí (nálezov a uznesení),
 - II. senát – 871 rozhodnutí (nálezov a uznesení),
 - III. senát – 711 rozhodnutí (nálezov a uznesení),
 - IV. senát – 412 rozhodnutí (nálezov a uznesení).

Na každého sudcu ústavného súdu pripadlo v priemere cca **1 350 rozhodnutých vecí**. Priemerná dĺžka konania pred ústavným súdom bola **8,15 mesiacov**.

² Pojem vybavil zahŕňa prípady, v ktorých ústavný súd o podaní rozhodol nálezom alebo uznesením, ako aj prípady, v ktorých ústavný súd vybavil podanie odložením podľa § 23a zákona o ústavnom súde.

1.1.1 Počet nevybavených podaní doručených Ústavnému súdu Slovenskej republiky v rokoch 2011 – 2014

Napriek stúpajúcemu trendu počtu doručených podaní sa ústavnému súdu v roku 2014 darilo znižovať stav nevybavených podaní z predchádzajúcich rokov.

Popri 17 889 podaniach doručených ústavnému súdu v roku 2014 plénum a jednotlivé senáty skorigovali k 31. decembru 2014 stav nevybavených podaní z predchádzajúcich rokov nasledovne:

rok 2011	–	nevybavené	1 podanie (z toho 0 podaní v plenárnych veciach),
rok 2012	–	nevybavených	18 podaní (z toho 3 podania v plenárnych veciach),
rok 2013	–	nevybavených	233 podaní (z toho 5 podaní v plenárnych veciach),
rok 2014	–	nevybavených	11 451 podaní (z toho 17 podaní v plenárnych veciach).

Je nevyhnutné zdôrazniť, že dynamika práce súčasného zloženia ústavného súdu pozostávajúceho z 11 sudcov bola zachovaná na úrovni obdobia, keď ústavný súd pracoval v kompletnom zložení 13 sudcov.

2. ŠTATISTICKÝ PREHĽAD ROZHODOVACEJ ČINNOSTI ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2014

Tabuľka č. 1

Počet podaní doručených ústavnému súdu v roku 2014 podľa druhu konania³

	Druh konania	Doručené podania
A.	konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy	24
B.	konanie o súlade predmetu referenda s ústavou alebo ústavným zákonom podľa čl. 125b ústavy	1
C.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy	17700
D.	konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy	1
E.	konanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca podľa čl. 129 ods. 1 ústavy	3
F.	konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy	96
G.	ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu podľa čl. 136 ústavy	2
H.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	18
I.	zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde	3
J.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	41
	Spolu	17 889

Zdroj: vlastný

³ Tabuľky 1 a 2 uvádzajú len tie typy konaní (zodpovedajúce jednotlivým právomociam ústavného súdu), ktorých sa týkali podania doručené ústavnému súdu v roku 2014 (tabuľka č. 1) alebo podania, o ktorých ústavný súd v priebehu roka 2014 v rámci konkrétneho druhu právomoci rozhodoval (tabuľka č. 2). Ústavný súd disponuje celkovo 18 právomocami, ktoré vyplývajú z ustanovení prvého oddielu siedmej hlavy ústavy, ako aj z ustanovení ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z.

Tabuľka č. 2

Počet podaní vybavených ústavným súdom v roku 2014 podľa druhu konania

	Druh konania	Vybavené veci
A.	konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy	29
B.	konanie o súlade predmetu referenda s ústavou alebo ústavným zákonom podľa čl. 125b ústavy	1
C.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy	15 993
D.	konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a ústavy	1
E.	konanie o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca podľa čl. 129 ods. 1 ústavy	3
F.	konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy	37
G.	ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu podľa čl. 136 ústavy	3
H.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	13
I.	zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde	3
J.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	51
	Spolu	16 134

Zdroj: vlastný

Legenda:

Doručené podania – počet podaní doručených ústavnému súdu

Vybavené veci – počet podaní vybavených ústavným súdom

2.1 Konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	24
Vybavené veci	29
čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy	24
• zamietnuté	1
• nález	11
• zastavené	2
• odmietnuté	10
čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy	1
• nález	1
čl. 125 ods. 1 písm. c) ústavy	2
• zastavené	2
vybavené inak	2 (odložené – § 23a zákona o ústavnom súde)

2.2 Konanie o súlade predmetu referenda s Ústavou Slovenskej republiky alebo ústavným zákonom podľa čl. 125b Ústavy Slovenskej republiky

Mimoriadne náročné a mediálne ostro sledované bolo **historicky prvé rozhodovanie** o návrhu prezidenta Slovenskej republiky na začatie konania **o súlade predmetu referenda** s ústavou (plénum ústavného súdu svojím rozhodnutím „odsúhlasilo“ 3 zo 4 referendových otázok „o ochrane rodiny“ uvedených v petícii občanov), o ktorom bolo navyše potrebné rozhodnúť v lehote 60 dní.⁴

Doručené podania	1
Vybavené veci	1 nález

2.3 Konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

Najrozsiahlejšiu agendu aj v roku 2014 predstavovalo konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb podľa čl. 127 ústavy.

Ústavnému súdu bolo v tomto období doručených celkom **17 700** sťažností. Z uvedeného počtu sa na ústavný súd obrátili v

2 066 prípadoch fyzické osoby,

15 634 prípadoch právnické osoby.

V roku 2014 rozhodol ústavný súd o **15 993** sťažnostiach, z ktorých bolo:

961 sťažností namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru,

15 032 ostatných sťažností namietajúcich porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru alebo ďalších článkov ústavy a dohovoru, prípadne ďalších medzinárodných zmlúv.

Z uvedených údajov vyplýva, že najpočetnejšiu skupinu sťažností fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy doručených ústavnému súdu predstavujú sťažnosti namietajúce porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

⁴ Podľa čl. 125b ods. 3 ústavy je ústavný súd povinný rozhodnúť o návrhu na rozhodnutie o tom, či predmet referenda, ktoré sa má vyhlásiť, je v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom, do 60 dní odo dňa jeho doručenia.

2.3.1 Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Z 961 podaní namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo:

- v 281 prípadoch rozhodnuté meritórne, z toho v:
 - 276 prípadoch nálezom, pričom v 258 nálezoch ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru,⁵
 - 1 prípade bolo konanie zastavené (§ 54 zákona o ústavnom súde),
 - 4 prípadoch boli veci spojené na spoločné konanie;
- v 332 prípadoch rozhodnuté uznesením, z toho:
 - 329 sťažností bolo odmietnutých (§ 25 zákona o ústavnom súde),
 - 3 konania boli zastavené (§ 54 zákona o ústavnom súde);
- v 348 prípadoch boli podania vybavené odložením (§ 23a a § 31 zákona o ústavnom súde).

Tabuľka č. 3

Nálezy ústavného súdu vyslovujúce porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

odporca	rozhodnuté nálezom v r. 2014
Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach	1
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1
Krajský súd v Bratislave	3
Krajský súd v Banskej Bystrici	1
Krajský súd v Trenčíne	1
Krajský súd v Nitre	1
Krajský súd v Žiline	1
Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Bratislava I	40
Okresný súd Bratislava II	19
Okresný súd Bratislava III	10
Okresný súd Bratislava IV	6
Okresný súd Bratislava V	5
Okresný súd Brezno	1
Okresný súd Čadca	25
Okresný súd Dunajská Streda	2
Okresný súd Galanta	3
Okresný súd Humenné	1
Okresný súd Komárno	2
Okresný súd Košice I	27
Okresný súd Košice II	13
Okresný súd Košice-okolie	3
Okresný súd Kežmarok	3
Okresný súd Levice	2
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1
Okresný súd Malacky	1

⁵ Vo zvyšných 18 nálezoch ústavný súd vyslovil, že základné práva zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené neboli, alebo sťažnosti nevyhoveli.

Okresný súd Martin	2
Okresný súd Námestovo	8
Okresný súd Nové Zámky	4
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	1
Okresný súd Nitra	3
Okresný súd Pezinok	12
Okresný súd Poprad	1
Okresný súd Prešov	7
Okresný súd Prievidza	1
Okresný súd Piešťany	14
Okresný súd Rožňava	2
Okresný súd Senica	1
Okresný súd Skalica	2
Okresný súd Spišská Nová Ves	1
Okresný súd Stará Ľubovňa	1
Okresný súd Trnava	5
Okresný súd Trenčín	2
Okresný súd Vranov nad Topľou	2
Okresný súd Žilina	14
Okresný súd Žiar nad Hronom	1
Spolu	258

Zdroj: vlastný

Všeobecné súdy, vo vzťahu ku ktorým ústavný súd v roku **2014** vydal najviac nálezov vyslovujúcich porušenie **uvedených článkov ústavy a dohovoru**:

Okresný súd Bratislava I	40 nálezov,
Okresný súd Košice I	27 nálezov,
Okresný súd Čadca	25 nálezov.

Porovnanie počtu nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré ústavný súd prijal v období roka 2014 a v obdobiach predchádzajúcich rokov, naznačuje znepokojujúci trend nárastu porušenia základných práv fyzických osôb a právnických osôb v konaniach pred všeobecnými súdmi v dôsledku zbytočných prieťahov.

Kvôli názornosti uvádzame porovnanie relevantných údajov za posledné štyri roky.

Ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

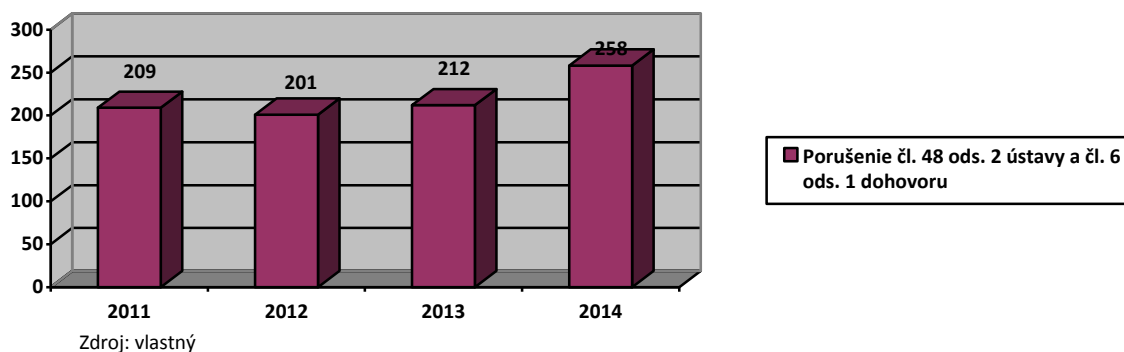
- v roku **2011** – v **209** nálezoch,
- v roku **2012** – v **201** nálezoch,
- v roku **2013** – v **212** nálezoch,
- v roku **2014** – v **258** nálezoch.

Z uvedeného počtu 258 nálezov v roku 2014, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa porušenie označených práv týkalo:

- 37 obchodných vecí,
- 195 občianskych vecí,
- 15 trestných vecí,
- 11 exekučných vecí.

Graf č. 2

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2014)

2.3.2 Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a iných základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky

Z **15 032** vybavených podaní týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 16 ods. 2 ústavy, čl. 17 ústavy, čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 20 ods. 1 ústavy bolo:

- 103 nálezov, z ktorých ústavný súd v 73 prípadoch vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru⁶

Tabuľka č. 4

Nálezy ústavného súdu vyslovujúce porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy

odporca	rozhodnuté nálezom v r. 2014
Prezident Slovenskej republiky	1
Najvyšší súd Slovenskej republiky	22
Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie	1
Krajský súd v Bratislave	15
Krajský súd v Banskej Bystrici	3

⁶ Vo zvyšných 30 nálezoch ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v iných článkoch ústavy alebo porušenie iných ľudských práv zaručených dohovorom alebo inými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach.

Krajský súd v Prešove	4
Krajský súd v Trenčíne	1
Krajský súd v Trnave	8
Krajský súd v Košiciach	4
Krajský súd v Žiline	3
Krajský súd v Nitre	1
Okresný súd Čadca	1
Okresný súd Bratislava I	1
Okresný súd Bratislava II	1
Okresný súd Bratislava V	1
Okresný súd Dolný Kubín	1
Okresný súd Košice I	1
Okresný súd Košice II	2
Okresný súd Lučenec	1
Okresný súd Prešov	1
Spolu	73

Zdroj: vlastný

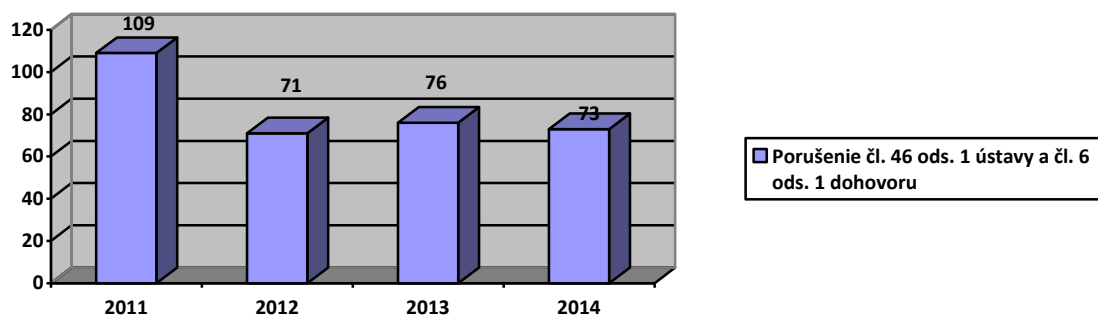
Porovnanie počtu nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy alebo porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré ústavný súd prijal v období roka 2014 a v obdobiach predchádzajúcich rokov, naznačuje, že miera porušovania označených základných práv fyzických osôb a právnických osôb zostáva na približne rovnakej úrovni ako v rokoch 2012 a 2013. Pre ilustráciu uvádzame porovnanie relevantných údajov za posledné štyri roky.

Ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

- v roku 2011 – v 109 nálezoch,
- v roku 2012 – v 71 nálezoch,
- v roku 2013 – v 76 nálezoch,
- v roku 2014 – v 73 nálezoch.

Graf č. 3

Prehľad počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2014)

Zdroj: vlastný

Z uvedeného počtu 73 nálezov v roku 2014, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy alebo porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa porušenie označených základných práv týkalo:

- 28 občianskych vecí,
- 13 obchodných vecí,
- 17 trestných vecí,
- 6 exekučných vecí,
- 7 správnych vecí,
- 1 rozhodnutia rozhodcovského súdu,
- 1 volebnej veci.

2.3.3 Prehľad počtu nálezov z roku 2014, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí

Závažnú skupinu sťažností prerokúvaných ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy predstavujú sťažnosti namietajúce porušovanie základných práv maloletých.

Slovenská republika sa ako zmluvná strana Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky ako Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 104/1991 Zb.) zaviazala, že bude rešpektovať práva každého dieťaťa a že záujem dieťaťa bude považovaný za prvoradý pri akýchkoľvek postupoch a riešení, ktoré sa týkajú dieťaťa ako osoby, ktorá pre svoju telesnú a duševnú nezrelosť potrebuje osobitné záruky, starostlivosť a zodpovedajúcu právnu ochranu. Aj preto ústavný súd kladie mimoriadny dôraz na monitorovanie a posudzovanie postupov všeobecných súdov pri rozhodovaní o právach maloletých.

Ústavný súd v roku 2014 vyslovil porušenie práv maloletých detí v **3 nálezo**ch.

Tabuľka č. 5

Prehľad nálezov z roku 2014, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	porušené články
1	I. ÚS 108/2014	Okresný súd Dolný Kubín	8 Er 182/09	čl. 46 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
2	IV. ÚS 100/2014	Krajský súd v Bratislave	11 CoP 267/2013	čl. 46 ods. 1 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
3	IV. ÚS 325/2014	Okresný súd Košice I	38 C 449/2013	čl. 48 ods. 2 ústavy

Zdroj: vlastný

Legenda:

čl. 46 ods. 1 ústavy (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu)

čl. 48 ods. 2 ústavy (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov)

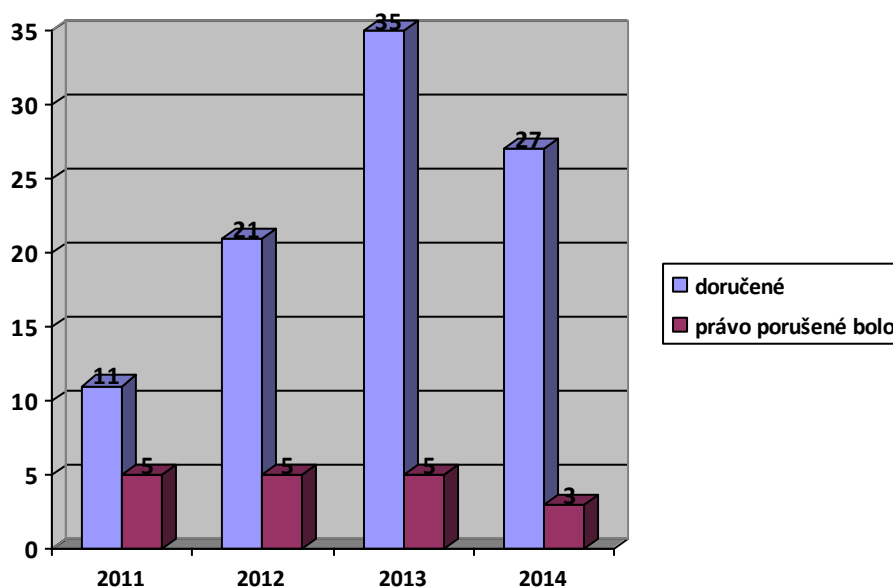
čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote)

Prehľad počtu ústavnému súdu doručených podaní namietajúcich porušenie práv maloletých detí a počtu nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých detí, za obdobie posledných štyroch rokov:

rok 2011	–	doručených 11 podaní – v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí,
rok 2012	–	doručených 21 podaní – v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí,
rok 2013	–	doručených 35 podaní – v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí,
rok 2014	–	doručených 27 podaní – v 3 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí.

Graf č. 4

Prehľad počtu ústavnému súdu doručených podaní, v ktorých bolo namietané porušenie práv maloletých detí, a nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých detí (roky 2011 – 2014)

Zdroj: vlastný

2.3.4 Prehľad nálezov, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky alebo čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – rok 2014

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu v roku 2014 bolo aj rozhodovanie o podaniach, ktorými sťažovatelia namietali porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a ods. 5 ústavy alebo porušenie práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Tieto podania predstavujú taktiež významnú a závažnú skupinu sťažností prerokovaných v konaní podľa čl. 127 ústavy.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť zákonné, t. j. musí byť vykonané spôsobom ustanoveným zákonom. Každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli.

Ústavný súd v roku 2014 vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo čl. 5 ods. 4 dohovoru v **8 nálezo**ch.

Tabuľka č. 6

Prehľad nálezo

v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo ľudských práv zaručených v čl. 5 ods. 4 dohovoru

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	porušené články
1	II. ÚS 432/2013	Krajský súd v Košiciach Okresný súd Košice I	6 Tpo 23/2013 0 Tp 102/2012	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
2	IV. ÚS 494/2013	Krajský súd v Trnave	3 Tpo 5/2013	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
3	IV. ÚS 495/2013	Krajský súd v Trnave	5 Tos 18/2013	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
4	IV. ÚS 561/2013	Krajský súd v Trnave	6 Tpo 54/2012	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru
5	III. ÚS 207/2014	Krajský súd v Trenčíne	23 Tpo 56/2013	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
6	II. ÚS 193/2014	Krajská prokuratúra v Prešove Úrad špec. prok. GP SR	Kv 10/13/7700 VII/2 Gv 16/14	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 4 dohovoru
7	I. ÚS 250/2014	Krajský súd v Nitre	2 Tpo 12/2014	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru
8	II. ÚS 417/2014	Krajský súd v Bratislave	2 Tpo 85/2013	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy

Zdroj: vlastný

Legenda:

čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (základné právo na osobnú slobodu)

čl. 5 ods.1, 3 a 4 dohovoru (právo na slobodu a bezpečnosť)

Prehľad počtu nálezo

v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo ľudských práv zaručených v čl. 5 ods. 4 dohovoru za obdobie posledných štyroch rokov:

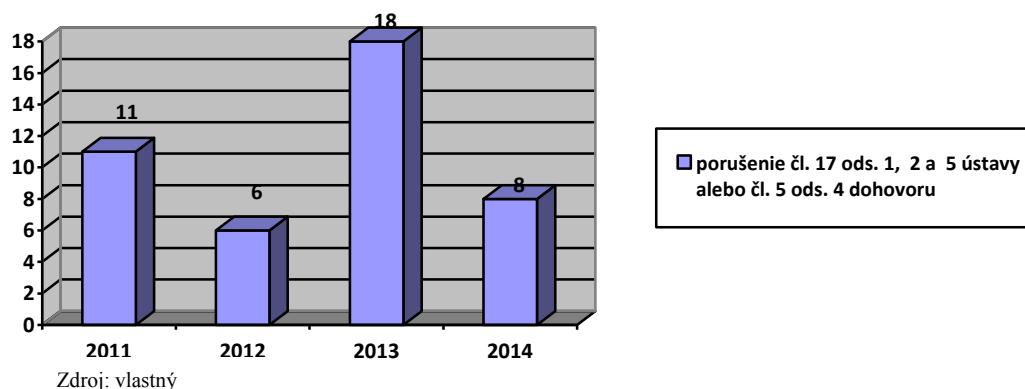
Ústavný súd vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu:

- v roku 2011 – v 11 nálezo
- ch,
- v roku 2012 – v 6 nálezo
- ch,
- v roku 2013 – v 18 nálezo
- ch,
- v roku 2014 – v 8 nálezo
- ch.

Graf č. 5

Prehľad počtu nálezo

v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo ľudských práv zaručených v čl. 5 ods. 4 dohovoru (roky 2011 – 2014)

2.3.5 Prehľad štatistických údajov o sumách finančného zadostúčenia priznaného Ústavným súdom Slovenskej republiky sťažovateľom v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

Významnou právomocou ústavného súdu umožňujúcou kompenzovať sťažovateľovi porušenie základných práv a slobôd zo strany orgánov verejnej moci, ktoré ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy zistil, je možnosť priznania finančného zadostúčenia v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

V roku 2014 žiadali sťažovatelia priznanie finančného zadostúčenia v celkovej výške **49 397 086,64 €**.

Ústavný súd za sledované obdobie priznal sťažovateľom celkom v **245** nálezoch finančné zadostúčenie vo výške **958 700 €**, z toho:

- **242** sťažovateľom za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vo výške **885 700 €**,
- **3** sťažovateľom za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy vo výške **73 000 €**.

Tabuľka č. 7

Ústavným súdom priznané finančné zadostúčenie za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

odporca	priznané finančné zadostúčenie v € v r. 2014
Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach	-
Najvyšší súd Slovenskej republiky	2 000
Krajský súd v Bratislave	7 000
Krajský súd v Banskej Bystrici	1 000
Krajský súd v Trenčíne	700
Krajský súd v Nitre	1 000
Krajský súd v Žiline	500
Okresný súd Banská Bystrica	23 000
Okresný súd Bratislava I	80 100
Okresný súd Bratislava II	81 200
Okresný súd Bratislava III	29 600
Okresný súd Bratislava IV	18 000
Okresný súd Bratislava V	21 500
Okresný súd Brezno	-
Okresný súd Čadca	114 500
Okresný súd Dunajská Streda	-
Okresný súd Galanta	13 000
Okresný súd Humenné	3 000
Okresný súd Komárno	3 500
Okresný súd Košice I	96 700
Okresný súd Košice II	78 000
Okresný súd Košice-okolie	10 700
Okresný súd Kežmarok	8 000
Okresný súd Levice	4 500
Okresný súd Liptovský Mikuláš	1 000
Okresný súd Malacky	5 000
Okresný súd Martin	11 500
Okresný súd Námestovo	48 500
Okresný súd Nové Zámky	25 500

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	1 000
Okresný súd Nitra	8 300
Okresný súd Pezinok	25 000
Okresný súd Poprad	3 000
Okresný súd Prešov	25 200
Okresný súd Prievidza	1 500
Okresný súd Piešťany	48 300
Okresný súd Rožňava	17 000
Okresný súd Senica	500
Okresný súd Skalica	7 200
Okresný súd Spišská Nová Ves	2 000
Okresný súd Stará Ľubovňa	1 600
Okresný súd Trnava	17 500
Okresný súd Trenčín	6 600
Okresný súd Vranov nad Topľou	3 500
Okresný súd Žilina	27 000
Okresný súd Žiar nad Hronom	1 500
spolu	885 700 €

Zdroj: vlastný

Všeobecné súdy, vo vzťahu ku ktorým ústavný súd v roku **2014** priznal v konaniach **najvyššie finančné zadosťučinenie**:

Okresný súd Čadca	114 500 €
Okresný súd Košice I	96 700 €
Okresný súd Bratislava II	81 200 €

Konania všeobecného súdu, na základe ktorých ústavný súd v roku **2014** priznal **najvyššie finančné zadosťučinenie** – v jednom konaní:

44 000 €	Okresný súd Košice II	č. k. 19 C 630/98	(IV. ÚS 9/2014)
23 000 €	Okresný súd Banská Bystrica	č. k. 14 C 278/95	(I. ÚS 530/2014)
20 000 €	Okresný súd Bratislava II	č. k. 8 C 4/92	(IV. ÚS 752/2013)

Tabuľka č. 8

Ústavným súdom priznané finančné zadosťučinenie za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy

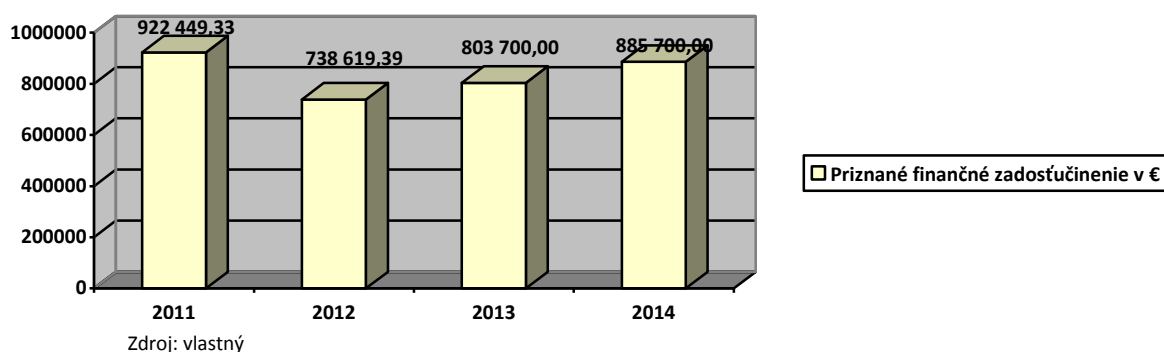
odporca	priznané finančné zadosťučinenie v € v r. 2014
Prezident Slovenskej republiky	60 000
Najvyšší súd Slovenskej republiky	-
Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie	-
Krajský súd v Bratislave	-
Krajský súd v Banskej Bystrici	-
Krajský súd v Prešove	-
Krajský súd v Trenčíne	-
Krajský súd v Trnave	-
Krajský súd v Košiciach	-
Krajský súd v Žiline	9 000
Krajský súd v Nitre	-
Okresný súd Čadca	4 000

Okresný súd Bratislava I	-
Okresný súd Bratislava II	-
Okresný súd Bratislava V	-
Okresný súd Dolný Kubín	-
Okresný súd Košice I	-
Okresný súd Košice II	-
Okresný súd Lučenec	-
Okresný súd Prešov	-
Spolu	73 000 €

Zdroj: vlastný

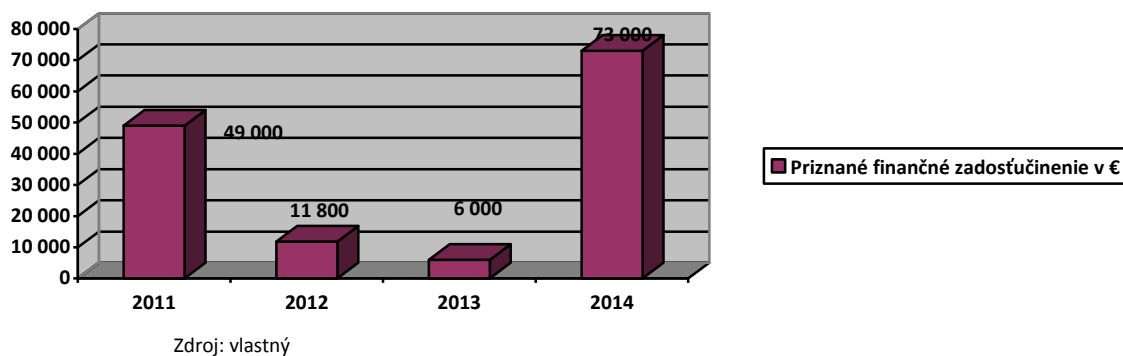
Graf č. 6

Finančné zadostučinenie priznané ústavným súdom v nálezoach, v ktorých vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2014)

Graf č. 7

Finančné zadostučinenie priznané ústavným súdom v nálezoach, v ktorých vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2014)

2.4 Konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy podľa čl. 127a Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	1
Vybavené veci	1

2.5 Konanie o sťažnostiach proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca podľa čl. 129 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	3
Vybavené veci	3

2.6 Konanie vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

Obsahovo a časovo veľmi náročné býva aj rozhodovanie o volebných sťažnostiach. V roku 2014 sa uskutočnili voľby do orgánov územnej samosprávy obcí a miest. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy alebo sťažnostiach proti výsledku volieb do orgánov miestnej samosprávy je ústavný súd viazaný 90-dňovou lehotou na rozhodnutie.

Ústavný súd zaregistroval v uplynulom roku 94 sťažností namietajúcich nezákonnosť a neústavnosť volieb do orgánov územnej samosprávy konaných 15. novembra 2014. Medzi sťažovateľmi boli neúspešní kandidáti na starostov a primátorov miest a obcí, neúspešní kandidáti na poslancov do mestských a miestnych zastupiteľstiev, jednotlivci, politické strany aj skupiny voličov.

Okrem tejto skupiny sťažností sa ústavný súd zaoberal aj 1 sťažnosťou napádajúcou voľby prezidenta, ktoré sa uskutočnili 15. marca 2014 (1. kolo) a 29. marca 2014 (2. kolo), 1 sťažnosťou, ktorá sa týkala volieb do Európskeho parlamentu konaných 24. mája 2014 a 1 sťažnosťou týkajúcou sa volieb do vyšších územných celkov konaných 9. novembra 2013.

Doručené podania	96
Vybavené veci	37⁷
Sťažovatelia	- fyzické osoby 87 podaní
	- politické strany 9 podaní
	(TIP – 1 podanie,
	PRÁVO A SPRAVODLIVOSŤ – 3 podania,
	SMER – sociálna demokracia – 1 podanie,
	Strana demokratického Slovenska (SDS) – 1 podanie,
	NOVA a spol. – 1 podanie,
	99 % - občiansky hlas – 1 podanie,
	Strana maďarskej komunity – 1 podanie)

Sťažovatelia v 94 sťažnostiach namietali nezákonnosť a neústavnosť volieb starostov a primátorov miest a obcí, ako aj nezákonnosť a neústavnosť volieb poslancov do obecných, miestnych a mestských zastupiteľstiev.

⁷ Uvádzaný počet predstavuje rozhodnutia vydané do konca roka 2014. Zvyšné volebné sťažností boli priebežne vybavené na začiatku roka 2015.

Z celkového počtu doručených a v roku 2014 vybavených podaní týkajúcich sa volieb bolo:

- **18 podaní vybavených odložením** (podľa § 23a zákona o ústavnom súde ak sudca z obsahu podania zistí, že nejde o návrh na začatie konania, podanie odloží);
- **9 podaní vybavených uznesením o odmietnutí** – v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosti týkajúce sa volieb z týchto dôvodov:
 - z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti – 4 sťažnosti,
 - z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí – 4 sťažnosti;
- **v 1 prípade bolo konanie kvôli späťvzatiu sťažnosti zo strany sťažovateľa zastavené;**⁸
- **v 9 prípadoch boli podania spojené na spoločné konanie.**

2.7 Ďalšia disciplinárna a iná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa čl. 136 Ústavy Slovenskej republiky

Doručené podania	2
Vybavené veci	3

2.8 Konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z.

článok 10 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona č. 545/2005 Z. z. a § 73a a nasl. zákona o ústavnom súde

Doručené podania	18
Vybavené veci	13

2.9 Zjednocovanie právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov

Doručené podania	3
Vybavené veci	3

2.10 Procesné rozhodnutia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

Procesnými rozhodnutiami v konaní pred ústavným súdom je pre účely uvádzaných štatistických prehľadov potrebné rozumiť rozhodnutia o vylúčení alebo nevylúčení sudcu ústavného súdu z konania pre predpojatosť podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde a rozhodnutia o spojení vecí na spoločné konanie podľa § 112 ods. 1 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde.

V priebehu roku 2014 vydal ústavný súd 51 takýchto rozhodnutí.

⁸ Išlo o sťažnosť jedného z kandidátov na funkciu prezidenta SR, ktorou napádal neústavnosť a nezákonnosť volieb prezidenta.

OSOBITNÁ ČASŤ

1. VYBRANÉ ROZHODNUTIA ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky

1.1.1 PL. ÚS 102/2011 – zákon o sudcoch (sudca spravodajca: Sergej Kohut)⁹

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 102/2011 ústavný súd rozhodoval o súlade viacerých ustanovení zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako i zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s ústavou.

Napadnuté ustanovenia, ktorých nesúlad s ústavou ústavný súd vyslovil, sa týkali viacerých otázok, a to kreácie výberových komisií, odvolania predsedu súdu ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) a zániku trvania funkcií predsedov grémií a kolégií.

V súvislosti s kreáciou výberových komisií pri výberových konaniach na obsadenie voľného miesta sudcu považoval ústavný súd za rozporný s čl. 1 ods. 1 ústavy model, v zmysle ktorého z piatich členov výberovej komisie bol jeden člen vymenúvaný z kandidátov zvolených Národnou radou Slovenskej republiky, jeden člen z kandidátov zvolených Súdnu radou Slovenskej republiky, dvaja členovia boli vymenúvaní z kandidátov vymenovaných ministrom spravodlivosti a jeden člen bol volený sudcovskou radou súdu, na ktorom sa voľné miesto sudcu obsadzovalo. Súdna rada Slovenskej republiky totiž môže prezidentovi Slovenskej republiky podať návrh len na takého kandidáta na funkciu sudcu, ktorý „obstál“ vo výberovom konaní, t. j. len toho, ktorého jej odporučila výberová komisia, a teda de facto je to práve výberová komisia, ktorá zásadným spôsobom ovplyvňuje výber kandidáta na funkciu sudcu, pričom z napadnutej právnej úpravy je zjavné, že v každej výberovej komisii budú mať „prevahu“ zástupcovia, ktorí vzišli z politických zložiek moci (členovia výberovej komisie vymenovaní z kandidátov zvolených národnou radou, resp. vymenovaní ministrom spravodlivosti). Napadnutá úprava teda zabezpečuje politickým zložkám moci rozhodujúci vplyv na zloženie výberových komisií, čo môže viesť k neprimeranej politizácii výberu kandidátov na funkciu sudcu a v konečnom dôsledku predstavovať neakceptovateľný zásah do ústavného princípu delby moci vyvoditeľného z čl. 1 ods. 1 ústavy.

V súvislosti s odvolaním predsedu súdu ministrom spravodlivosti ústavný súd považoval za ústavne nesúladnú právnu úpravu, v zmysle ktorej sa na konanie a rozhodovanie o odvolaní predsedu súdu ministrom spravodlivosti nepoužije všeobecný predpis o správnom konaní a v zmysle ktorej proti tomuto rozhodnutiu o odvolaní zároveň nie sú prípustné ani žiadne opravné prostriedky a rozhodnutie nie je ani preskúmateľné súdom. Ústavný súd považoval z ústavného hľadiska za neakceptovateľné, že napadnutá právna úprava neobsahuje žiadne záruky ochrany pred svojvôľou ministra spravodlivosti pri výkone jeho právomoci odvolávať predsedu súdu. Rozhodnutie ministra spravodlivosti o odvolaní z funkcie predsedu všeobecného súdu predstavuje autoritatívne rozhodnutie, ktoré vydáva ako orgán s mocenskou autoritou v oblasti verejnej správy, keďže ide o verejnú funkciu, pričom takéto rozhodnutie nemôže byť prejavom svojvôle ministra spravodlivosti voči osobe, ktorá je činná vo verejnej funkcii, a preto musí byť predvídateľné, presvedčivé, konkrétne a určité minimálne z hľadiska dôvodov, ktoré ministra spravodlivosti v danom prípade viedli k uplatneniu jeho mocenskej právomoci. Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň zdôraznil, že nezastupiteľnou úlohou zákonodarcu je ustanoviť primerané právne garancie, ktoré

⁹ V priebehu konania podala protinávrh na rozhodnutie vo veci sudkyňa Ivetta Macejková.

sú spôsobilé zabrániť prejavom svojvôle pri výkone verejnej moci, keďže zákaz svojvôle tvorí integrálnu súčasť generálneho princípu právneho štátu vyvoditeľného z čl. 1 ods. 1 ústavy. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd vyslovil nesúlad napadnutej právnej úpravy s čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 46 ods. 1 ústavy garantujúcim právo na súdnu a inú právnu ochranu a s čl. 141 ods. 1 ústavy zakotvujúcim záruku nezávislosti a nestrannosti súdov.

Ústavný súd napokon taktiež konštatoval, že v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy je aj ustanovenie, v zmysle ktorého mala funkcia predsedov grémií a predsedov kolégií, ktorí boli do funkcie ustanovení pred 1. májom 2011, zaniknúť priamo zo zákona 1. novembra 2011, ak k jej zániku nedošlo už skôr. Ústavný súd predovšetkým poukázal na to, že zákaz retroaktivity a princíp deľby moci sú základnými piliermi právneho štátu, pričom napadnutá právna úprava je nepravo retroaktívna, keďže ustanovuje zánik funkcie – v minulosti ustanoveného stavu, a to od 1. novembra 2011. Pri následnom posúdení toho, či nepravá retroaktivita napadnutej právnej úpravy ústi do nesúladu s ústavou, ústavný súd za rozhodné považoval predovšetkým to, že napadnutá právna úprava sa nedotýka postavenia sudcu ako sudcu, ale ide o sudcovskú samosprávnú funkciu, nie je naviazaná na zrušenie samotného inštitútu predsedov grémií a kolégií a bez ďalšieho nezhoršuje právnu pozíciu sudcu, ktorý pôsobil ako predseda grémia a kolégia. Ústavný súd vzhľadom na uvedené parametre dospel k záveru, že nepravá retroaktivita v tomto prípade dosiahla úroveň ústavnej intenzity, a preto rozhodol o jej nesúlade s čl. 1 ods. 1 ústavy.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ivetta Macejková, sudca Ľubomír Dobrík a sudca Lajos Mészáros.

1.1.2 PL. ÚS 105/2011 – zákon o prokuratúre (sudca spravodajca: Ján Auxt)¹⁰

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 105/2011 ústavný súd rozhodoval o súlade viacerých ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ako i zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov s ústavou.

Napadnuté ustanovenia, ktorých nesúlad s ústavou ústavný súd vyslovil, sa týkali viacerých otázok, a to vydávania záväzných stanovísk generálnym prokurátorom Slovenskej republiky len na návrh Komisie pre vydávanie stanovísk, kreácie výberových komisií, kreácie disciplinárnych komisií a oprávnenia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky iniciovať disciplinárne konanie proti prokurátorovi ktorejkoľvek prokuratúry.

Článok 150 ústavy zakotvuje, že generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) je na čele prokuratúry, z čoho vyplýva jeho ústavná právomoc efektívne riadiť činnosť prokuratúry, čomu musí zodpovedať aj súhrn riadiacich oprávnení priznaných mu na účely výkonu tejto právomoci. Oprávnenie generálneho prokurátora vydávať záväzné stanoviská, ktorého účelom je prispieť k zabezpečeniu jednotného a transparentného výkonu kompetencií prokuratúry, má zodpovedať tejto jeho riadiacej právomoci. V dôsledku napadnutej právnej úpravy však generálny prokurátor nemohol záväzné stanoviská vydávať z vlastnej iniciatívy, ale bol výlučne odkázaný len na iniciatívny návrh Komisie pre vydávanie stanovísk. Podľa názoru ústavného súdu právna úprava, ktorá znemožňuje generálnemu prokurátorovi vydať záväzné stanovisko v situácii, keď to považuje za potrebné pre efektívny výkon riadenia prokuratúry, a v tomto smere ho obmedzuje iniciatívou iného orgánu, zasahuje do riadiacej právomoci generálneho prokurátora spôsobom, ktorý môže v určitých situáciách zásadne obmedziť efektívne uplatnenie právomoci generálneho prokurátora. Vzhľadom na túto okolnosť ústavný súd považoval napadnutú právnu úpravu v tejto časti za rozpornú s obsahom čl. 150 ústavy.

V súvislosti s kreáciou výberových komisií považoval ústavný súd za rozporný s čl. 150 ústavy model, v zmysle ktorého zo šiestich členov výberovej komisie (pri výberovom konaní na funkciu prokurátora, pri výberovom konaní na prokuratúru vyššieho stupňa, pri výberovom konaní na funkciu vedúceho

¹⁰ V priebehu konania podala protinávrh na rozhodnutie vo veci sudkyňa Ivetta Macejková.

prokurátora) boli jej traja členovia nominantmi Rady prokurátorov Slovenskej republiky (ďalej len „rada prokurátorov“) a jej ďalší traja členovia nominantmi Národnej rady Slovenskej republiky. Takýto model opomína ústavnú zodpovednosť generálneho prokurátora za činnosť a fungovanie prokuratúry, ktorá sa premieta do jeho ústavnej právomoci riadiť prokuratúru (čl. 150 ústavy). Právna úprava totiž na jednej strane zakotvila viazanosť generálneho prokurátora výsledkami výberového konania, avšak na druhej strane mu neumožnila nominovať do výberových komisií žiadneho člena. Generálny prokurátor tak napriek tomu, že nesie ústavnú zodpovednosť za činnosť a fungovanie prokuratúry, nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť zloženie výberových komisií, a to ani prostredníctvom rady prokurátorov, keďže tá je orgánom samosprávy prokurátorov nezávislým od generálneho prokurátora.

Ústavný súd obdobne vo vzťahu k disciplinárnym komisiám považoval za rozporný s čl. 150 ústavy model, v zmysle ktorého z troch členov disciplinárnej komisie bol vymenúvaný jeden člen z kandidátov navrhnutých radou prokurátorov, jeden člen z kandidátov navrhnutých Národnou radou Slovenskej republiky a jeden člen z kandidátov navrhnutých ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky. V tejto súvislosti ústavný súd o. i. konštatoval, že právne normy upravujúce kreáciu a zloženie disciplinárnych komisií by mali zabezpečovať vyváženú mieru vplyvu subjektov reprezentujúcich orgány vedenia prokuratúry, subjektov reprezentujúcich ochranu práv a záujmov prokurátorov a subjektov reprezentujúcich prvok „vonkajšej, resp. verejnej kontroly“. Uvedenú zásadu je namieste rešpektovať vzhľadom na povahu a účel disciplinárneho konania, ako aj vzhľadom na intenzitu jednotlivých záujmov reprezentovaných týmito subjektmi. Napadnutá právna úprava však uvedenej zásade nezodpovedala a nezohľadňovala ani ústavnú právomoc generálneho prokurátora riadiť prokuratúru, zabezpečiť efektívne uplatňovanie zodpovednosti s cieľom presadenia riadneho plnenia služobných povinností a dodržiavania služobnej disciplíny prokurátormi a napokon aj niesť zodpovednosť za jej činnosť v zmysle čl. 150 ústavy.

Ústavný súd napokon taktiež konštatoval, že priznanie oprávnenia ministrovi spravodlivosti podať návrh na začatie disciplinárneho konania proti prokurátorovi ktorejkoľvek prokuratúry bez toho, aby sa toto oprávnenie opieralo o ústavné splnomocnenie, v spojitosti so zásahom do ústavného postavenia (funkčnej autonómie) generálneho prokurátora vyplývajúceho z čl. 150 ústavy prekračuje ústavou definované hranice pre konanie štátnych orgánov vyplývajúce z čl. 2 ods. 2 ústavy, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať iba v medziach ústavy.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ivetta Macejková a sudcovia Milan Ľalík, Ľubomír Dobřík a Lajos Mészáros.

1.1.3 PL. ÚS 7/2013 – o financovaní súkromných a cirkevných škôl (sudca spravodajca: Ján Luby)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 7/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 36 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúladu zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a § 6 ods. 12 písm. j) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 12 ods. 2, čl. 42 a čl. 55 ods. 2 ústavy, s čl. 14 dohovoru a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“).

Ústavný súd nálezom z 25. júna 2014 návrhu navrhovateľov nevyhovel.

Návrh navrhovateľov sa týkal právnej úpravy financovania súkromných a cirkevných školských zariadení. Podľa navrhovateľov mechanizmus financovania, ktorý zaviedol zákon č. 597/2003 Z. z., znevýhodňuje súkromné a cirkevné školské zariadenia z dôvodu právnej povahy zriaďovateľa.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému nesúladu zákona č. 597/2003 Z. z. s čl. 12 ods. 2, čl. 42 a čl. 55 ods. 2 ústavy, s čl. 14 dohovoru a s čl. 2 dodatkového protokolu uviedol, že k záveru o nesúlade nemožno dospieť z dôvodu, že v čase meritórneho prerokovania návrhu námietka navrhovateľov,

že napadnutý zákon neobsahuje úpravu poskytovania finančných prostriedkov pre zriaďovateľov neštátnych školských zariadení, stratila opodstatnenie. Novelou zákona č. 597/2003 Z. z. uskutočnenou zákonom č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinným od 1. januára 2013 bol napadnutý zákon doplnený o novú právnu úpravu týkajúcu sa výslovne financovania neštátnych (cirkevných a súkromných) školských zariadení.

Pokiaľ ide o namietaný nesúlad § 6 ods. 12 písm. j) zákona č. 596/2003 Z. z. s čl. 12 ods. 2, čl. 42 a čl. 55 ods. 2 ústavy, s čl. 14 dohovoru a s čl. 2 dodatkového protokolu, ústavný súd považoval za potrebné v prvom rade zodpovedať otázku, či z čl. 42 ústavy alebo čl. 2 dodatkového protokolu vyplýva pozitívny záväzok zabezpečiť jednotné financovanie štátnych a neštátnych školských zariadení bez ohľadu na ich zriaďovateľa. V tejto súvislosti poukázal ústavný súd na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Soukromá základní škola Cesta k úspěchu v Praze, s. r. o., a občanské združení Škola dětem proti České republice*, podľa ktorého zmluvné štáty dohovoru majú povinnosť uznať právo na vzdelávanie v iných než štátnych školách, avšak bez povinnosti podieľať sa na ich financovaní alebo inom subvencovaní. Podobný záver by sa mal vzťahovať aj na školské zariadenia. Podľa názoru ústavného súdu zo samotného čl. 42 ústavy a ani z čl. 2 dodatkového protokolu nevyplýva pozitívny záväzok zabezpečiť rovnakú formu financovania štátnych a neštátnych škôl.

Napadnutá právna úprava upravujúca financovanie cirkevných a súkromných školských zariadení tak podľa názoru ústavného súdu nezasahuje do samotnej podstaty jednotlivých zložiek základného práva podľa čl. 42 ústavy alebo čl. 2 dodatkového protokolu, a nie je preto v nesúlade s daným článkom ústavy a medzinárodnej zmluvy.

Ústavný súd musel zároveň zodpovedať otázku, či rozdielna právna úprava financovania verejných a iných školských zariadení s ohľadom na ich zriaďovateľa je diskriminačná a porušuje čl. 12 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 42 ústavy a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 2 dodatkového protokolu. Ak by malo ísť o diskrimináciu, muselo by byť s rôznymi skupinami osôb, ktoré sa nachádzajú v rovnakej alebo porovnateľnej situácii, zaobchádzané rozdielnym spôsobom, a to na základe kvalifikovaného kritéria (zakázaného dôvodu), pričom pre takéto rozdielne zaobchádzanie neexistuje objektívny alebo rozumný dôvod.

Ústavný súd v čl. 42 ods. 3 ústavy ani v čl. 2 dodatkového protokolu nezistil žiadnu oporu pre tvrdenie, podľa ktorého financovanie verejných (štátnych) škôl a zariadení a iných ako štátnych škôl a zariadení musí byť rovnaké, aby bolo nediskriminačné. Takýto dôvod sa nedá vyvodiť len zo znenia čl. 12 ods. 2 ústavy, pričom navyše toto ustanovenie nie je samostatne uplatniteľné, rovnako ako to je v prípade čl. 14 dohovoru.

Rozdielna právna úprava finančnej dotácie je odôvodnená rozdielnou možnosťou získať finančné zdroje na zabezpečenie výučbového procesu spoplatnením výučby (slovami ústavy „vyžadovať úhradu“), resp. osobitným finančným vzťahom so svojím zriaďovateľom (cirkev, súkromná právnická alebo fyzická osoba). Vznik novej skupiny voči porovnávanej skupine nebol arbitrárny – bol odôvodnený, a tento dôvod považoval ústavný súd za racionálny. Obdobné platí pre zriadenie cirkevných a súkromných školských zariadení.

K otázke, či právna úprava ustanovujúca rozdielny minimálny limit pre financovanie štátnych a neštátnych školských zariadení odporuje čl. 55 ods. 2 ústavy, ústavný súd uviedol, že konanie, ktoré je prípustné podľa právnych predpisov týkajúcich sa financovania školských zariadení, nemôže porušovať predpisy na ochranu hospodárskej súťaže. K prípadnému porušeniu hospodárskej súťaže by mohlo dôjsť až konkrétnym konaním územnej samosprávy, a nie priamo právnym predpisom upravujúcim podmienky financovania školských zariadení, a to iba za podmienok ustanovených v zákone o ochrane hospodárskej súťaže, ktorého vydaním štát naplnil požiadavky čl. 55 ods. 2 ústavy.

K rozhodnutiu pripojila odlišné stanovisko sudkyňa Ľudmila Gajdošíková.

1.1.4 PL. ÚS 2/2013 – o právomoci súdov preskúmať v rámci správneho súdnictva súlad všeobecných záväzných nariadení územnej samosprávy s právnymi predpismi vyššej právnej sily (sudkyňa spravodajkyňa: Marianna Mochnáčová)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 2/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 7 ods. 2 v časti „*a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy*“ a § 250zfa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „napadnutá právna úprava“) s čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy, ako aj s čl. 142 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd nálezom z 12. novembra 2014 návrhu navrhovateľa nevyhovel.

Navrhovateľ v rámci svojej argumentácie namietal, že napadnuté ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nie sú v súlade s čl. 125 písm. c) a d) a čl. 142 ods. 1 ústavy v súhrne z týchto dôvodov:

- rozšírenie právomoci všeobecných súdov o rozhodovanie o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy sa nemôže opierať o čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy, ktorý určuje iba rozsah právomoci ústavného súdu v rámci konania o súlade právnych predpisov, a nie rozsah kompetencií, resp. právomoci všeobecných súdov;

- k rozšíreniu právomoci všeobecných súdov o rozhodovanie o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy by mohlo dôjsť len zmenou ústavnej kompetenčnej normy obsiahnutej v čl. 142 ods. 1 ústavy ustanovujúcej rozsah právomoci všeobecných súdov;

- právomoc všeobecných súdov rozhodovať o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy nemožno vyvodiť ani zo všeobecných princípov správneho súdnictva, pretože v jeho rámci preskúmajú všeobecné súdy v zásade iba individuálne správne akty, pričom všeobecne záväzné nariadenia orgánov územnej samosprávy majú povahu normatívnych právnych aktov.

V predmetnej veci ústavný súd zohľadnil alternatívy výkladu ustanovení čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy a čl. 142 ods. 1 ústavy uplatnením aj ďalších metód právneho výkladu okrem metódy systematického výkladu, ktorú preferoval navrhovateľ. Zo znenia dôvodovej správy k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z. jednoznačne vyplýva, že cieľom ústavodarcu v rámci zmeny znenia čl. 125 ústavy, pokiaľ ide o ustanovenia odseku 1 písm. c) a d), bolo vytvoriť ústavný základ, aby zákonodarca mohol zákonom zveriť do právomoci všeobecných súdov v rámci výkonu správneho súdnictva rozhodovanie o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy s právnymi predpismi vyššej právnej sily. Zároveň bolo zmenené a doplnené aj znenie čl. 142 ods. 1 ústavy spôsobom, ktorý mal zákonodarcovi umožniť rozšíriť zákonom kompetencie správneho súdnictva v oblasti rozhodovania o zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci. Formuláciou „ak o nich nerozhoduje iný súd“ v čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy mienil ústavodarca založiť subsidiaritu právomocí ústavného súdu s tým, že zákonom možno tieto právomoci zveriť všeobecným súdom.

V ustanoveniach čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy je tak implicitne obsiahnuté ústavné splnomocnenie pre zákonodarcu založiť zákonom právomoc všeobecných súdov na rozhodovanie v daných oblastiach. Prostredníctvom napadnutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku zákonodarca toto ústavné splnomocnenie využil zveriac do právomoci všeobecných súdov súdnu kontrolu zákonnosti všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy (čl. 68 ústavy) a vo veciach preneseného výkonu štátnej správy (čl. 71 ústavy) navyše aj kontrolu súladu

všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy s nariadeniami vlády a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Pretože ustanovenia čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy predstavujú dostatočný a relevantný ústavný základ pre výkon tejto kompetencie všeobecnými súdmi, presnejšie povedané pre zverenie tejto kompetencie všeobecným súdom zákonom, nemá absencia jej zakotvenia v ustanovení čl. 142 ods. 1 ústavy za následok nesúlad napadnutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku s týmito článkami ústavy.

Ústavný súd poukázal na skutočnosť, že v dôsledku ústavného splnomocnenia obsiahnutého v čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústava neobmedzuje rozsah právomoci správneho súdnictva výlučne na rozhodovanie o individuálnych správnych aktoch, ale naopak, splnomocňuje zákonodarcu, aby do právomoci všeobecných súdov zveril aj súdnu kontrolu normatívnych právnych aktov (všeobecne záväzných právnych predpisov miestnych orgánov štátnej správy a všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy).

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudcu Ladislav Orosz.

1.1.5 PL. ÚS 11/2012 – o štátnom občianstve (sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)¹¹

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 11/2012 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 30 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade ustanovení § 9 ods. 1 písm. b), § 9 ods. 16, § 9 ods. 19, § 9b ods. 1 písm. d) a § 9b ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 250/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, s čl. 5 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 2 až 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 4 písm. a) a c) a čl. 11 Európskeho dohovoru o občianstve.

Ústavný súd uznesením zo 17. septembra 2014 návrh navrhovateľov zamietol.

Plénu ústavného súdu bol predložený na rozhodnutie návrh sudcu spravodajcu, ako aj protinávrh č. I a protinávrh č. II sudcu Lajosa Mészároša. Na rokovaní a rozhodovaní pléna ústavného súdu konaného 17. septembra 2014 boli prítomní jedenásti sudcovia. Za návrh sudcu spravodajcu alebo za niektorý z dvoch protinávrhov sudcu Lajosa Mészároša malo hlasovať minimálne 7 sudcov, inak je potrebné považovať návrh za zamietnutý. Pri hlasovaní o návrhu sudcu spravodajcu, ako ani pri hlasovaní o protinávrhoch sudcu Lajosa Mészároša nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené bol návrh navrhovateľov zamietnutý z procesných dôvodov. Na základe dohody pléna ústavného súdu boli do odôvodnenia uznesenia zahrnuté znenia všetkých uvedených návrhov.

1.1.6 PL. ÚS 10/2013 – o povinnom očkovaní (sudca spravodajca: Sergej Kohut)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 10/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu Krajského súdu v Nitre, v ktorom žiadal, aby ústavný súd vyslovil nesúlad ustanovení § 51 ods. 1 písm. d) a § 62 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ustanovenia § 6 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov (ďalej len „napadnutá právna úprava“), s čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2, čl. 15 ods. 1 a čl. 16 ods. 1 v spojení s čl. 40 ústavy.

Ústavný súd nálezom z 10. decembra 2014 návrhu Krajského súdu v Nitre nevyhovel.

¹¹ V priebehu konania podal 2 protinávhrhy na rozhodnutie vo veci sudcu Lajos Mészáros.

Podľa napadnutej právnej úpravy fyzické osoby sú povinné podrobiť sa povinnému očkovaniu. Ak ide o maloletého, zodpovedá za plnenie povinnosti zákonný zástupca dieťaťa. Podľa názoru navrhovateľa povinnosť týkajúca sa povinného očkovania vymedzená zákonom nie je dostatočne špecifikovaná. Spôsob vykonávania očkovania, jeho druhy a kontrolu definuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Vyhláška tak ako všeobecne záväzný právny predpis nižšej právnej sily určuje povinnosť fyzických osôb podrobiť sa povinnému očkovaniu po dosiahnutí určitého veku. Vyhláška teda upravuje spoločenský vzťah vo väčšom rozsahu než ustanovuje zákon.

K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 ústavy ústavný súd konštatoval, že v prípade právnej úpravy povinného očkovania je samotná povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu uložená všetkým fyzickým osobám v § 51 ods. 1 písm. d) zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, teda zákonom. Podzákonný predpis – vyhláška upravujúca prevenciu a kontrolu prenosných ochorení – je vydaný na základe zákonného splnomocnenia v § 62 písm. a) zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ktoré je dostatočne presné a určité a ústavne akceptovateľným spôsobom splnomocňuje ministerstvo zdravotníctva na vydanie podzákonného vykonávacieho právneho predpisu v konkrétnej oblasti. Avšak tento podzákonný predpis už neustanovuje povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu, ale len konkretizuje problematiku upravenú v podstatných rysoch samotným zákonom. V zmysle uvedeného je napadnutá právna úprava podľa názoru ústavného súdu v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 ústavy.

K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 40 ústavy ústavný súd uviedol, že právna úprava povinného očkovania na zákonnej úrovni v spojení s podzákonným vykonávacím právnym predpisom ukladá povinnosť lekára vykonávajúceho povinné očkovanie zohľadňovať pred povinným očkovaním prípadné známe zdravotné kontraindikácie. Zároveň nie je možné ustáliť a považovať za preukázaný všeobecný negatívny vplyv očkovania na ľudí. Naopak, preukázaný je pozitívny vplyv povinného očkovania na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných a smrteľných ochorení. Na základe uvedeného nemožno teda dospieť k záveru, že povinné očkovanie je v rozpore s čl. 40 ústavy. Ústavný súd tak ani nepristúpil k testu proporcionality, keďže právna úprava povinného očkovania jasne nezasahuje do jadra (podstaty) práva na ochranu zdravia v zmysle čl. 40 ústavy.

Pokiaľ ide o namietaný nesúlad napadnutej právnej úpravy s čl. 15 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatoval, že povinné očkovanie je síce zásahom do integrity človeka, avšak účelom a dôsledkom povinnosti podrobiť sa povinnému očkovaniu nie je ukončenie života alebo priama hrozba jeho ukončenia, ale naopak, účelom je život chrániť a predchádzať vzniku a šíreniu prenosných a smrteľných ochorení. Z tohto pohľadu povinnosť podrobiť sa povinnému očkovaniu nespadá pod rozsah ochrany čl. 15 ods. 1 ústavy a nemôže byť s čl. 15 ods. 1 ústavy v nesúlade.

Navrhovateľ namietal aj nesúlad napadnutej právnej úpravy s čl. 16 ods. 1 ústavy. V prerokúvanom prípade sa do vzájomnej kolízie dostávajú dva ústavou chránené záujmy, pričom právo na súkromie je v tomto smere zákonom obmedzené v prospech verejného záujmu na ochrane obyvateľstva pred vznikom a šírením prenosných smrteľných ochorení stanovením povinnosti každej fyzickej osoby podrobiť sa povinnému očkovaniu. Ústavný súd považoval zásah do súkromia v podobe povinnosti podrobiť sa povinnému očkovaniu za vhodný, pretože reálne umožňuje dosiahnuť legitímny cieľ spočívajúci v ochrane zdravia obyvateľov, resp. ochrane obyvateľstva pred vznikom a šírením prenosných smrteľných ochorení. Predmetný zásah do súkromia je nevyhnutný na dosiahnutie legitímneho cieľa, pretože k dnešnému dňu v súlade so stupňom poznania v danej oblasti a technickým a praktickým možnostiam vedného odboru medicíny neexistuje účinnejší spôsob predchádzania vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení ako očkovanie. V prerokúvanej veci je intenzita zásahu do práva na súkromie na prvý pohľad podstatná, pretože ide o zásah do telesnej integrity človeka (primárne dieťaťa) podaním farmaceutickej látky. S prihliadnutím na skutočnosť, že právna úprava ukladá povinnosť lekára vykonávajúceho povinné očkovanie vykonať pred povinným očkovaním lekárske vyšetrenie a zohľadňovať pred povinným očkovaním prípadné známe zdravotné kontraindikácie, že právny poriadok upravuje inštitút zodpovednosti za škodu spôsobenú postupom non lege artis a právo na odškodnenie bolesti poškodeného

a za sťaženie spoločenského uplatnenia, bol ústavný súd toho názoru, že intenzita zásahu do práva na súkromie je stredná až podstatná. Miera uspokojiteľnosti verejného záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení je pri povinnom očkovaní podstatná, pretože ide nielen o najefektívnejší postup, ako priamo predchádzať vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení, ale aj postup, ktorým preukázateľne možno úplne eradikovať prenosné smrteľné ochorenia. Z uvedeného vyplýva, že podstatná miera uspokojiteľnosti verejného záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení prevažuje stredný až podstatný záujem na ochrane práva na súkromie fyzických osôb, a preto je nutné dať prednosť verejnému záujmu na ochrane života a zdravia obyvateľstva predchádzaním vzniku a šíreniu prenosných smrteľných ochorení zabezpečovaným povinným očkovaním. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že napadnutá právna úprava je v súlade s čl. 16 ods. 1 ústavy.

K namietanému nesúladu napadnutej právnej úpravy s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy ústavný súd uviedol, že zákonodarca pri prijímaní právnej úpravy povinného očkovania konal na základe ústavy, v jej medziach a nedošlo k porušeniu žiadneho z princípov, ktoré je pri obmedzení základných práv a slobôd alebo ukladaní povinností fyzickým osobám povinný dodržať. Na základe právnej úpravy povinného očkovania pritom nikto nie je nútený konať nič, čo by zákon neukladal. Preto ústavný súd napadnutú právnu úpravu považoval za súladnú s čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy.

1.1.7 PL. ÚS 5/2014 – k oprávneniu verejného ochrancu práv iniciovať konanie o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 5/2014 ústavný súd rozhodoval o návrhu verejnej ochrankyne práv, v ktorom žiadala, aby ústavný súd vyslovil nesúlad ustanovení § 120 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 52 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s viacerými článkami ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

Ústavný súd jej návrh 5. marca 2014 odmietol z dôvodu jeho podania zjavne neoprávnenou osobou.

Ústavný súd uviedol, že na rozdiel od iných procesne legitimovaných subjektov podľa čl. 130 ods. 1 ústavy verejný ochranca práv môže namietat neústavnosť len takého zákona, ktorý upravuje základné práva a slobody a ktorého aplikácia pripadá do úvahy vo veci, ktorú preskúmava v konaní o podnete právnickej osoby alebo fyzickej osoby alebo z vlastnej iniciatívy bez podnetu, ale v súvislosti s konkrétnou svojou činnosťou v rámci ústavou zverenej právomoci.

To znamená, že v prípade, že verejná ochrankyňa práv nepreukáže svoj vzťah k riešeniu problému v konkrétnej veci, v ktorej podala návrh na vyslovenie nesúladu právnej normy podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, ústavný súd ho odmietne podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková, sudca Lajos Mészáros a sudca Ladislav Orosz.

1.1.8 PL. ÚS 98/2011 – k vymedzeniu pojmu nezaopatrené dieťa vo vzťahu k jeho príprave na budúce povolanie, resp. štúdium (sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 98/2011 rozhodoval ústavný súd o návrhu skupiny 35 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 133/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon

č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý podľa navrhovateľov v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“ nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 40 a čl. 42 ods. 1, 2 a 4 ústavy, s čl. 14 dohovoru a s čl. 2 dodatkového protokolu k dohovoru.

Ústavný súd nálezom z 3. decembra 2014 v tejto veci rozhodol tak, že návrhu nevyhovel.

Podľa názoru ústavného súdu vymedzenie pojmu nezaopatreného dieťaťa viazanosťou na jeho prípravu na budúce povolanie, resp. na štúdium v spojení s vekovou hranicou je ústavne akceptovateľné a takéto pojmové vymedzenie nemožno považovať za ústavne neprípustné.

Ústavný súd vyjadril názor, že navrhovateľmi spochybňované viazanie vymedzenia pojmu nezaopatreného dieťaťa o. i. na vekovú hranicu na účely zdravotného poistenia nijakým spôsobom neobmedzuje jeho základné právo na vzdelanie a na prípravu na slobodne zvolené povolanie, neobmedzuje ani jeho právo na poskytovanie bezplatnej zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe zdravotného poistenia.

Ústavný súd ďalej poukázal na to, že platenie poistného na zdravotné poistenie štátom za určitý okruh osôb, aj keď je súčasťou systému zdravotného poistenia, nie je ústavou garantovaným základným právom, a preto v posudzovanej veci zákonom ustanovená veková hranica relevantná pre vymedzenie pojmu nezaopatreného dieťaťa na účely platenia poistného za štátom nielenže netvorí súčasť čl. 12 ods. 2 ústavy a nie je ani v čl. 14 dohovoru explicitne vymenovaným zakázaným dôvodom nerovnakého zaobchádzania (diskriminácie), ale nie je ani zásahom do navrhovateľmi označených základných práv.

1.1.9 PL. ÚS 9/2014 – k zmene pravidiel odpisovania daňových strát

(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

V konaní vedenom pod sp zn. PL. ÚS 9/2014 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 51 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 52za ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a s čl. 13 ods. 4 ústavy.

Ústavný súd nálezom z 12. novembra 2014 tomuto návrhu nevyhovel.

Podľa navrhovateľa napadnuté ustanovenia zákona možno považovať za také, ktoré vo svojom texte obsahujú prvky pravého spätného pôsobenia, čo v právnom štáte je všeobecne neprípustné.

K namietanému nesúladu § 52za ods. 4 zákona o dani z príjmov s čl. 1 ods. 1 ústavy v súvislosti s dôvodom porušenia zákazu retroaktivity ústavný súd uviedol, že napadnutým ustanovením došlo k zmene pravidiel odpisovania vykázaných daňových strát pochádzajúcich z minulosti, ale celkový objem strát (za roky 2010 až 2013), ktoré daňovník (podnikateľ) do účinnosti napadnutého ustanovenia vykázal, sa nezmenšuje, nezväčšuje a ani nezaniká, pričom účinky nových (zmenených) pravidiel sa prejavujú až v budúcnosti. Na tomto základe ústavný súd vyjadril názor, že napadnuté ustanovenie tým, že výlučne do budúcnosti mení pravidlá odpisovania vykázanej daňovej straty za obdobie rokov 2010 až 2013, zjavne naplňuje znaky tzv. nepravej retroaktivity, prípadne tzv. okamžitého účinku zákona. Napadnuté ustanovenie možno považovať z hľadiska požiadaviek vyvoditeľných z čl. 1 ods. 1 ústavy za ústavne akceptovateľné, keďže

- nejde o náhlu zmenu pravidiel odpisovania vykázaných daňových strát, pretože napadnuté ustanovenie zákona o dani z príjmov bolo uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky už 3. decembra 2013 a je účinné od 1. januára 2014, pričom prvýkrát budú podnikatelia (daňovníci) podľa neho postupovať až pri podávaní daňových priznaní v roku 2015,

- zmena pravidiel odpisovania vykázaných daňových strát sa teda prejaví až v budúcnosti, pričom výraznejšie zhoršenie právneho postavenia podnikateľov, ktorí v minulosti vykázali daňové straty, nemožno očakávať vzhľadom na to, že napadnuté ustanovenie im neustanovuje novú právnu povinnosť

a ani nezvyšuje v minulosti vzniknutú daňovú povinnosť, len mení spôsob a časový rámec odpisovania vykázaných daňových strát,

- napadnuté ustanovenie sleduje legitímny cieľ, ktorý nie je ustanovený arbitrárne.

Ústavný súd dospel k záveru, že sprísnenie podmienok odpisovania vykázaných daňových strát za roky 2010 až 2013 do budúcnosti nemožno v žiadnom prípade považovať za zásah do podstaty a zmyslu práva na podnikanie, a teda v posudzovanej veci zjavne neobstojí názor skupiny poslancov, podľa ktorého je § 52za ods. 4 zákona o dani z príjmov v rozpore s čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy.

K namietanému nesúladu § 52za ods. 4 zákona o dani z príjmov so základným právom na podnikanie garantovaným v čl. 35 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatoval, že pri schvaľovaní napadnutého ustanovenia zákona o dani z príjmov bol rešpektovaný princíp legality, napadnuté ustanovenie zákona o dani z príjmov má racionálny základ, keďže môže (výrazne) napomôcť vyššiemu výberu daní a je spôsobilé naplniť zákonodarcom proklamovaný a plne legitímny cieľ smerujúci k „nekompromisnému, koncepčnému a systematickému boju proti daňovým únikom“. Napadnuté ustanovenie zákona o dani z príjmov nepredstavuje pre podnikateľov zjavne neprimeranú záťaž a nie je v porovnaní s legitímnym verejným záujmom, ktorý sa jeho schválením sledoval, extrémne disproporčný.

1.1.10 PL. ÚS 11/2013 – k priemeru známok ako kritériu pre prijatie na gymnáziá a stredné školy s maturitou (sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 11/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na začatie konania o súlade § 62 ods. 1 písm. a) a c), § 62 ods. 3 v časti písm. a) bodov 1 a 3 a písm. b) bodov 1 a 3 a § 62 ods. 6 písm. a) a c) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s dotknutými článkami ústavy a medzinárodných zmlúv.

Ústavný súd nálezom z 22. októbra 2014 rozhodol, že ustanovenia § 62 ods. 1 písm. a) a c), § 62 ods. 3 v časti písm. a) bodov 1 a 3 a písm. b) bodov 1 a 3 a § 62 ods. 6 písm. a) a c) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 324/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nie sú v súlade s čl. 42 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy, čl. 13 ods. 2 písm. b) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a čl. 28 ods. 1 písm. b) Dohovoru o právach dieťaťa, ako ani s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

Ústavný súd pri formulovaní základných východísk k rozhodnutiu o návrhu skupiny poslancov konštatoval, že základné právo na vzdelanie patrí do skupiny hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, ktorých sa možno v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy „Domáhať... len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú“, pričom zároveň zdôraznil, že ide o právo, ktoré je chránené doktrínou tzv. pozitívneho záväzku štátu, ktorej podstatou je povinnosť štátu podniknúť opatrenia na ochranu práv, ktoré v ústave priznal občanovi.

Ústavný súd vychádzal tiež z toho, že v zmysle čl. 13 ods. 4 ústavy sú neprípustné také zásahy do základných práv, ktoré nedbajú na ich podstatu a zmysel a nie sú použité na ustanovený cieľ. V nadväznosti na to ústavný súd konštatoval, že „podstatou (jadrom) základného práva na vzdelanie je právo na prístup k vzdelaniu, pričom práve z tohto dôvodu v zásade všetky zákonom ustanovené zásahy smerujúce k obmedzeniu prístupu k vzdelaniu vyvolávajú ústavné pochybnosti a vyžadujú starostlivé posúdenie, keďže sa týkajú podstaty základného práva na vzdelanie garantovaného prostredníctvom ustanovení čl. 42 ústavy“.

V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd podrobil napadnutú právnu úpravu (tak ako v mnohých iných prípadoch) testu proporcionality, v rámci ktorého síce akceptoval, že študijný prospech je (môže byť) významným kritériom pre prijímanie na stredoškolské štúdium, ale z pohľadu ústavnej akceptovateľnosti napadnutých ustanovení školského zákona považoval za kľúčovú tú skutočnosť, že ide o kritérium, ktoré „má diskvalifikačný (vylučujúci) charakter, t. j. nedosiahnutie zákonom ustanoveného priemeru znáмок (v zásade) znemožňuje samo osebe žiakom prístup k štúdiu na gymnáziách a stredných odborných školách s maturitou. Za týchto okolností by uvedené kritérium, a teda aj napadnutá právna úprava mohli obstáť v teste proporcionality z hľadiska posúdenia jej vhodnosti (racionality) len vtedy, ak by bolo dostatočne objektívne a vylučovalo zjavne nespravodlivé zásahy do práva na prístup k úplnému stredoškolskému vzdelaniu“.

V nadväznosti na citované ústavný súd formuloval svoj záver, podľa ktorého „kritérium prospechu“ nemožno považovať za dostatočne objektívne a ústavne spôsobilé na to, aby mohlo samo osebe vylučovať určité skupiny žiakov (detí) z prístupu k štúdiu na gymnáziách alebo stredných odborných školách s maturitou. Uvedený záver ústavný súd oprel o nasledovné argumenty

a) nemožno mechanicky porovnávať (a v zásade stotožňovať) priemer znáмок na vysvedčeniach dosiahnutý na rôznych základných školách v Slovenskej republike, pretože výsledná známka na vysvedčení je vždy spojená aj so subjektívnymi prvkami (prísnosť učiteľa, prísnosť prístupu k žiakom vo všeobecnosti na jednotlivých základných školách, učiteľom zvolený spôsob motivácie k štúdiu, ale aj kvalita učiteľov atď.), ako aj miestnymi špecifikami objektívneho charakteru (veľkosť základných škôl, počty žiakov v triedach, sociálne, národnostné, konfesijné a iné zloženie žiakov),

b) dosiahnutie horšieho ako zákonom ustanoveného priemeru znáмок na vybraných vysvedčeniach zo základnej školy samo osebe nemôže dať objektívnu odpoveď na spôsobilosť žiaka študovať úspešne na strednej škole (a následne i vysokej škole), keďže stredoškolské štúdium, či už na gymnáziách alebo stredných odborných školách s maturitou a následne na vysokých školách, má nepochybne špecifické črty, ktoré ho výrazne odlišujú od štúdia na základnej škole,

c) diskvalifikačný charakter kritéria zákonom ustanoveného priemeru znáмок neumožňuje zohľadniť (objektivizovať) situácie, ktoré môžu nastať u dieťaťa (žiaka), „ktoré malo vynikajúce výsledky v prvých ročníkoch na základnej škole, začne zlyhávať v posledných ročníkoch základnej školy...“, spočívajúce nielen v „nezvládnutí“ puberty, ako uvádza vo svojom návrhu skupina poslancov, ale aj v ďalších objektívnych faktoroch negatívne vplyvujúcich na výsledky štúdia, akými sa v rozhodnom čase (v záverečnej fáze štúdia na základnej škole) reálne môžu stať napr. traumatizujúce rodinné pomery (smrť niektorého z rodičov, rozvod rodičov či pretrvávajúce konflikty medzi rodičmi, zhoršené sociálne pomery rodiny atď.) alebo dlhšie trvajúca choroba dieťaťa a pod.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že napadnutá právna úprava predstavuje neprípustný zásah do podstaty základného práva na vzdelanie, a preto je v rozpore s čl. 42 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy. Zároveň sa však žiada na margo už vyslovených kritických názorov na nález ústavného súdu sp. zn. PL 11/2013 uviesť, že z jeho odôvodnenia zjavne vyplýva, že ústavný súd zákonom ustanovený priemer znáмок dosiahnutý počas štúdia na základnej škole ako kritérium pre výber žiakov, ktorí sa uchádzajú o štúdium na strednej odbornej škole s maturitou alebo na gymnázium, považuje za významné kritérium, ktoré má (môže mať) nespochybniteľnú relevanciu, ale v podobe, v akej bolo premietnuté do príslušných ustanovení školského zákona, je podľa jeho názoru z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanovisko sudkyňa Ivetta Macejková a sudca Milana Ľalík.

1.1.11 PL. ÚS 5/2012 – k možnostiam obcí stanovovať sadzbu daní z nehnuteľností

(sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 5/2012 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 34 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ktorým sa domáhali vyslovenia nesúladu ustanovení § 8 ods. 2 druhej a tretej vety, § 12 ods. 2 druhej a tretej vety a § 17 ods. 2 písm. l) zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych

daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 a 4, čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd nálezom z 22. januára 2014 návrhu nevyhovel.

Ústavný súd zdôrazňuje, že nemožno súhlasiť s tvrdením skupiny poslancov, že zákonodarca „opomenul“ ustanoviť maximálne sadzby daní z nehnuteľností, keďže z dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady vyplýva, že zákonodarca úmyselne neupravil hornú hranicu ročnej sadzby daní z nehnuteľností, aby tým vytvoril priestor na zvýšenie a stabilizáciu vlastných finančných orgánov územnej samosprávy. Podľa názoru ústavného súdu ide o legitímny cieľ, ktorý má racionálny základ.

Ústavný súd sa nestotožňuje ani s tou časťou argumentácie skupiny poslancov, v rámci ktorej sa uvádza, že je neprípustné, aby „normotvornú právomoc (zákonodarnú) zverenú Národnej rade Slovenskej republiky nahrádzala normotvorná činnosť obce“. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že normotvornú právomoc obcí zakladá priamo ústava (čl. 68 a čl. 71 ods. 2 ústavy), pričom navyše vo veciach ukladania miestnych daní a poplatkov a určovania ich náležitostí ide podľa jeho názoru zjavne o výkon (originálnej) samosprávnej pôsobnosti obcí, v rámci ktorej poskytuje ústava pre obce a vyššie územné celky ďaleko väčší priestor pre ich autonómne rozhodovanie, ako to je v prípade preneseného výkonu štátnej správy (čl. 71 ústavy).

Ústavný súd zohľadňuje pri svojom rozhodovaní skutočnosť, že ročná sadzba akejkoľvek dane (štátnej či miestnej) patrí k jej podstatným náležitostiam, to však neznamena, že maximálna ročná sadzba akejkoľvek miestnej dane musí byť ustanovená priamo zákonom. Posúdenie tejto otázky patrí podľa názoru ústavného súdu do sféry uváženia zákonodarcu a nie je nevyhnutné a ani žiaduce, aby do tejto otázky zasahoval ústavný súd.

Ústavný súd pritom zdôrazňuje, že voľná úvaha (diskrécia) obce pri ustanovovaní ročnej sadzby dane z pozemkov a ročnej sadzby dane zo stavieb podlieha celému radu obmedzení a obce, resp. obecné zastupiteľstvá pri uplatňovaní svojej normotvornej právomoci podľa čl. 68, ako aj podľa čl. 71 ods. 2 prvej vety ústavy môžu prijímať len také všeobecne záväzné nariadenia, ktoré sú v súlade so všetkými súvisiacimi ustanoveniami ústavy, ku ktorým v prvom rade patria ustanovenia ústavy o základných právach a slobodách. Navyše, v preskúmanom prípade existujú ďalšie priamo zákonom o miestnych daniach ustanovené obmedzenia, ktoré vyplývajú priamo z dikcie napadnutých ustanovení zákona o miestnych daniach.

Vo vzťahu k druhej námietke navrhovateľov ústavný súd zdôrazňuje, že poskytovanie daňových úľav v podobe zníženia dane či oslobodenia od dane alebo naopak zvýšenia dane pre určité skupiny daňovníkov podľa (spravidla) zákonom explicitne vymedzených kritérií nepredstavuje v daňovej oblasti nič neobvyklé, štát tu však nemôže postupovať svojvoľne.

Legitimita diferencovaného prístupu zákonodarcu, resp. ním splnomocneného orgánu verejnej moci k určitým skupinám daňovníkov vyplýva z povahy a podstaty daní a účelu, ku ktorého naplneniu ustanovenie daňovej povinnosti smeruje – zhromaždenie finančných prostriedkov na zabezpečovanie určitých verejných záujmov a verejných služieb, pričom štát (ale aj subjekty územnej samosprávy) práve prostredníctvom ustanovenia rôznych daňových úľav pre rôzne skupiny daňovníkov realizuje svoje politiky, či už sociálnu, demografickú, regionálnu, ekologickú a pod. Pri určovaní daňových povinností sa navyše uplatňuje aj princíp solidarity, resp. princíp sociálnej spravodlivosti, t. j. princípy, ktoré sú vlastné sociálne orientovanému demokratickému právnemu štátu.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková, sudca Peter Brňák a sudca Lajos Mészáros.

1.1.12 PL. ÚS 9/2013 – premlčanie trestného stíhania v súvislosti s prijatím nového Trestného zákona (sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)

V konaní vedenom pod sp zn. PL. ÚS 9/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu bývalého prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady ustanovenie § 437 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nálezom z 10. septembra 2014 rozhodol, že druhá veta ustanovenia § 437 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 prvou vetou, čl. 2 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 ústavy. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

Pokiaľ ide o posúdenie ústavnej konformity ustanovenia § 437 ods. 4 prvej vety zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon („Ak došlo k premlčaniu trestného stíhania alebo k premlčaniu výkonu trestu pred účinnosťou tohto zákona podľa doterajších predpisov, ustanovenia o premlčaní trestného stíhania a premlčaní výkonu trestu sa podľa tohto zákona nepoužijú“), podľa jej gramatického a logického výkladu sa nepoužijú ustanovenia účinného Trestného zákona o premlčaní trestného stíhania ani vtedy, ak vzniknú pochybnosti, ktorý zákon je pre páchatela priaznivejší.

Tento výklad nasvedčuje situácii, že prvá veta preskúmaného ustanovenia sa vzťahuje len na trestné činy spáchané pred účinnosťou zákona č. 300/2005 Z. z., ak pred jeho účinnosťou (t. j. do 31. decembra 2005) uplynula premlčacia doba podľa podmienok zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon).

Zákonný text vychádza z predpokladu, že nezačatie, resp. zastavenie trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania je pre páchatela natoľko priaznivé, že skúmanie, či novší zákon nie je pre páchatela priaznivejší, je bez ďalšieho právneho významu.

Takéto znenie prvej vety § 437 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon je v súlade s čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o posúdenie ústavnej konformity ustanovenia § 437 ods. 4 druhej vety zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon („Premlčacia doba trestného stíhania a premlčacia doba výkonu trestu podľa tohto zákona sa nepovažuje za prerušenú ani vtedy, ak bol do účinnosti tohto zákona spáchaný miernejší trestný čin než ten, o ktorého premlčanie ide.“), možno konštatovať, že v prípade, ak orgány činné v trestnom konaní rešpektujú § 437 ods. 4 druhú vetu zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, nemôžu aplikovať ustanovenie § 2 tohto zákona o časovej pôsobnosti trestného činu.

Kategorická formulácia prvej vety § 437 ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon totiž nepripúšťa iný výklad ako ten, že na žiadny iný prípad okrem prípadov uvedených v prvej vete sa doterajšie ustanovenie o premlčaní trestného stíhania nemôže použiť.

Pokiaľ ide o štádium trestného konania do právoplatnosti uloženia trestu, nerešpektovanie zásady časovej pôsobnosti Trestného zákona je v rozpore s ústavným príkazom obsiahnutým v čl. 50 ods. 6 ústavy. Nerešpektovanie ústavného textu obsiahnutého v čl. 50 ods. 6 ústavy nemožno preklenúť ani judikatúrou ústavného súdu a rozhodnutím, ktorý výklad je konformný s ústavou, a použitím prechodného ustanovenia alebo ustanovenia o časovej pôsobnosti.

Vzhľadom na to, že orgány činné v trestnom konaní musia rešpektovať § 437 ods. 4 druhú vetu zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a nemôžu aplikovať ustanovenie § 2 tohto zákona o časovej pôsobnosti, konajú v rozpore s ústavou, pretože rozhodujú o spätnej pôsobnosti zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon aj vtedy, ak je to pre páchatela nepriaznivé.

Ustanovenie § 437 ods. 4 druhej vety zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon tak odporuje aj čl. 2 ods. 2 ústavy, pretože jeho aplikáciou by orgány verejnej moci (orgány činné v trestnom konaní a súdy) konali v rozpore s čl. 50 ods. 6 ústavy.

Vzhľadom na nejednoznačnosť § 437 ods. 4 druhej vety zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon nie je predmetná právna norma ani v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy.

1.1.13 PL. ÚS 107/2011 – k právnej úprave odmeny správcu konkurznej podstaty

(sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)

V konaní vedenom pod sp zn. PL. ÚS 107/2011 ústavný súd rozhodoval o návrhu Krajského súdu v Košiciach na začatie konania o súlade ustanovenia § 23 ods. 2 a § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“).

K rozhodovaniu o súlade § 13 ods. 2 vyhlášky s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 listiny

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak má všeobecný súd prerokúvanú vec rozhodnúť podľa právneho predpisu, jeho časti alebo jednotlivého ustanovenia, ktorý/á/é už bol/a/o zrušený/á/é, ale v dôsledku prechodných ustanovení tohto alebo iného právneho predpisu je uplatniteľný/á/é pre rozhodnutie v konkrétnej veci, nepoužije sa ustanovenie § 41a ods. 4 zákona o ústavnom súde o zastavení konania pred ústavným súdom, ktoré má len právnu silu zákona. Zastavenie konania v takýchto prípadoch by totiž popieralo zmysel a účel konania o súlade právnych predpisov.

Vzhľadom na zmenu znenia ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky ústavný súd predovšetkým skúmal, či jeho pôvodne napadnuté znenie je stále uplatniteľné vo veci, v ktorej má navrhovateľ rozhodovať. Ústavný súd však zistil, že vyhláška č. 514/2011 Z. z. neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia vzťahujúce sa na konania začaté do 1. januára 2012. Preto má v danej konkurznej veci krajský súd povinnosť pri rozhodovaní o odmene správcu konkurznej podstaty po 31. decembri 2011 použiť už iné znenie § 13 ods. 2 vyhlášky ako to, ktoré bolo napadnuté. Vyhláška č. 514/2011 Z. z. pritom nezmenila text § 13 ods. 2 vyhlášky len v nepodstatnej časti, ale zásadným spôsobom modifikovala určenie odmeny správcu konkurznej podstaty po prvej schôdzi veriteľov. Ústavný súd preto konanie v časti, ktorou navrhovateľ namietal nesúlad § 13 ods. 2 vyhlášky s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 listiny, zastavil.

K rozhodovaniu o súlade § 23 ods. 2 vyhlášky s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 listiny

a) k súladu vyhlášky so zákonom č. 7/2005 Z. z. v zmysle a v rámci jeho splnomocňovacieho ustanovenia § 204

Podľa čl. 123 ústavy ministerstvá a iné orgány štátnej správy na základe zákonov a v ich medziach môžu vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak sú na to splnomocnené zákonom. Tieto všeobecne záväzné právne predpisy sa vyhlasujú spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Uvádzaný článok ústavy je ústavným súdom vykladaný tak, že vykonávacie právne predpisy nesmú regulovať konkrétny právny vzťah nad rámec zákona a týmto predpisom nemožno subjektom právnych vzťahov ukladať také právne povinnosti, ktoré zákon neupravuje.

Napadnuté ustanovenie vyhlášky však napomáha realizácii práva na odmenu upraveného v § 43 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, rozsah zmocnenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii teda neprekračuje, a preto nie je z hľadiska medzí ustanovených § 204 písm. e) zákona o konkurze a reštrukturalizácii v nesúlade s § 43 ods. 1 a § 102 v spojení s § 87 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

b) k namietanému nesúladu § 23 ods. 2 vyhlášky s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z.

Obsahom ustanovenia § 23 ods. 2 vyhlášky je len stanovenie druhov odmien, ktoré patria správcovi v prípade zrušenia konkurzu pre nedostatok majetku vrátane blanketového odkazu na iné ustanovenia vyhlášky, podľa ktorých majú byť tieto odmeny určované. S prihliadnutím na to, že právna argumentácia navrhovateľa sa týkala predovšetkým vzťahu odmeny z výťažku k ostatným pohľadávkam proti podstate a v podstate nespochybňovala v § 23 ods. 2 vyhlášky ustanovené právo správcu na paušálnu odmenu a odmenu z výťažku, nebolo možné dôjsť k záveru o obsahovom rozpore napadnutého § 23 ods. 2 vyhlášky s navrhovateľom označenými ustanoveniami zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Ústavný súd preto dospel k záveru o nedostatku dôvodov na vyslovenie navrhovateľom požadovaného nesúladu § 23 ods. 2 vyhlášky s § 43 ods. 1 a § 102 ods. 1 v spojení s § 87 ods. 5 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

c) k namietanému nesúladu § 23 ods. 2 vyhlášky s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 od s. 1 listiny

Hoci ani ústava a ani listina neobsahujú záväznú definíciu termínov „nútené práce alebo služby“, ich spoločným znakom je, že upravujú jedno zo základných ľudských práv, ktoré tvorí aj predmet úpravy viacerých medzinárodných dohovorov.

Ani samotný dohovor však neprináša vlastnú definíciu termínov „nútená alebo povinná práca“ a Európsky súd pre ľudské práva sa vo svojej judikatúre pri výklade tohto pojmu odvoláva na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o nútenej alebo povinnej práci č. 29 z r. 1930 (ďalej len „dohovor MOP“).

Prvým kritériom, ktoré tvorí súčasť nútenej alebo povinnej práce v zmysle dohovoru MOP, je jej nedobrovoľný výkon, keď je osoba nútená prácu vykonávať proti svojej vôli. Druhým kritériom je, že príkaz na výkon takejto práce, ako aj práca samotná osobe spôsobuje rôzne útrapy. Použitie tohto kritéria však nie je namieste, pokiaľ práca alebo služba nevybočuje z normálneho rámca pracovnej činnosti alebo služby.

Odmena (resp. nedostatok odmeny) za vykonávanú prácu však nie je samostatným kritériom, podľa ktorého by bolo možné určité práce alebo služby hodnotiť ako nútené alebo povinné. Berúc do úvahy tieto skutočnosti preto ústavný súd skúmal, či skutočnosti uvádzané navrhovateľom možno kvalifikovať ako nútenú alebo povinnú prácu správcu konkurznej podstaty v prípadoch konkurzov zrušených pre nedostatok majetku, v ktorých by dochádzalo k bezodplatnému výkonu jeho funkcie.

Ku kritériu nútenej povahy práce správcu konkurznej podstaty možno uviesť, že záujemcovia sa pre ňu rozhodujú dobrovoľne a na základe vlastnej žiadosti. Vo svojej činnosti sa spravujú platnými právnymi predpismi, v dôsledku čoho sú si dopredu vedomí, že v prípadoch zrušenia konkurzov pre nedostatok majetku môže nastať situácia, že za výkon svojej funkcie nedostanú odmenu. Táto skutočnosť však „dodatočne“ (ex post) nerobí z výkonu funkcie správcu konkurznej podstaty nútenú alebo povinnú prácu v zmysle ústavy a ani listiny.

Podľa platnej právnej úpravy nemožno charakterizovať výkon funkcie správcu konkurznej podstaty v prípadoch konkurzných konaní zrušených pre nedostatok majetku ani ako nespravodlivý alebo spôsobujúci útrapy, keďže jeho činnosť tvorí normálnu (prirodzenú) súčasť bežnej agendy správcov konkurzných podstát vyplývajúcej z ich výlučnej právomoci na poskytovanie právnych služieb takéhoto druhu.

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že ani prípadný bezodplatný výkon funkcie správcu konkurznej podstaty, ku ktorému dochádza v konkurzných konaniach zrušených pre nedostatok majetku, nenapĺňa kritériá nútenej alebo povinnej práce podľa čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 listiny, preto nebolo možné dôjsť k záveru, že napadnuté ustanovenie § 23 ods. 2 vyhlášky je v rozpore s čl. 18 ods. 1 ústavy a čl. 9 ods. 1 listiny.

1.1.14 PL. ÚS 8/2013 – zákon o ústavnom súde (sudca spravodajca: Lajos Mészáros)¹²

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 8/2013 ústavný súd rozhodoval o návrhu skupiny 49 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady ustanovení § 28 ods. 2, 3 a 4 a § 79c zákona o ústavnom súde s čl. 1 ods. 1, čl. 31, čl. 131 ods. 1, čl. 133 a čl. 134 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj s čl. 6 ods. 1 dohovoru, za účasti Národnej rady Slovenskej republiky ako účastníka konania a vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka.

Ústavný súd rozhodol, že ustanovenie § 28 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde nie je v súlade s čl. 131 ods. 1 ústavy. Vo zvyšnej časti návrh skupiny 49 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky zamietol.

Navrhovatelia namietali, že v prípade rovnosti hlasov pri plenárnom hlasovaní o námietkach predpojatosti má predsedajúci rozhodujúci hlas, hoci text čl. 131 ods. 1 ústavy ustanovuje, že sa plénum ústavného súdu uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov a ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Ústavný súd konštatoval, že hlasovacie procedúry sú veľmi komplikovanou a citlivou oblasťou práva, pretože majú vplyv na samotný výsledok rozhodovania. Rozhodovanie hlasom predsedajúceho je jedným zo spôsobov riešenia patovej situácie v rozhodovacom telese buď v tom zmysle, že predseda svojím hlasom rozhodne, že platí to, čo povedala jedna polovica, alebo predseda hlasovať nemôže a až pri rovnosti hlasov môže rozhodnúť. Tradične je tento spôsob označovaný ako dirimácia.

Dirimácia je typická práve pre parlamentné rozhodovanie, kde predseda inak nemá hlas a hlasuje práve len v prípade patovej situácie. Aplikuje sa však aj pri súdnom rozhodovaní.

Ústavný súd ďalej konštatoval, že preskúmaná právna úprava je doslovným prevzatím federálneho § 26 ods. 2 zákona č. 491/1991 Zb. (Ak ide o rozhodovanie v pléne ústavného súdu, rozhodne o vylúčení sudcu pre predpojatosť plénum ústavného súdu; odmietnutý sudca nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.). Federálna ústavná úprava v ústavnom zákone č. 91/1991 Zb. o Ústavnom súde Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky však neobsahovala žiadnu referenčnú normu podobnú čl. 131 ods. 1 ústavy. To isté platí pre Európsky súd pre ľudské práva, Medzinárodný súdny dvor, Ústavný súd Českej republiky a prvorepublikový ústavný súd.

Ak nastane v pléne rovnosť hlasov 4 : 4, 5 : 5 a 6 : 6, tak ústava jasne ustanovuje, že návrh má byť zamietnutý, pričom nerozlišuje, či ide o hlasovanie o vylúčení sudcov alebo meritórne či iné justičné hlasovania. Spôsob, akým ústavný súd interpretuje zamietnutie podľa čl. 131 ústavy, teda ako tzv. procesné zamietnutie (porov. tiež PL. ÚS 41/95, PL. ÚS 6/05), nie je nesporný, ale v žiadnom svojom výklade nenecháva priestor na dirimáciu.

Federálna úprava mohla rozlišovať dirimáciu pri vylučovaní a ne-dirimáciu pri iných hlasovaniach, pretože zákon nebol obmedzovaný nadzákonnou úpravou. Ústava to však v súčasnosti neumožňuje. Akceptovaním napadnutej právnej úpravy by sa otvoril priestor aj pre dirimáciu v meritórnom rozhodovaní, čím by došlo k narušeniu samotnej koncepcie nášho ústavného súdu, čomu má práve brániť aj ustanovenie čl. 131 ústavy v podobe zavedenej ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. Vzhľadom na dôležitosť

¹² V priebehu konania podala protinávrh na rozhodnutie vo veci sudkyňa Ivetta Macejková.

preskúmaného ustanovenia a zmysel abstraktnej kontroly nevidel ústavný súd priestor na úvahy o aplikačnej prednosti ústavy, ako to naznačila Národná rada Slovenskej republiky.

K výroku tohto rozhodnutia sa pripájajú odlišné stanoviská sudcu Petra Brňáka a sudcu Milana Ľalíka.

1.1.15 PL. ÚS 3/2014 – k podmienkam konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy (sudkyňa spravodajkyňa: Ivetta Macejková)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 3/2014 ústavný súd rozhodoval o návrhu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) ústavy, ktorým navrhol zrušenie ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, zrušenie ustanovení § 30, § 149 ods. 2 a § 372t zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ako aj zrušenie ustanovení § 14a až § 14c vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 12. februára 2014 odmietol.

Ústavný súd konštatoval, že z označenia návrhu, ako aj z jeho petitu, ktorým navrhovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnuté ustanovenia „*sa zrušujú dňom, ktorý Ústavný súd v náleze ustanoví*“, jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ sa svojím návrhom nedomáha, aby ústavný súd rozhodnutím vyslovil nesúlad napadnutých právnych predpisov nižšej právnej sily s právnymi predpismi vyššej právnej sily, ale domáha sa toho, aby ústavný súd napadnuté ustanovenia svojím rozhodnutím priamo zrušil.

Z čl. 125 ods. 3 ústavy však jednoznačne vyplýva, že ak ústavný súd v rámci konania o súlade právnych predpisov identifikuje nesúlad medzi právnymi predpismi uvedenými v čl. 125 ods. 1 ústavy, svojím rozhodnutím vysloví nesúlad týchto právnych predpisov, v dôsledku čoho príslušné právne predpisy nižšej právnej sily, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia strácajú účinnosť. V prípade, že orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, neuvedú tieto právne predpisy do súladu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd teda v rámci konania o súlade právnych predpisov nemôže sám rozhodnúť o zrušení napadnutého právneho predpisu. Môže „len“ vysloviť (konštatovať) existenciu nesúladu napadnutého právneho predpisu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily. Publikovaním nálezu o nesúlade napadnutého právneho predpisu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily v Zbierke zákonov Slovenskej republiky nedochádza priamo k zrušeniu tohto právneho predpisu, ale len k strate jeho účinnosti a až po márnom uplynutí šesťmesačnej lehoty na uvedenie takéhoto právneho predpisu do súladu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily dochádza ex constitutione aj k strate platnosti daného právneho predpisu.

Ústavný súd zdôraznil, že v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa pritom obzvlášť vzťahuje na návrh výroku rozhodnutia (petit), ktorého sa navrhovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa navrhovateľ domáha v petite svojho návrhu na začatie konania (m. m. I. ÚS 122/05, III. ÚS 2/05, III. ÚS 383/2011, IV. ÚS 60/2011, II. ÚS 361/2012, I. ÚS 4/2013).

V rámci konania o súlade právnych predpisov teda ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného navrhovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše (s výnimkou situácie predpokladanej ustanovením § 40 zákona o ústavnom súde) a nemôže ani sám vykonať konverziu navrhovateľom chybné formulovaného petitu návrhu na začatie konania.

V situácii, keď je petit návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov navrhovateľom z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov odmietnuť.

Ústavný súd v súvislosti s touto vecou ďalej dodal, že účelom oprávnenia všeobecného súdu iniciovať konanie o súlade právnych predpisov nie je odstraňovanie jeho dodatočne vzniknutých pochybností o ústavnosti procesného ustanovenia, ktoré už v konaní použil a pred bezprostredným použitím ktorého opätovne nestojí, resp. odstraňovanie pochybností všeobecného charakteru o ústavnej konformite ustanovení, ktorých bezprostredná aplikácia všeobecným súdom neprichádza do úvahy.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a sudca Lajos Mészáros.

Ako vyplýva zo štatistických údajov o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedených v predchádzajúcej všeobecnej časti, ústavný súd v konaniach o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy v priebehu roka 2014 vydal celkom 29 rozhodnutí. Vzhľadom na rozsah a účel tejto publikácie sme však považovali za vhodné priblížiť čitateľovi iba vybranú skupinu rozhodnutí, ktoré pravdepodobne najviac pútali pozornosť odbornej aj laickej verejnosti. Všetky rozhodnutia v ich plnom znení sú dostupné na webovej stránke Ústavného súdu Slovenskej republiky.¹³

1.2 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky prijatý v konaní o súlade predmetu referenda s Ústavou Slovenskej republiky a ústavným zákonom podľa čl. 125b Ústavy Slovenskej republiky

1.2.1 PL. ÚS 24/2014 – referendum o ochrane rodiny (sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

V konaní vedenom pod sp zn. PL. ÚS 24/2014 ústavný súd rozhodoval o návrhu prezidenta Slovenskej republiky na začatie konania podľa čl. 125b ods. 1 ústavy o súlade predmetu referenda tvoreného otázkami:

„1. Súhlasíte s tým, aby sa manželstvom nemohlo nazývať žiadne iné spolužitie osôb okrem zväzku medzi jedným mužom a jednou ženou?

2. Súhlasíte s tým, aby párom alebo skupinám osôb rovnakého pohlavia nebolo umožnené osvojenie (adopcia) detí a ich následná výchova?

3. Súhlasíte s tým, aby žiadnemu inému spolužitiu osôb okrem manželstva neboli priznané osobitná ochrana, práva a povinnosti, ktoré sú právnymi normami k 1. 3. 2014 priznané iba manželstvu a manželom (najmä uznanie, registrácia či evidovanie ako životného spoločenstva pred verejnou autoritou, možnosť osvojenia dieťaťa druhým manželom rodiča)?

4. Súhlasíte s tým, aby školy nemohli vyžadovať účasť detí na vyučovaní v oblasti sexuálneho správania či eutanázie, ak ich rodičia alebo deti samy nesúhlasia s obsahom vyučovania?“

s návrhu označenými ustanoveniami ústavy.

Ústavný súd nálezom z 28. októbra 2014 v tejto veci rozhodol, že predmet 1., 2. a 4. referendovej otázky je v súlade s čl. 93 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2, čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 42

¹³ www.concourt.sk v časti vyhľadávania rozhodnutí.

ods. 1 prvou vetou a s čl. 93 ods. 2 ústavy. Ústavný súd ďalej rozhodol, že predmet 3. referendovej otázky nie je v súlade s čl. 93 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 19 ods. 2 ústavy.

K významu (účinkom) referenda

Ústavou predpísané podmienky, ktoré je nevyhnutné splniť na to, aby konkrétne referendum bolo možné vyhlásiť (čl. 95 ods. 1 ústavy) a aby potom bolo aj platné a úspešné (čl. 98 ods. 1 ústavy), sú prísne. Z toho vyplýva vysoký stupeň legitimacy výsledku platného referenda, ktorý potvrdzuje aj čl. 99 ods. 1 a 2 ústavy. Materiálne pozadie výsledku referenda tak svedčí jednoznačne v prospech jeho právnych účinkov, keďže návrhy prijaté v referende vyhlási Národná rada Slovenskej republiky rovnako ako zákon (čl. 98 ods. 2 ústavy). Pokiaľ by sa v tejto súvislosti nastolila možná kolízia medzi právnymi účinkami referenda a čl. 72 ústavy, podľa ktorého je Národná rada Slovenskej republiky v sústave štátnych orgánov vykonávajúcich normotvorbu jediným ústavodarcou a zákonodarcom, treba povedať, že táto skutočnosť nevylučuje iný spôsob prijímania všeobecne záväzných pravidiel správania s právnou silou zákona, prípadne ústavného zákona, a to konkrétne občanmi v referende.

Výsledok fakultatívneho referenda si môže (ale nemusí) vyžadovať ďalšie právne konanie národnej rady, čo vytvára napätie s reprezentatívnym charakterom mandátu poslanca národnej rady (čl. 73 ods. 2 druhá veta ústavy). Z ústavy nemožno vyvodiť povinnosť poslanca národnej rady prispieť hlasovaním k tomu, aby sa návrh prijatý v referende pretvoril do adekvátnej podoby textu právneho predpisu. Neexistuje žiadna právom regulovaná sankcia, ktorá by sa proti poslancovi národnej rady uplatnila, ak by hlasoval proti vôli prejavenej občanmi v platnom referende. Akékoľvek konzekvencie, ktoré by bolo možné v takejto situácii vyvodiť, sú redukované do roviny politickej zodpovednosti.

Preskúmanie referendových otázok ústavným súdom

Pokiaľ ide o pojem dôležitého verejného záujmu, ústavný súd bez potreby jeho viac či menej presnej definície zdôrazňuje, že je potrebné prihliadať na skutočnosť, že referendum sa má vyhlásiť na podklade petície aspoň 350 000 občanov. Už táto skutočnosť nasvedčuje tomu, že ide o dôležitú otázku verejného záujmu. Okrem toho systematiku čl. 93 ústavy (predovšetkým vzťah odseku 2 a odseku 3) možno vysvetľovať aj tak, že základné práva a slobody, dane, odvody a štátny rozpočet sú dôležitými otázkami verejného záujmu, ibaže konanie referenda o nich je zakázané.

V prípade, že by prijatie návrhu obsiahnutého v referendovej otázke predloženej ústavnému súdu na preskúmanie viedlo k rozšíreniu štandardu konkrétneho základného práva a slobody, potom je priestor pre zásah zo strany ústavného súdu značne limitovaný a vždy bude závisieť od dôsledného posúdenia individuálnej referendovej otázky. Ústavný súd však vždy musí dbať, aby prípadné rozšírenie štandardu konkrétneho základného práva alebo slobody neviedlo paralelne k zníženiu štandardu iného základného práva alebo slobody.

K prvej referendovej otázke

Ústavný súd sa obracia k aktuálnemu stavu v právnom poriadku Slovenskej republiky, ktorý umožňuje uzavrieť manželstvo iba jednému mužovi a jednej žene. Prvá posudzovaná otázka teda pre prípad prijatia nemá ambíciu zmeniť právny stav, ale, naopak, potvrdiť ho. Prijatie návrhu obsiahnutého v prvej navrhovanej otázke by tak neznížilo existujúci štandard základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

K druhej referendovej otázke

V poradí druhá referendová otázka predovšetkým s ohľadom na skutočnosť, že v Slovenskej republike nie je adopcia nezosobášeným párom osôb opačného pohlavia prístupná, obdobne ako prvá

otázka nemá za cieľ ani spôsobilosť meniť štandard základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy oproti právnemu stavu de lege lata.

Prípadné prijatie návrhu obsiahnutého v druhej navrhovanej otázke by tak nielenže neznížilo existujúci štandard základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ale v konkretizovanej podobe sa tohto práva ani nedotýka. Vzhľadom na aktuálnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva totiž pre neporovnateľnosť situácie párov (skupín osôb) rovnakého pohlavia s manželskými párami ani s nezosobášenými párami opačného pohlavia nemožno v obsahu tejto otázky identifikovať zakázanú diskrimináciu týchto osôb (párov, skupín) v zmysle čl. 12 ods. 2 ústavy pre ich sexuálnu orientáciu. Preto je podľa názoru ústavného súdu vytvorený priestor na zaujatie stanoviska voličov v referende k možnosti osvojiť si dieťa (a následne ho vychovávať) párami alebo skupinami osôb rovnakého pohlavia.

K tretej referendovej otázke

Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že z jej obsahu nie je zrejmá žiadna kategorizácia osôb na podklade ich sexuálnej orientácie, čo má podľa názoru ústavného súdu pre posúdenie podmienok hypotézy čl. 93 ods. 3 ústavy zásadný význam. Okrem nárokov na dôkladnú, a nie celkom jednoznačnú interpretáciu tretia otázka, najmä však slovné spojenie „uznanie... ako životného spoločenstva pred verejnou autoritou“, opomína zjavný fakt, že slovenský právny poriadok pozná kategórie spolužitia osôb požívajúce určitú mieru formálno-právneho uznania, a tak nadobúdajúce podobu právneho inštitútu s konkretizovaným obsahom.

K takýmto právnym inštitútom nepochybne treba zaradiť kategóriu blízkych osôb podľa § 116 Občianskeho zákonníka, u ktorých síce nedochádza k registrácii či k inej formálnej evidencii pred orgánom verejnej moci, no napriek tomu nemožno pochybovať, že ich verejná moc uznáva tým, že im prisudzuje špecifické práva a povinnosti. Rovnaký záver možno prijať aj vo vzťahu k fyzickým osobám tvoriacim domácnosť podľa § 115 Občianskeho zákonníka s priamymi väzbami na viacero konkrétnych právnych vzťahov.

Ústavný súd z uvedených dôvodov (týkajúcich sa porozumenia predloženej otázky účastníkom referenda a potreby jej správneho výkladu) uprednostňuje v tomto prípade druhý (možno povedať doslovný) výklad tejto referendovej otázky a konštatuje, že prijatie návrhu obsiahnutého v tretej referendovej otázke prináša so sebou zníženie štandardu základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného života určitej skupiny adresátov pôsobenia práva.

K štvrtej referendovej otázke

Pokiaľ ide o namietanú neurčitosť znenia položenej otázky, ústavný súd uznáva, že by výklad tejto otázky určitým špekulatívnym spôsobom skutočne mohol viesť k záveru o práve rodičov, resp. detí samých vyjadriť nesúhlas s obsahom vyučovania v akejkoľvek oblasti vzdelávania. Podľa názoru ústavného súdu je však v položenej otázke potrebné dvakrát použitý pojem „vyučovanie“ chápať ako zakaždým vyjadrujúci ten istý obsah, teda obsah zameraný na sexuálne správanie a eutanáziu. Takýto výklad je pritom na rozdiel od formulácie tretej otázky prirodzený a vlastný „priemernému občanovi“ zúčastňujúcemu sa referenda. Rešpektuje totiž pravidlá porozumenia obsahu písaného textu tak, ako sú tieto vštepované v procese poskytovania základného vzdelania osobám plniacim povinnosť školskej dochádzky.

Ústavný súd podčiarkuje, že zo štvrtej otázky nemožno zistiť podobu záruk spočívajúcich v požiadavke objektívneho, kritického a pluralitného spôsobu vzdelávania v oblasti sexuálnej výchovy či eutanázie. To však z referendovej otázky dotýkajúcej sa kategórie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv vyžadujúcich si zákonnú úpravu (čl. 51 ods. 1 ústavy) podľa názoru ústavného súdu ani explicitne vyplývať nemusí. Prípadné prijatie návrhu vyjadreného predloženou štvrtou otázkou v budúcom referende nastoľuje totiž očakávanie ďalšej právnej regulácie na zákonnej, ba azda aj na podzákonnej úrovni. Až takto

komplexne nastavenú právnu úpravu by bolo možné definitívne posúdiť z hľadiska toho, či nedovoleným spôsobom neupiera vzdelávanému dieťaťu jeho základné právo garantované čl. 42 ods. 1 ústavy.

S ohľadom na význam referenda v slovenskom ústavnom systéme opísaný v časti II odôvodnenia nálezu a na koncept možnosti ústavného súdu zasiahnuť v konaní podľa čl. 125b ústavy do procesu uskutočnenia konkrétnej referendovej aktivity iniciátorov referenda nemožno podľa názoru ústavného súdu štvrtú referendovú otázku v jej podobe označiť ako stelesňujúcu základné právo na vzdelanie v podobe, akú čl. 93 ods. 3 ústavy zakazuje. Štvrtá analyzovaná otázka totiž navrhuje riešenie vzájomnej kolízie záujmu vzdelávaného dieťaťa stelesneného v základnom práve podľa čl. 42 ods. 1 ústavy a záujmov jeho rodičov (prípadne i záujmov vzdelávanej plnoletej osoby) chránených čl. 41 ods. 4 aj čl. 24 ods. 2 ústavy na principiálnej báze (rodič bude môcť zabrániť vyučovaniu detí v oblasti sexuálneho vzdelávania a eutanázie), ktorá v kontexte rekapitulovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nenarúša žiadne z dotknutých základných práv.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudca Lajos Mészáros a sudca Ladislav Orosz.

1.3 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

1.3.1 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí

1.3.1.1 I. ÚS 108/2014 (sudca spravodajca: Peter Brňák)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že uznesením Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8 Er 182/2009-212 z 5. decembra 2013 došlo k porušeniu práv maloletých sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté uznesenie v časti výroku, ktorým zamietol námietky povinných v 2. rade a 3. rade z 13. apríla 2010 proti exekúcii sp. zn. Ex 21/09 doručené súdnemu exekútorovi 30. apríla 2010, zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľom priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovatelia vystupovali ako odporcovia v 2. rade (neskôr označení ako odporcovia v 2. a 3. rade) v konaní vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 8 Cb 62/2007, v ktorom sa navrhovateľ domáhal zaplatenia sumy vo výške 107 343 Sk s prísl. a svoj nárok odôvodnil existenciou zmluvy o dielo, na základe ktorej fakturoval právnenému predchodcovi odporcov v 1. a 2. rade. Dňa 12. apríla 2010 bolo sťažovateľom doručené upovedomenie o začatí exekúcie súdneho exekútora, proti ktorému podali sťažovatelia námietky, v ktorých namietali neprípustnosť a nezákonnosť exekúcie z dôvodu rozporu s ustanovením § 470 Občianskeho zákonníka a z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Ústavný súd konštatoval, že právny záver Okresného súdu Dolný Kubín o posúdení premlčania (v súvislosti s vecou tvoriacou exekučný titul) podľa Občianskeho zákonníka, a nie podľa Obchodného zákonníka je v extrémnom nesúlade s princípom spravodlivosti, ale aj so zaužívanou interpretáciou príslušných hmotnoprávných predpisov, ako aj nepochopením prípadného zodpovednostného vzťahu dedičov za dlhy poručiteľa na základe súdneho rozhodnutia, a to bez ohľadu na to, či tento zodpovednostný vzťah dedičov bol alebo nebol známy už v čase súdneho rozhodnutia tvoriaceho exekučný titul. Zásadný problém právnej konštrukcie ponúkutej krajským súdom (ktorú si osvojil aj Okresný súd Dolný Kubín,

pozn.) spočíva v tom, že právne pochybným spôsobom favorizuje inštitút zodpovednosti dedičov až do tej miery, že podstatným nie je skutočný následok univerzálnej sukcesie, t. j. že do práv a povinností právneho predchodcu vstupuje právny nástupca (treba dodať, že v medziach práv a povinností právneho predchodcu, pozn.), ale podstatným je akoby nový hmotnoprávny vzťah veriteľa a právneho nástupcu v pozícii už dlžníka, čo je nepochopením prechodu povinnosti právneho predchodcu v súvislosti s dedičskou zodpovednosťou.

Ústavný súd dodal, že ústavne konformným sa preto javí právny názor, podľa ktorého zmenou účastníka konania na základe univerzálnej sukcesie sa nemení povaha sporu a ani jeho právne posúdenie v merite veci.

K rozhodnutiu pripojil odlišné stanovisko sudca Milan Ľalík.

1.3.1.2 IV. ÚS 100/2014 (sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že základné právo sťažovateľky v prvom rade a dvoch maloletých sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 CoP 267/2013 a jeho uznesením z 13. augusta 2013 porušené boli, napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie, sťažovateľke v prvom rade priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Vec sťažovateľky v prvom rade a maloletých sťažovateľiek sa týkala konania o návrat maloletých sťažovateľiek do krajiny obvyklého pobytu.

Podľa názoru ústavného súdu všeobecný súd neposkytol právam sťažovateľiek požadovanú ochranu, keď zameral svoju pozornosť výlučne na dokazovanie domáceho násillia v rodine a opomenul, že ujma, ktorá maloletým sťažovateľkám môže hroziť po nariadení ich návratu, môže byť i psychická zvlášť za situácie, keď matka avizovala možné nepriaznivé dôsledky už správami psychológa a opakovane navrhla vykonať k tejto otázke znalecké dokazovanie.

Ústavný súd ďalej konštatoval, že Krajský súd v Bratislave odmietol návrh sťažovateľky v 1. rade na nariadenie znaleckého dokazovania z odboru detskej psychológie napriek tomu, že predložené správy psychológa signalizovali možnosť vzniku psychickej traumy (ujmy) nariadením návratu maloletých detí do Francúzskej republiky bez náležitého odôvodnenia. Pri rešpektovaní zásady prihliadania na „najlepší záujem dieťaťa“ mal krajský súd tvrdenie matky maloletých detí o možnosti vzniku psychickej ujmy náležite preskúmať, zohľadniť pri svojom rozhodovaní a následne posúdiť adekvátnosť „primeraných opatrení na ochranu“ navrhnutých otcom.

Ústavný súd tiež uviedol, že v posudzovanom prípade bolo potrebné čo najstarostlivejšie preskúmať skutkový stav a zohľadniť nielen samotnú dĺžku pobytu maloletých sťažovateľiek na území Slovenskej republiky, ale tiež ich sociálne pomery.

Ústavný súd napokon dodal, že všeobecný súd nesplnil požiadavku čo najdôslednejšieho zisťovania skutkového stavu a hoci vykonal dokazovanie, jeho výsledky nezohľadnil pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa v širšom kontexte.

1.3.1.3 IV. ÚS 325/2014 (sudca spravodajca: Ladislav Orosz)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že právo sťažovateľky a dvoch maloletých sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 38 C 449/2013 porušené bolo, sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie každému v sume 3 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Vec sťažovateľov sa týkala rozhodovania o zverení maloletých sťažovateľov do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (sťažovateľky a otca maloletých sťažovateľov, pozn.). Konanie sa začalo 7. mája 2008.

Ústavný súd konštatoval, že dovedajšiu dĺžku konania nebolo možné ospravedlniť právnou ani skutkovou zložitou vecí, a zároveň poukázal na predmet namietaného konania (starostlivosť o maloletých), ktorý vyžaduje mimoriadnu starostlivosť konajúceho súdu. V konaní všeobecného súdu boli podľa názoru ústavného súdu obdobia dlhodobejšej i krátkodobej nečinnosti, avšak rozhodujúce pochybenie okresného súdu podľa neho spočívalo v tom, že konanie ako celok bolo poznačené neefektívnou, resp. nesústreďenou činnosťou súvisiacou s rozhodovaním o návrhoch otca maloletých sťažovateľov, ktorými sa domáhal predbežnej úpravy rodičovských práv a povinností, bez toho, aby konal vo veci samej. Takýto postup nesmeruje efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania, a preto nie je zlučiteľný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

1.3.2 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaní o sťažnostiach, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky alebo práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

1.3.2.1 IV. ÚS 494/2013 (sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, napadnuté uznesenie zrušil a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd konštatoval, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave (ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu) bolo vydané štyri mesiace a jedenásť dní po tom, ako krajský súd rozhodol v tom istom konaní o väzbe sťažovateľa uznesením z 11. septembra 2012, ktoré ústavný súd zrušil nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 v nadväznosti na rozhodnutie, že ďalšia väzba sťažovateľa na základe dôvodov uvedených v predmetnom uznesení nie je v súlade so základným právom sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právom podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Krajský súd v napadnutom uznesení neuviedol ďalšie, t. j. iné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali trvanie dôvodu útekovvej väzby, resp. by odôvodňovali existenciu iného väzobného dôvodu.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo 5/2013-47 z 22. januára 2013 v súvislosti s posudzovaním dôvodov ďalšieho trvania väzby sťažovateľa bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

1.3.2.2 II. ÚS 432/2013 (sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tpo 23/2013 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to v súvislosti s právom na zákonné a preskúmateľné rozhodnutie, ako aj základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby z 15. apríla 2013, a že Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 102/2012 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to v súvislosti s právom na urýchlené

rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby z 15. apríla 2013. Sťažovateľovi ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ tvrdil, že Okresný súd Košice I spojil na spoločné konanie rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 15. apríla 2013 s rozhodovaním o návrhu prokurátora na predĺženie trvania lehoty väzby, pričom o jeho žiadosti o prepustenie z väzby vôbec nerozhodol. Sťažovateľ ďalej tvrdil, že Okresný súd Košice I nariadil termín jeho výsluchu k žiadosti o prepustenie z väzby z 15. apríla 2013 až na 29. máj 2013, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na urýchléné rozhodnutie o zákonnosti väzby.

Ústavný súd konštatoval, že Krajský súd v Košiciach sa námietkou sťažovateľa týkajúcou sa toho, že Okresný súd Košice I nerozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 15. apríla 2013, vôbec nezaoberal a nezaulal k nej žiadne stanovisko, čo predstavovalo zjavnú neodôvodnenosť jeho uznesenia. Ústavný súd ďalej konštatoval, že celkovú dobu konania, ako aj konanie na jednotlivých stupňoch všeobecných súdov bolo potrebné považovať za neprimerane dlhé. V oboch prípadoch (na okresnom a na krajskom súde, pozn.) sa konalo približne po dobu jedného mesiaca, ktorú by bolo možné považovať za primeranú za celé dvojstupňové konanie, nie však za konanie iba na jednotlivom stupni.

1.3.2.3 IV. ÚS 495/2013 (sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 18/2013-639 z 12. februára 2013 porušené boli, napadnuté uznesenie zrušil, sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd konštatoval, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave (ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu) bolo vydané päť mesiacov po tom, ako Krajský súd v Trnave rozhodol v tom istom trestnom konaní o väzbe sťažovateľa uznesením z 11. septembra 2012, ktoré ústavný súd zrušil nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 v nadväznosti na rozhodnutie, že ďalšia väzba sťažovateľa na základe dôvodov uvedených v predmetnom uznesení nie je v súlade so základným právom sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právom podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Krajský súd v Trnave neuviedol v napadnutom uznesení ďalšie, t. j. iné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali trvanie dôvodu útekovej väzby, resp. by odôvodňovali existenciu iného väzobného dôvodu.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5 Tos 18/2013-639 z 12. februára 2013 v súvislosti s posudzovaním dôvodov ďalšieho trvania väzby sťažovateľa bolo porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

1.3.2.4 IV. ÚS 561/2013 (sudca spravodajca: Ján Luby)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 54/2012 z 15. novembra 2012 porušené boli, napadnuté uznesenie zrušil, sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti jeho sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd konštatoval, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave (ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu) bolo vydané viac ako dva mesiace potom, ako Krajský súd v Trnave rozhodol v tom istom trestnom konaní o väzbe sťažovateľa uznesením z 11. septembra 2012, ktoré ústavný súd zrušil nálezom sp. zn. I. ÚS 47/2013 v nadväznosti na záver, že ďalšia väzba sťažovateľa na základe dôvodov uvedených v predmetnom uznesení nie je v súlade s jeho základným právom podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právom podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru. Krajský súd v Trnave neuviedol v napadnutom

uznesení ďalšie, t. j. iné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali trvanie dôvodu útekovvej väzby, resp. by odôvodňovali existenciu iného väzobného dôvodu.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Trnave v súvislosti s dôvodmi trvania väzby sťažovateľa boli porušené označené sťažovateľove práva.

1.3.2.5 III. ÚS 207/2014 (sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tpo 56/2013 z 13. decembra 2013 porušené boli, napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ ako v sťažnosti predloženej ústavnému súdu, tak aj v sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe argumentoval, že Krajský súd v Trenčíne sa v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkami ani s dôkazmi predloženými obhajobou, ktoré minimálne spochybňujú, ak nie dokonca vylučujú nielen samotné vzatie a ponechávanie sťažovateľa vo väzbe, ale aj dôvodnosť jeho trestného stíhania v predmetnej veci, ktoré je založené na poznatkoch získaných z iných trestných vecí, pričom v priebehu jednej z nich orgány činné v trestnom konaní dospeli k jednoznačnému záveru, že „*skutok nespáchal obvinený R. V.*“ (sťažovateľ, pozn.), a v ďalšej veci, v ktorej sťažovateľ vystupuje ako svedok, nedošlo ani len k vzneseniu obvinenia proti konkrétnej osobe pre procesné pochybenia policajta. Opodstatnenosť väzby sťažovateľa nemá oporu ani v dosiaľ vykonanom dokazovaní výsluchmi svedkov, pretože žiaden z nich sťažovateľa osobne nepoznal ani neusvedčoval.

Preskúmaním napadnutého rozhodnutia (ktorým Krajský súd v Trenčíne zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu) ústavný súd zistil, že krajský súd sa dôsledne neriadil ústavnými a zákonnými požiadavkami kladenými na rozhodovanie o zákonnosti väzby sťažovateľa, pretože sa žiadnym spôsobom nevyrovnal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa uvedenou v jeho sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe týkajúcou sa iných (konkrétnych) trestných vecí, v ktorých tento vystupoval v procesnom postavení obvineného alebo svedka, a teda žiadnym spôsobom nevyhodnotil vplyv týchto konaní na ním prerokúvaný prípad v súvislosti so zákonnosťou väzby sťažovateľa (ako samostatnej osoby). Okrem toho ústavný súd zistil, že odôvodnenie ponechania sťažovateľa vo väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku krajským súdom, ktorý tak urobil výlučne odkazom na „*správne závery*“ prvostupňových súdov rozhodujúcich o väzbe „*obvinených*“ v ich predchádzajúcich rozhodnutiach, je všeobecné a nekonkrétne, a teda absolútne nepreskúmateľné a nezohľadňujúce princíp prezumpcie neviny, pretože rovnako nedáva jednoznačnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, či je väzba sťažovateľa (ako samostatnej osoby) vzhľadom na výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania zákonná, keďže platný právny poriadok obranu Krajského súdu v Trenčíne spočíva v „*zložitosti objasňovania*“ medzi dôvody väzby nezaraďuje.

1.3.2.6 II. ÚS 193/2014 (sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že Krajská prokuratúra v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 10/13/7700 a Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 16/14 porušili právo sťažovateľky na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €, náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Ústavný súd konštatoval, že prokurátor, ktorý nehodlá žiadosti obvineného o prepustenie z väzby sám vyhovieť, je povinný žiadosť bez meškania predložiť príslušnému súdu na rozhodnutie. Z pohľadu ústavného súdu nemôžu byť najmenšie pochybnosti, že lehota na predloženie žiadosti sťažovateľky súdu dodržaná nebola, pretože dobu 27 dní v žiadnom prípade nemožno považovať za súladnú so zákonom.

Ústavný súd doplnil, že orgány verejnej moci (resp. orgány činné v trestnom konaní) konajúce v rámci trestného konania poznajú právo (v zmysle zákonom vymedzenej príslušnosti konať a rozhodnúť o podaní dotknutej osoby) a to, že v rámci organizácie týchto orgánov verejnej moci dochádza ku kompetenčným sporom o príslušnosť, nemôže byť na ujmu dotknutej osoby.

1.3.2.7 I. ÚS 250/2014 (sudca spravodajca: Milan Ľalík)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že základné práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre z 1. apríla 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 12/2014 porušené boli, napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa sťažovateľov zrušil, priznal im finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € každému, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd konštatoval, že formálne odôvodnenie väzby používaním stereotypných formulácií v rozhodnutiach všeobecných súdov vzbudzuje podozrenie, že sa súdy dostatočne nezaoberali konkrétnymi okolnosťami, tak ako to vyplýva aj z napadnutého uznesenia Krajského súdu v Nitre (ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu o ich vzatí do väzby, pozn.). Ústavný súd ďalej uviedol, že všeobecné súdy založili svoje závery pre väzobné stíhanie sťažovateľov na „*konkrétnych skutočnostiach vyplývajúcich z vyšetrovacieho spisu*“, ktoré však v odôvodnení svojich rozhodnutí ďalej nijakým spôsobom nešpecifikovali.

Ústavný súd tiež pripomenul, že dôvodom kolúznei väzby podľa § 71 písm. b) Trestného poriadku nemôže byť okolnosť, že obvinený popiera trestnú činnosť, z ktorej je obvinený alebo obžalovaný, alebo že odmieta vypovedať. Vo veci sťažovateľov už z logickej štruktúry odôvodnenia napadnutého uznesenia jasne vyplýva, že dôvodom väzobného stíhania jedného zo sťažovateľov bola skutočnosť, že poprel spáchanie trestnej činnosti.

1.3.2.8 II. ÚS 417/2014 (sudca spravodajca: Lajos Mészáros)

Ústavný súd v tejto veci rozhodol, že Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 85/2013 a uznesením zo 7. januára 2014 porušil základné práva sťažovateľa zaručené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, napadnuté uznesenie zrušil, sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €, náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ namietal skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave nebral do úvahy ním podané dôvody sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bol vzatý do väzby, hoci tieto boli okresnému súdu doručené ešte predtým, ako krajský súd o sťažnosti rozhodol.

Ústavný súd konštatoval, že i keby Krajský súd v Bratislave zo subjektívneho hľadiska nezavinil skutočnosť, že sa o dôvodoch sťažnosti nedozvedel a že na ne nemohol prihliadať, nič to nemení na tom, že prinajmenšom z objektívneho hľadiska vzaté základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy porušil.

Ústavný súd následne zovšeobecnil, že ak sa druhostupňový súd vôbec nezaobrá dôvodmi sťažnosti podanej obvineným proti uzneseniu o vzatí do väzby, hoci obvinený tieto dôvody včas predložil, dochádza tým k závažnému zásahu do jeho obhajobných práv, keďže tieto sa vzťahujú nielen na konanie vo veci samej (na rozhodovanie o vine a treste), ale aj na konanie o väzbe.

1.4 Vybrané rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaniach vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

1.4.1 PL. ÚS 49/2014 – voľby starostu mestskej časti Košice-Pereš

(sudca spravodajca: Milan Ľalík)

V uznesení sp. zn. PL. ÚS 49/2014 zo 17. decembra 2014 ústavný súd konštatoval, že ústavný súd nie je oprávnený preskúmať ústavnú udržateľnosť rozhodnutí orgánov územnej samosprávy o pridelení súpisného a orientačného čísla nehnuteľnostiam a ani ústavnú udržateľnosť na ich podklade prebiehajúcich postupov pri ohlasovaní trvalého pobytu v týchto nehnuteľnostiach. V prípade, že do zoznamu voličov pre napádané komunálne voľby konané v mestskej časti boli zapísané len osoby, ktoré boli v tom čase aj preukázateľne prihlásené na trvalý pobyt v tejto mestskej časti bez toho, aby toto ich prihlásenie na trvalý pobyt v mestskej časti, ako aj postup tomuto prihláseniu predchádzajúci boli dosiaľ spochybnené zákonom predvídanými právnymi prostriedkami a postupmi (žaloba podľa Občianskeho súdneho poriadku, pozn.), nemožno dospieť k záveru o odôvodnenosti takto iba sťažovateľkou skoncipovanej pochybnosti o nesprávnosti tohto postupu a o vplyve tejto dosiaľ zákonnou autoritou (všeobecným súdom) neverifikovanej pochybnosti na výsledok napadaných komunálnych volieb, pretože nie je v kompetencii ústavného súdu, aby nahrádzal autoritu všeobecných súdov zverenú im zákonom na poli prieskumu zákonnosti postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Pokiaľ išlo o tú časť námietky, podľa ktorej okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 po zistení, že nemajú k dispozícii dostatok úradných obálok, tieto zabezpečili tak, že dodatočne samy opečiatkovali ďalšie prázdne obálky úradnou pečiatkou mestskej časti, ústavný súd konštatoval, že v danom prípade bolo skutočne povinnosťou predsedníčok okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 skontrolovať pred začiatkom volieb, či vzhľadom na počet voličov zapísaných v zozname voličov okrskové volebné komisie disponujú dostatočným množstvom úradných obálok, takže v tomto smere možno konštatovať určité porušenie označeného ustanovenia volebného zákona z ich strany, avšak podľa ústavného súdu táto okolnosť sama osebe nemôže byť okolnosťou majúcou vplyv na zistený výsledok volieb. Okrskové volebné komisie iba napravili technické pochybenie spočívajúce v nedostatku úradných obálok, čím v konečnom dôsledku zabránili oveľa závažnejšiemu následku, ktorý už mohol mať vplyv na výsledok volieb a ktorý mohol spočívať v „znefunkčnení“ hlasov voličov odovzdaných v neúradných obálkach. Ústavný súd podotkol, že už samotný spôsob kreovania okrskových volebných komisií, v ktorých majú zastúpenie zástupcovia celého politického spektra zúčastneného na komunálnych voľbách, pričom za nezávislých kandidátov môžu na priebeh volieb dohliadať nezávislí pozorovatelia, ktorých mala v danom prípade aj sťažovateľka, dáva záruku, že v danom prípade nemohlo dôjsť k jednostrannému zneužitiu úradnej pečiatky mestskej časti v prospech či neprospech ktoréhokoľvek kandidáta. Sťažovateľka neuniesla dôkazne bremeno, čo sa týka tvrdenia, že okrskové volebné komisie opečiatkovali neúradné obálky po ich vybratí z volebných schránok.

1.4.2 PL. ÚS 54/2014 – voľby do Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves (sudca spravodajca: Marianna Mochnáčová)

Ústavný súd sťažnosť vedenú pod sp. zn. PL. ÚS 54/2014 odmietol.

V uznesení sp. zn. PL. ÚS 54/2014 zo 17. decembra 2014 ústavný súd konštatoval, že podľa jeho zistenia M. J. v komunálnych voľbách konaných 15. novembra 2014 nebol zaregistrovaný ako kandidát na poslanca Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves, čo znamená, že nebol politickým protivníkom sťažovateľa v týchto voľbách. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že údajnou prítomnosťou M. J. vo volebných miestnostiach vo viacerých volebných okrskoch k narušeniu alebo ohrozeniu slobodnej súťaže politických síl a porušeniu princípu rovnosti vo voľbách na funkciu poslanca do uvedeného miestneho zastupiteľstva dôjsť nemohlo.

Ústavný súd ďalej konštatoval, že preukázanie uskladnenia volebnej dokumentácie v nezabezpečenej zasadačke Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves, t. j. preukázanie možnosti zneužitia volebných materiálov, síce možno označiť za potencionálnu volebnú vadu, avšak podľa názoru ústavného súdu táto vada sama osebe nie je spôsobilá vyvolať dôvodnú pochybnosť o zneužití tejto volebnej dokumentácie, resp. o zneužití hlasovacích lístkov pracovníkmi uvedeného miestneho úradu alebo tretími osobami, ktorého výsledkom by bolo konanie majúce dopad, resp. vplyv na samotný výsledok volieb. V rámci svojej argumentácie teda sťažovateľ predostrel určitú skutkovú konštrukciu spočívajúcu v existencii možnosti neoprávnenej manipulácie s hlasovacími lístkami, avšak nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by objektívne mohli zakladať aspoň náznak dôvodného podozrenia, že k zneužitiu hlasovacích lístkov, resp. nezákonnej manipulácii s hlasovacími lístkami v uvedenom prípade došlo, a preto túto námietku možno podľa ústavného súdu označiť za špekulatívnu, nemajúcu žiaden právny význam.

1.4.3 PL. ÚS 55/2014 – voľby do Mestského zastupiteľstva mesta Vysoké Tatry

(sudca spravodajca: Marianna Mochnáčová)

Ústavný súd sťažnosť vedenú pod sp. zn. PL. ÚS 55/2014 odmietol.

Ústavný súd v uznesení sp. zn. PL. ÚS 55/2014 zo 17. decembra 2014 konštatoval, že pri porovnaní výsledkov prepočítania hlasovacích lístkov pre kandidátov na poslancov do mestského zastupiteľstva uskutočneného na ústavnom súde 9. decembra 2014 s výsledkami uvedenými v zápisnici okrskovej volebnej komisie o hlasovaní z 15. novembra 2014 neboli zistené žiadne odlišnosti, čím je vylúčená možnosť hrubého alebo závažného porušenia volebného zákona, ku ktorému podľa tvrdenia sťažovateľa malo dôjsť nesprávnym sčítaním hlasovacích lístkov členmi okrskovej volebnej komisie vo volebnom okrsku č. 6.

Ďalšie rozhodnutia týkajúce sa sťažností na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy uskutočnených 15. novembra 2014, ktoré boli vydané po 31. decembri 2014, budú spracované v nadväzujúcom prehľade o rozhodovacej a ďalšej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2015.

1.4.4 PL. ÚS 11/2014 – sťažnosť na neústavnosť a nezákonnosť voľby prezidenta Slovenskej republiky (sudca spravodajca: Rudolf Tkáčik)

Ústavnému súdu bola doručená jedna sťažnosť vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti voľby prezidenta Slovenskej republiky konanej 15. marca 2014 (prvé kolo) a 29. marca 2014 (druhé kolo), ktorá bola vedená pod sp. zn. PL. ÚS 11/2014.

Ústavný súd 7. mája 2014 konanie o tejto sťažnosti z dôvodu jej späťvzatia sťažovateľom zastavil.

K tomuto rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudca Ľubomír Dobrík a sudca Milan Ľalík.

1.5 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaniach podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

1.5.1 PL. ÚS 15/2014 (spravodajca: Lajos Mészáros)

Vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 15/2014 dal ústavný súd súhlas na trestné stíhanie sudcu Okresného súdu Trebišov JUDr. M. J. pre skutky právne kvalifikované ako pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom zneužívania právomocí verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 3/13/1000-17 z 24. marca 2014.

1.5.2 PL. ÚS 4/2014 (sudca spravodajca: Ľubomír Dobrík)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 4/2014 bol návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietnutý, keďže plénum ústavného súdu v tajnom hlasovaní nedosiahlo ústavou a zákonom požadovanú väčšinu hlasov všetkých sudcov.

1.5.3 PL. ÚS 26/2014 (sudca spravodajca: Ladislava Orosz)

Konanie vedené pod sp. zn. PL. ÚS 26/2014 bolo z dôvodu späťvzatia návrhu zastavené.

1.6 Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky prijaté v konaniach o zjednotení právnych názorov podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov

1.6.1 PLz. ÚS 1/2014 – k procesným právam účastníkov exekučného konania

(sudca spravodajca: Ladislava Orosz)

Pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.

1.6.2 PLz. ÚS 2/2014 – k rozhodovaniu o povolení obnovy konania v súvislosti s aplikáciou nálezu ústavného súdu o asperačnej zásade

(sudca spravodajca: Ladislava Orosz)

Bod II stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 44/2013 z 26. novembra 2013, ktoré súvisí s aplikáciou nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. decembra 2012 (nálež o asperačnej zásade), zabezpečuje dotknutým fyzickým osobám plnohodnotnú ochranu ich základných práv a slobôd, a preto je v plnom rozsahu aplikovateľný nielen v konaniach pred všeobecnými súdmi, ale aj v konaniach pred ústavným súdom.

K rozhodnutiu pripojili odlišné stanoviská sudca Milan Ľalík a sudca Rudolf Tkáčik.

1.6.3 Uznesenie sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 – k právu na súdnu ochranu a možnosti odmietnuť dovolanie podľa ustanovení Trestného poriadku

(sudkyňa spravodajkyňa: Ľudmila Gajdošíková)

Ustanovenie § 372 ods. 2 Trestného poriadku nemožno analogicky aplikovať na prípady odmietnutia skôr podaného dovolania v tej istej trestnej veci podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže takéto použitie analógie je spôsobilé porušiť základné práva vyplývajúce zo siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 a nasl.).

PROJEKT

1. EFEKTÍVNOSŤ VÝKONU ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRIJATÝCH V KONANÍ O SŤAŽNOSTIACH FYZICKÝCH OSÔB A PRÁVNICKÝCH OSÔB V KAUZÁLNEJ SÚVISLOSTI S PRINCÍPOM PREZUMPCIE ZAVINENÉHO KONANIA ŠTÁTU

Ústavný súd od začiatku roku 2009 realizuje projekt, ktorého cieľom je:

- efektívnejšie realizovať výkon rozhodnutí ústavného súdu,
- zabrániť opätovnému vzniku zbytočných prieťahov v občianskom súdnom konaní a trestnom konaní,
- koordinovaným postupom so zainteresovanými subjektmi zabezpečiť precíznejšiu riadiacu a kontrolnú činnosť na všeobecných súdoch v konkrétnych prípadoch,
- po splnení podmienok iniciovať disciplinárnu zodpovednosť sudcov (prokurátorov, vyšetrovateľov),
- napomáhať predchádzaniu uplatňovania právnej zodpovednosti proti Slovenskej republike v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva z dôvodu porušenia ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov.

Podrobnosti týkajúce sa projektu (prehľady, tabuľky a dosiahnuté výsledky), ako aj vyhodnotenie jeho efektívnosti sú dostupné na webovom sídle ústavného súdu www.concourt.sk v časti **Projekt**.

Dĺžka trvania projektu: **I. etapa: roky 2009 – 2013**

II. etapa: roky 2014 – 2017

1.1 REŠERŠ A

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky** a porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa metodiky projektu**

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za sledované obdobie rokov 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014

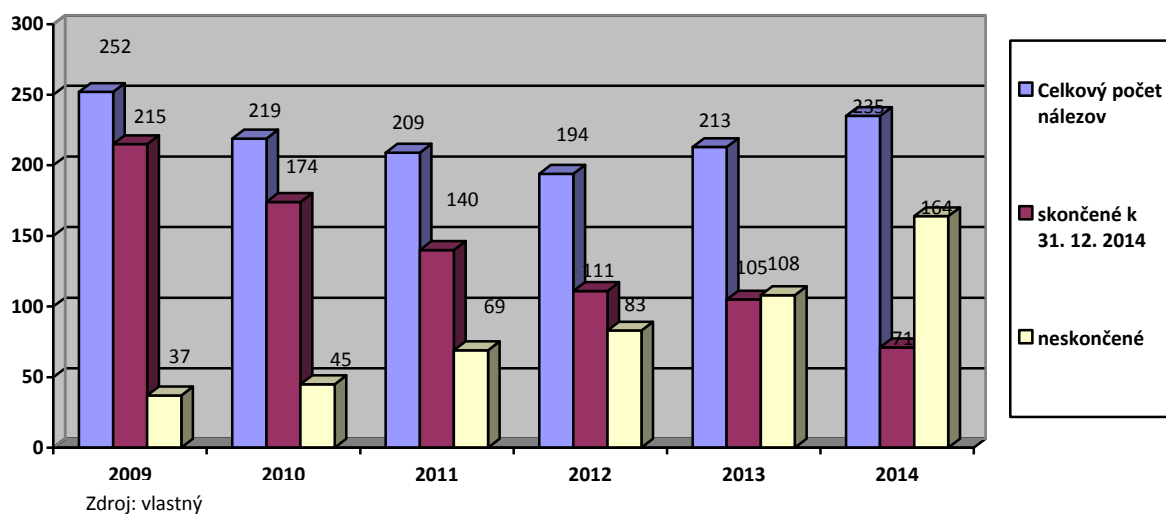
Tabuľka č. 9

Predbežné výsledky projektu od r. 2009 do r. 2014

rok	celkový počet nálezov	z toho skončené k 31. 12. 2014	z toho neskončené k 31. 12. 2014
2009	252	215	37
2010	219	174	45
2011	209	140	69
2012	194	111	83
2013	213	105	108
2014	235	71	164

Zdroj: vlastný

Graf č. 8
Prehľad výsledkov projektu od r. 2009 do r. 2014

Tabuľka č. 10
Zoznam konaní, v ktorých sťažovateľom nebolo vyplatené ústavným súdom priznané finančné zadostučinenie

P. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ústavný súd
1	Okresný súd Čadca	10 C 21/08	IV. ÚS 224/2014
2	Okresný súd Bratislava I	26 Cb 181/2011	IV. ÚS 35/2014
3*	Najvyšší súd SR	1 Obdo 23/2013	I. ÚS 3/2014
4*	Okresný súd Senica	8 Cb 132/03	IV. ÚS 324/2014
5*	Okresný súd Senica	5 C 105/02	III. ÚS 361/2011

* Najvyšší súd Slovenskej republiky a Okresný súd Senica sa napriek opakovanej výzve ústavného súdu nevyjadrili, či v predmetných konaniach bolo sťažovateľom vyplatené ústavným súdom priznané finančné zadostučinenie. Z toho dôvodu sa pre účely monitorovania výkonu rozhodnutí ústavného súdu považujú tu priznané finančné zadostučinenia za nevyplatené.

1.2 EXTRÉMNE A OPAKOVANÉ PRIEŤAHY

Ústavný súd venuje v rámci **Projektu** osobitnú pozornosť kategórii tzv. **extrémnych** prieťahov, ale najmä **opakovaných** prieťahov.

Ústavný súd sa týmto Projektom priblížil cieľu, ktorý sleduje Európska komisia pre efektívnosť súdnictva – CEPEJ, najmä jeho novému nástroju „**Porovnávacieho prehľadu súdnictva v Európskej únii**“, ktorý je zameraný najmä na dĺžku súdneho konania v členských štátoch, monitorovanie a hodnotenie kvality súdnictva a na vnímanie nezávislosti súdnych systémov.

Extrémne prietahy

Tabuľka č. 11

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru – konania dlhšie ako 13 rokov

P. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sp. zn. ÚS SR	súdca, ktorému je vec pridelená ³	rok začatia konania/dĺžka konania
1	Krajský súd v Trenčíne	4 Co 208/2013	III. ÚS 524/2013	JUDr. O. Lichnerová	1992/22 rokov
2	Okresný súd Bratislava I	11 C 97/00	I. ÚS 668/2013	JUDr. J. Hajdinová	2000/14 rokov
3	Okresný súd Bratislava I	10 C 155/00	IV. ÚS 83/2014	JUDr. J. Káčerová	2000/14 rokov
4	Okresný súd Bratislava I	8 C 4/00	III. ÚS 58/2014	JUDr. O. Doláková	1993/21 rokov
5	Okresný súd Bratislava II	8 C 4/92	IV. ÚS 752/2013	JUDr. D. Buchalová	1991/23 rokov
6	Okresný súd Bratislava II	9 C 53/97	III. ÚS 226/2014	JUDr. P. Priečinská	1997/17 rokov
7	Okresný súd Bratislava III	13 C 61/00	III. ÚS 544/2013	JUDr. M. Zbyňovcová	2000/14 rokov
8	Okresný súd Bratislava III	12 C 64/99	III. ÚS 546/2013	JUDr. V. Sládečková	1999/15 rokov
9	Okresný súd Bratislava IV	6 C 526/96	IV. ÚS 334/2012	JUDr. M. Jančovič	1996/18 rokov
10	Okresný súd Bratislava V	Er 59/96	IV. ÚS 551/2013	JUDr. J. Tamášiová	1996/18 rokov
11	Okresný súd Čadca	4 D 765/85	III. ÚS 555/2013	Mgr. A. Kubjatková	1985/29 rokov
12	Okresný súd Čadca	6 C 31/05	III. ÚS 438/2013	Mgr. Z. Vysocká	2000/14 rokov
13	Okresný súd Čadca	4 C 204/2011	IV. ÚS 640/2013	Mgr. Z. Vysocká	2000/14 rokov
14	Okresný súd Čadca	6 C 544/99	I. ÚS 110/2014	JUDr. A. Hozáková	1997/17 rokov
15	Okresný súd Čadca	6 C 1645/99	II. ÚS 623/2013	Mgr. R. Golis	1999/15 rokov
16	Okresný súd Galanta	8 Er 1188/97	I. ÚS 749/2013	JUDr. M. Karaffa	1997/17 rokov
17	Okresný súd Galanta	D 983/00	IV. ÚS 36/2014	JUDr. O. Szabó	2000/14 rokov
18	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	II. ÚS 368/2013	JUDr. D. Bystrianská	1994/20 rokov
19	Okresný súd Košice II	19 C 17/09	I. ÚS 569/2013	JUDr. A. Burkušová	1997/17 rokov
20	Okresný súd Košice II	37 Cb 1052/99	II. ÚS 95/2013	Mgr. L. Hreňo	1999/15 rokov
21	Okresný súd Košice-okolie	11 C 515/99	IV. ÚS 109/2014	JUDr. D. Mlejová	1999/15 rokov
22	Okresný súd Námestovo	5 C 64/09	II. ÚS 278/2013	JUDr. G. Kyseľová	1998/16 rokov
23	Okresný súd Námestovo	1 D 21/08	III. ÚS 21/2014	JUDr. M. Kovaľová	1998/16 rokov
24	Okresný súd Námestovo	7 C 75/2011	IV. ÚS 180/2014	JUDr. G. Kyseľová	1998/16 rokov
25	Okresný súd Nové Zámky	12 C 62/95	IV. ÚS 664/2013	JUDr. E. Kováčsová	1995/19 rokov
26	Okresný súd Piešťany	7 C 37/08	II. ÚS 259/2013	JUDr. J. Ivan	1999/15 rokov
27	Okresný súd Piešťany	7 P 17/08	IV. ÚS 16/2014	JUDr. J. Tvrdá	2000/14 rokov
28	Okresný súd Rožňava	11 C 10/2011	IV. ÚS 750/2013	JUDr. E. Kecseyová	1991/23 rokov
29	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	II. ÚS 324/2013	JUDr. E. Vekonyová	1993/21 rokov
30	Krajský súd v Bratislave	28 Cb 16/01	I. ÚS 38/2014	JUDr. J. Glončáková	2000/14 rokov
31	KR PZ v Košiciach, KP v Košiciach	VP 75/30-95	I. ÚS 701/2013	Mgr. K. Kuko	1995/19 rokov
32	Okresný súd Čadca	6 C 610/97	II. ÚS 508/2013	JUDr. K. Kičura	1995/19 rokov
33	Okresný súd Bratislava I	10 C 50/94	IV. ÚS 141/2014	JUDr. J. Káčerová	1994/20 rokov
34	Okresný súd Bratislava II	14 C 190/04	II. ÚS 125/2014	JUDr. J. Štepániková	1999/15 rokov
35	Okresný súd Bratislava II	9 C 53/97	III. ÚS 329/2014	JUDr. P. Priečinská	1997/17 rokov
36	Okresný súd Bratislava IV Krajský súd v Bratislave	4 C 193/00 5 Co 193/2011	II. ÚS 367/2013	JUDr. J. Kráľová	2000/14 rokov
37	Okresný súd Kežmarok	5 C 882/98	III. ÚS 289/2014	JUDr. Š. Ťažký	1998/16 rokov
38	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	IV. ÚS 216/2014	JUDr. J. Mičková	1997/17 rokov
39	Okresný súd Košice II	19 C 10/2011	I. ÚS 345/2014	JUDr. M. Kolesár	1997/17 rokov
40	Okresný súd Košice II	19 C 630/98	IV. ÚS 9/2014	JUDr. J. Mičková	1988/26 rokov
41	Okresný súd Prešov	17 C 7/2013	IV. ÚS 289/2014	JUDr. D. Farkašová	1996/18 rokov
42	Okresný súd Galanta	15 C 15/2012	II. ÚS 157/2014	JUDr. D. Ilavský	1996/18 rokov
43	Okresný súd Pezinok	5 C 8/08	III. ÚS 362/2014	JUDr. M. Štiglicová	1999/15 rokov
44	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	IV. ÚS 303/2014	JUDr. D. Bystrianská	1994/20 rokov
45	Okresný súd Piešťany	4 C 18/08	III. ÚS 317/2014	Mgr. Mačej	1998/16 rokov

46	Krajský súd v Nitre	18 Cb 31/98	I. ÚS 356/2014	JUDr. J. Bzdúšek	1998/ 16 rokov
47	Okresný súd Pezinok Krajský súd v Bratislave	4 C 633/2008 5 Co 63/2012, 5 Co 64/2012, 5 Co 65/2012	III. ÚS 504/2014	JUDr. M. Kráľová	1997/ 17 rokov
48	Okresný súd Námestovo	3 C 285/08	III. ÚS 500/2014	Mgr. V. Mikulášová	1998/ 16 rokov
49	Okresný súd Čadca	8 C 917/98	II. ÚS 490/2014	Mgr. R. Golis	1998/ 16 rokov
50	Okresný súd Čadca	8 C 1079/99	I. ÚS 641/2014	JUDr. Krišťáková	1999/ 15 rokov
51	Okresný súd Bratislava I	10 C 269/91	III. ÚS 607/2014	JUDr. D. Káčerová	1991/ 23 rokov
52	Okresný súd Bratislava II	13 C 377/00	IV. ÚS 751/2013	Mgr. R. Pospíšil	2000/ 14 rokov
53	Okresný súd Bratislava II	9 C 249/96	I. ÚS 415/2014	JUDr. P. Priečinská	1995/ 19 rokov
54	Okresný súd Žilina	Er 1477/97	II. ÚS 154/2014	JUDr. P. Hrnčiar	1997/ 17 rokov
55	Okresný súd B. Bystrica	14 C 278/95	I. ÚS 530/2014	JUDr. L. Záthurecká	1995/ 19 rokov
56	Okresný súd Košice II	32 Cb 435/01	III. ÚS 515/2014	Mgr. G. Frankovič	2000/ 14 rokov
57	Okresný súd Čadca	4 C 204/2011	IV. ÚS 304/2014	JUDr. Hozáková	2000/ 14 rokov
58	Okresný súd Čadca	10 C 412/00	III. ÚS 511/2014	JUDr. Žideková	1999/ 15 rokov
59	Okresný súd Čadca	14 C 94/2010	III. ÚS 518/2014	Mgr. A. Jančulová	1988/ 26 rokov

Zdroj: vlastný

Poznámka:³ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

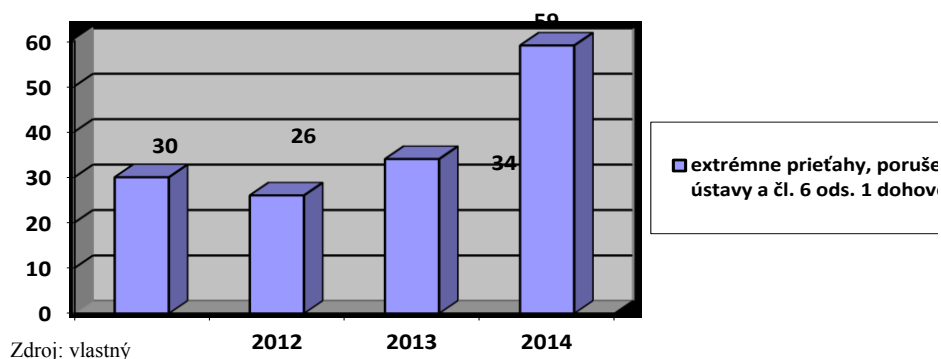
Porovnanie rokov 2011 – 2014

Ústavný súd konštatoval extrémny prieťah a porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

- v roku 2011 – v 30 nálezochoch,
- v roku 2012 – v 26 nálezochoch,
- v roku 2013 – v 34 nálezochoch,
- v roku 2014 – v 59 nálezochoch.

Graf č. 9

Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru – konanie dlhšie ako 13 rokov (roky 2011 – 2013)

Opakované prietahy

Tabuľka č. 12

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – opakované prietahy

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	súdca všeobecného súdu, ktorému je vec pridelená ⁴	sp. zn. ústavného súdu /dátum rozhodnutia	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu /dátum rozhodnutia	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi – dĺžka konania
1	Krajský súd v Bratislave	9 Cbs 71/03	J. Glončáková	I. ÚS 6/2014	I. ÚS 161/2011	2003/11 rokov
2	Okresný súd Bratislava I	7 C 8/03	JUDr. T. Koprďová Redenkovičová	II. ÚS 14/2013	I. ÚS 379/08	2003/11 rokov
3	Okresný súd Bratislava II	12 C 83/03	JUDr. M. Murgašová	I. ÚS 36/2014	III. ÚS 93/09	2003/11 rokov
4	Okresný súd Bratislava III	12 C 64/99	JUDr. V. Sládečková	III. ÚS 546/2013	I. ÚS 191/07	1999/15 rokov
5	Okresný súd Bratislava IV	6 C 526/96	JUDr. M. Jančovič	IV. ÚS 334/2012	I. ÚS 117/09	1996/18 rokov
6	Okresný súd Trenčín	18 D 6174/93	JUDr. E. Vekenýová	II. ÚS 324/2013	I. ÚS 403/2011 I. ÚS 321/2010	1993/21 rokov
7	Okresný súd Čadca	4 D 765/85	Mgr. A. Kubjatková	III. ÚS 555/2013	I. ÚS 232/09	1985/29 rokov
8	Okresný súd Čadca	6 C 1645/99	Mgr. R. Golis	II. ÚS 623/2013	I. ÚS 7/2011	1999/15 rokov
9	Okresný súd Rožňava	11 C 10/2011	JUDr. E. Kecseyová	IV. ÚS 750/2013	III. ÚS 296/09 IV. ÚS 9/05	1991/23 rokov
10	Okresný súd Čadca	6 C 610/97	JUDr. K. Kičura	II. ÚS 508/2013	III. ÚS 356/2010	1995/19 rokov
11	Okresný súd Žilina	5 T 143/05	JUDr. M. Malatká	II. ÚS 514/2013	III. ÚS 128/08	2002/12 rokov
12	Okresný súd Trnava	9 C 55/04	Mgr. A. Tomašovičová	IV. ÚS 300/2014	II. ÚS 68/2011	2003/11 rokov
13	Okresný súd S. Ľubovňa	7 T 52/2013	JUDr. B. Toporcer	II. ÚS 627/2013	II. ÚS 390/2010	2005/9 rokov
14	Okresný súd Košice II	29 C 34/97	JUDr. J. Mičková	IV. ÚS 216/2014	II. ÚS 335/2011	1997/17 rokov
15	Okresný súd Košice II	19 C 10/2011	JUDr. M. Kolesár	I. ÚS 345/2014	II. ÚS 135/06	1997/17 rokov
16	Okresný súd Žilina	20 CbZm 3/2010	JUDr. J. Novotná Mlinarcšiková	II. ÚS 158/2014	IV. ÚS 450/2010	2008/6 rokov
17	Okresný súd Prešov	17 C 7/2013	JUDr. D. Farkašová	IV. ÚS 289/2014	I. ÚS 74/04	1996/18 rokov
18	Okresný súd Galanta	15 C 15/2012	JUDr. D. Ilavský	II. ÚS 157/2014	I. ÚS 126/08 I. ÚS 69/03	1996/18 rokov
19	Okresný súd Bratislava II	9 C 208/04	JUDr. P. Priečinská	IV. ÚS 335/2014	IV. ÚS 157/2010	2004/10 rokov
20	Okresný súd Pezinok	5 C 8/08	JUDr. M. Štiglicová	III. ÚS 362/2014	III. ÚS 33/2012	1999/15 rokov
21	Okresný súd Žiar nad H.	2 T 68/08	JUDr. M. Toma	III. ÚS 386/2014	I. ÚS 145/2012	2008/6 rokov
22	Okresný súd Košice I	15 C 258/94	JUDr. B. Brondoš	IV. ÚS 303/2014	IV. ÚS 69/07	1994/20 rokov
23	Okresný súd Pezinok Krajský súd v Bratislave	4 C 633/2008 5 Co 63/2012, 5 Co 64/2012, 5 Co 65/2012	JUDr. M. Kráľová	III. ÚS 504/2014	II. ÚS 189/2012	1997/17 rokov
24	Okresný súd Bratislava I	31 Cb 133/03	JUDr. G. Buľubašová	III. ÚS 427/2014	II. ÚS 78/09	2003/11 rokov
25	Okresný súd Námestovo	3 C 285/08	Mgr. V. Mikulášová	III. ÚS 500/2014	III. ÚS 217/03	1998/16 rokov
26	Okresný súd Čadca	8 C 917/98	Mgr. R. Golis	II. ÚS 490/2014	I. ÚS 327/09	1998/16 rokov
27	Okresný súd Čadca	8 C 1079/99	JUDr. Krišťáková	I. ÚS 641/2014	II. ÚS 169/2011	1999/15 rokov

Zdroj: vlastný

Poznámka:

⁴ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

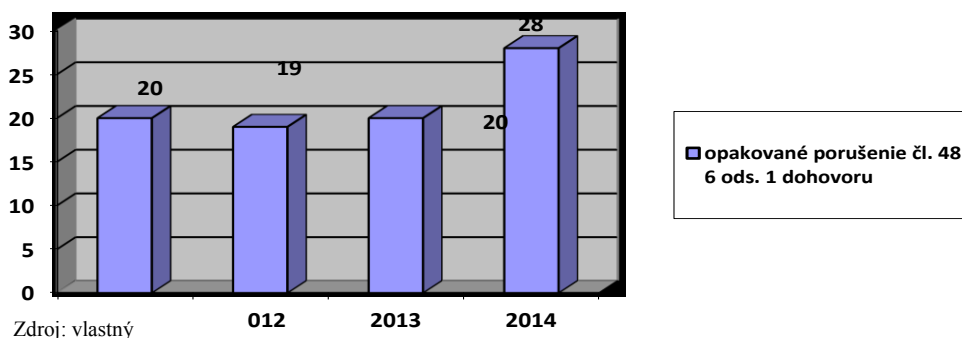
Porovnanie rokov 2011 – 2014

Ústavný súd konštatoval opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

- v roku 2011 – v 20 nálezoach,
- v roku 2012 – v 19 nálezoach,
- v roku 2013 – v 20 nálezoach,
- v roku 2014 – v 27 nálezoach.

Graf č. 10

Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých ústavný súd konštatoval opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2014)

1.3 REŠERŠ B

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa metodiky projektu

Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za sledované obdobie rokov 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014

Tabuľka č. 13

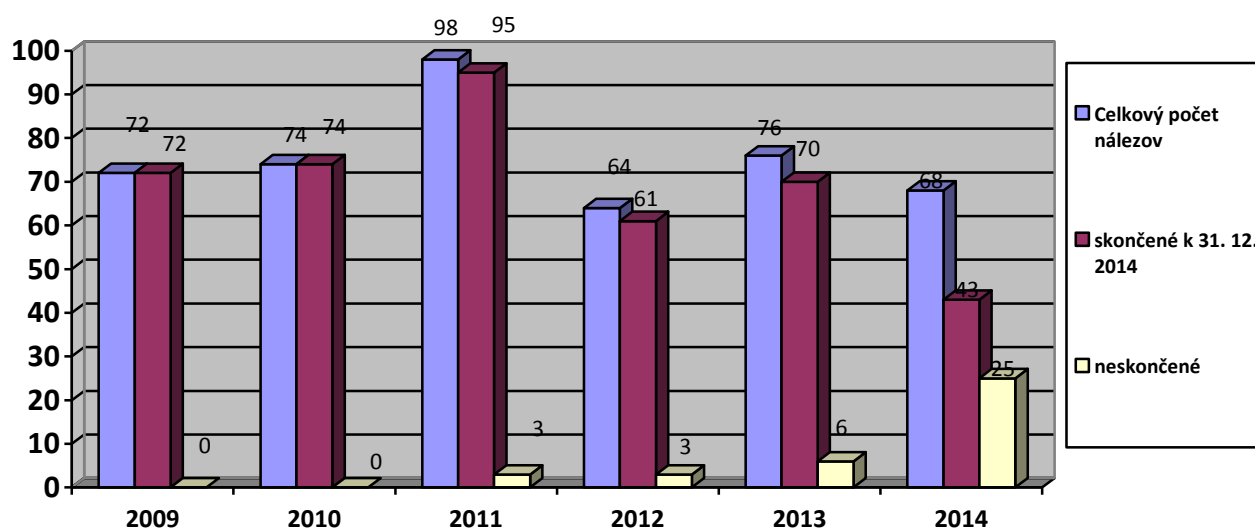
Priebežné výsledky projektu od r. 2009 do roku 2014

rok	celkový počet nálezov	skončené k 31. 12. 2014	z toho neskončené k 31. 12. 2014
2009	72	72	-
2010	74	74	-
2011	98	95	3
2012	64	61	3
2013	76	70	6
2014	68	43	25

Zdroj: Vlastný

Graf č. 11

Prehľad výsledkov projektu od r. 2009 do r. 2014

Zdroj: vlastný

Záver

Medzi základné parametre efektívneho súdneho systému patrí okrem jeho nezávislosti, dostupnosti a prístupnosti, aj jeho včasnosť. Včasné a vykonateľné rozsudky sú zároveň dôležitým štrukturálnym prvkom atraktívneho podnikateľského prostredia. Dopadom vnútroštátnych súdnych systémov na ekonomiku sa zaoberajú aj viaceré medzinárodné inštitúcie, medzi nimi aj Medzinárodný menový fond, Európska centrálna banka, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), Svetové ekonomické fórum a Svetová banka.

Cieľom monitorovania výkonu rozhodnutí je napomáhať skráteniu dĺžky konania na všeobecných súdoch a taktiež posilneniu dôvery v súdnictvo ako také. Preto nie je prekvapením, že istá forma monitorovania a hodnotenia činnosti súdov už existuje vo viacerých členských štátoch Európskej únie a že od roku 2013 začala na medzinárodnej úrovni monitorovať národné súdne systémy aj Európska komisia prostredníctvom Porovnávacej štatistiky EÚ v oblasti súdnictva (EU Justice Scoreboard).

Pokiaľ ide stručne o výsledky projektu za posledný rok, je možné konštatovať, že v rámci monitorovania výkonu nálezov ústavného súdu bolo za rok 2014 (štatistické výsledky k 13. marcu 2015, pozn.) uzavreté sledovanie 80 nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a 216 nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd však naďalej monitoruje výkon 37 nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj výkon 506 nálezov vyslovujúcich porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s monitorovacou činnosťou je v tejto časti potrebné poukázať aj na negatívny trend zvyšovania počtu konaní s tzv. extrémnymi a opakovanými prieťahmi. Kým v roku 2011 ústavný súd konštatoval porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s extrémnymi prieťahmi v 30 nálezoch a v súvislosti s opakovanými prieťahmi v 20 nálezoch, v roku 2014 to bolo už 59,

resp. 27 nálezov. Z tohto dôvodu bude v rámci Projektu naďalej venovaná zvýšená pozornosť monitorovaniu výkonu nálezov v konaniach s extrémnymi a opakovanými prieťahmi.

V súvislosti s príčinami porušovania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je vhodné poukázať na závery odbornej porady organizovanej predsedníčkou ústavného súdu 24. marca 2014 v Bratislave a na tam navrhovaných 56 opatrení na elimináciu zbytočných prieťahov, medzi ktoré patrí okrem iného aj zvyšovanie profesionálnej úrovne zodpovedných subjektov v rozhodovacom procese, zvyšovanie kvality administratívneho aparátu, skvalitnenie vzdelávacieho procesu, znovuzavedenie sústavnej a cielenej prípravy budúcich sudcov prostredníctvom inštitútu justičného čakaťá, znovuzavedenie tzv. atestačného vzdelávania sudcov a ďalšie.

Na základe doterajších výsledkov projektu predsedníčky ústavného súdu je potrebné pozitívne hodnotiť prístup všeobecných súdov a iných štátnych orgánov k realizácii projektu. Napriek vysokému počtu právoplatne rozhodnutých a skončených konaní za posledný rok je však potrebné upozorniť aj na stále vysoký počet nálezov, ktorých výkon bude ústavný súd naďalej sledovať. Ústavný súd bude v tejto súvislosti opätovne vyvíjať tlak na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a príslušné súdy prostredníctvom ich predsedov za účelom právoplatného skončenia a rozhodnutia vo zvyšných sledovaných konaniach.

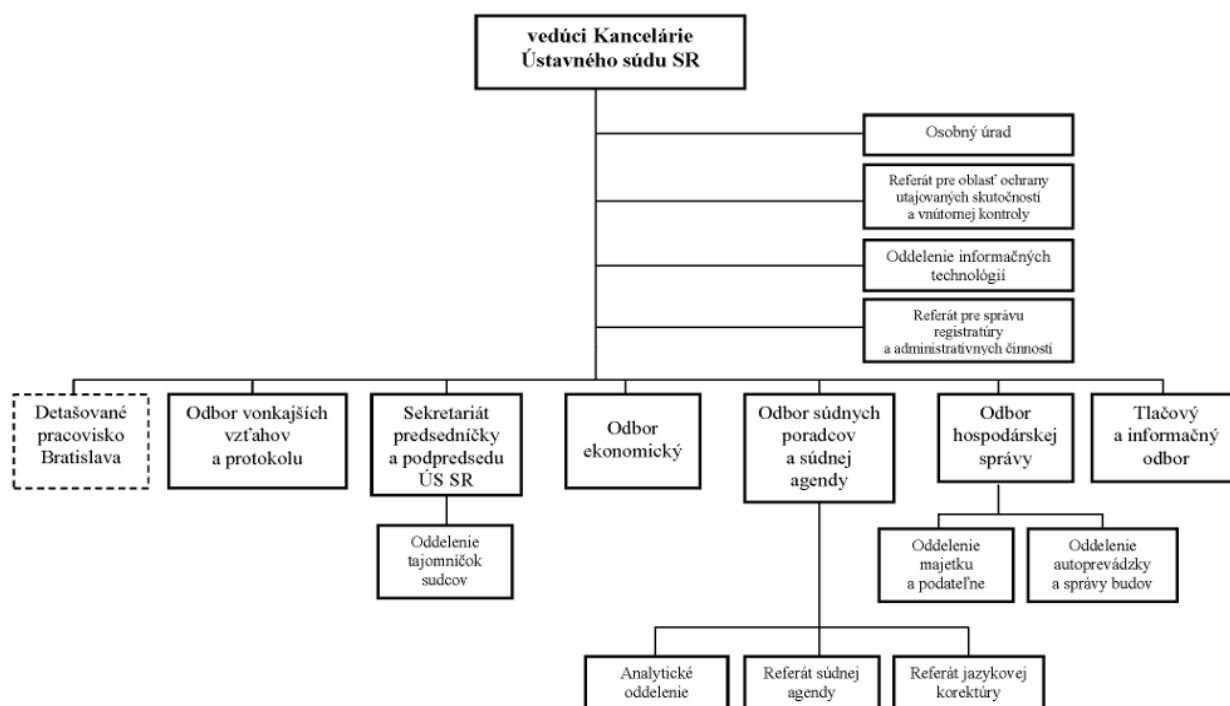
ČINNOSŤ KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Postavenie a úlohy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Kancelária“) upravuje:

- zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v § 9, § 9a a § 9b,
- zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 83 a § 104,
- zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky je v zmysle zákona o ústavnom súde právnická osoba a plní úlohy spojené s organizačným, personálnym, ekonomickým, administratívnym a technickým zabezpečením činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky. Kanceláriu riadi a v jej mene vystupuje vedúci Kancelárie.

1. ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1.1 Činnosť odboru súdnych poradcov a súdnej agendy a analytického oddelenia

Na rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa podieľajú aj zamestnanci odboru súdnych poradcov a súdnej agendy.

Tento odbor zastrešuje súdnych poradcov, analytické oddelenie, referát súdnej agendy a referát jazykovej korektúry.

Súdni poradcovia sa podľa pokynov sudcu a v rozsahu ustanovenom zákonom (najmä § 10 ods. 2 zákona o ústavnom súde) aktívne podieľajú na realizácii procesných úkonov v konaniach pred ústavným súdom.

Vypracovávajú významnú časť podkladov potrebných pre rozhodovanie ústavného súdu, poskytujú odborné právne stanoviská k prerokovávaným veciam. Sudca môže poradcu poveriť aj vykonaním jednotlivých úkonov, ktoré inak patria sudcovi, a to napríklad výsluchom svedkov, znalcov a obstaraním listín potrebných na rozhodnutie.

Súdni poradcovia sa podieľajú aj na príprave podkladov pre výber a publikovanie rozhodnutí ústavného súdu v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Analytické oddelenie ústavného súdu bolo založené v roku 2010 za účelom zvyšovania úrovne poskytovania odborných podkladov pre rozhodovaciu činnosť ústavného súdu a spracovávaní a sprístupňovaní vybraných nálezov a uznesení ústavného súdu odbornej aj laickej verejnosti, vychádzajúc tak zo vzoru tohto oddelenia pôsobiaceho už skôr na Ústavnom súde Českej republiky.

Postupne sa však rozsah činnosť analytického oddelenia výrazne rozširoval.

1. V súčasnosti základným okruhom činnosti analytického oddelenia je vypracúvanie odborných podkladov a stanovísk, analýz, ktoré sú potrebné k rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ako aj k právnym problémom, ktoré vyvstali v rámci rozhodovacej činnosti ústavného súdu, podľa zadaných požiadaviek sudcov ústavného súdu.

V tejto súvislosti vypracováva najmä komparatívne analýzy, ktoré vyžadujú vyhľadávanie a preklady cudzojazyčných odborných podkladov, legislatívy a relevantnej judikatúry vybraných štátov, vyhľadávanie a vyhotovovanie prekladov rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne iných súdnych orgánov.

Za rok 2014 je možné v tomto smere spomenúť napr. analýzu k zdaňovaniu emisných kvót (zverejňovanie priemernej ceny kvót na internete), k tzv. daňovým licenciám, analýzu k problematike správy nebytových domov v súvislosti s konaním vedeným pod sp. zn. PL. ÚS 13/2014 alebo aj analýzu týkajúcu sa konania o návrhu prezidenta na posúdenie súladu predmetu referenda s ústavou (PL. ÚS 24/2014).

2. Na základe požiadavky sudcov ústavného súdu vypracováva právne analýzy v prípadoch zistenej rozbiehajúcej sa judikatúry ústavného súdu.

3. Taktiež vypracováva štatistiky a analýzy rozhodovacej činnosti (napr. volebné veci).

4. Na pravidelnej mesačnej báze vypracováva prehľady rozhodovacej činnosti ústavného súdu (všetkých nálezov a vybraných uznesení za daný kalendárny mesiac), ktoré sú následne publikované na webovej stránke ústavného súdu (konkrétne: www.concourt.sk v časti Rozhodovacia činnosť – Analytické prehľady).

Cieľom je podávať informácie o rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ktoré sú v maximálne možnej miere zrozumiteľné nielen odbornej právnickej, ale aj laickej verejnosti.

Prehľady tvoria analýzy rozhodnutí, ktoré obsahujú tieto údaje:

- druh konania pred ústavným súdom,
- druh rozhodnutia,

- spôsob vybavenia, dátum rozhodnutia,
- dotknuté články ústavy, ústavných zákonov, zákonov a medzinárodných zmlúv,
- meno sudcu spravodajcu, ktorý vec pripravoval na rozhodnutie v pléne alebo v senáte,
- stručný popis skutkového stavu a základné fakty návrhu alebo sťažnosti,
- kľúčovú časť každej analýzy tvorí dôvod rozhodnutia (ratio decidendi).

5. V spolupráci s redakciou časopisu Justičná revue pravidelne publikuje spracované vybrané rozhodnutia ústavného súdu.

6. Vyhotovuje preklady vybraných rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva do slovenského jazyka, ktoré sú následne publikované na webovej stránke a intranete ústavného súdu.

7. Vypracováva odpovede na listy obsahujúce odborné otázky, dotazníky od zahraničných subjektov týkajúce sa napríklad legislatívy Slovenskej republiky, judikatúry ústavného súdu, vzťahu rozhodovacej činnosti ústavného súdu a rozhodovacej činnosti iných súdnych orgánov (ESLP, ESD) a iné.

8. Zúčastňuje sa na spracovávaní komunikácie ústavného súdu so zástupkyňou Slovenskej republiky pred ESLP JUDr. Maricou Pirošíkovou.

9. Zúčastňuje sa na spravovaní časti webovej stránky ústavného súdu (časť „Analytické prehľady vybraných rozhodnutí“), kde sa nachádzajú vybrané rozhodnutia tak ústavného súdu, ako aj iných ústavných súdov a ESLP spracované analytickým oddelením.

10. V prípade potreby sa zúčastňuje na riešení súdnych sporov ústavného súdu a Kancelárie ústavného súdu (vzniknutých napr. v súvislosti s poskytovaním informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z.).

11. Zamestnanci analytického oddelenia tiež spolupracujú s Kanceláriou ústavného súdu pri administratívnom vybavovaní vecí, ktoré si vyžadujú podrobnejší právny rozbor, a prípadne aj pri spracovaní dokumentov, listov právnikom.

V prípade náročnejších vecí poskytujú zodpovedným zamestnancom konzultácie pri vybavovaní žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

12. Už od roku 2013 zamestnanci analytického oddelenia poskytujú v značnom rozsahu poradenstvo a spracovávajú podklady týkajúce sa podrobného rozboru interných procesov pri rozhodovacej činnosti ústavného súdu a zúčastňujú sa na vytváraní štruktúry a funkčných požiadaviek nového informačného systému v rámci projektu Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky (OPIS I).

Neoddeliteľnou súčasťou odboru súdnych poradcov a súdnej agendy sú aj referáty súdnej agendy a jazykovej korektúry. Referát súdnej agendy zabezpečuje vedenie súdnych registrov ústavného súdu. Referát jazykovej korektúry sa podieľa na formálnej jazykovej úprave rozhodnutí ústavného súdu a zároveň sa ako gestorský útvar Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodujúcej miere podieľa na zaistení vydávania Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky.

1. 2 Činnosť odboru vonkajších vzťahov a protokolu

Odbor vonkajších vzťahov a protokolu bol v jeho súčasnej podobe kreovaný v roku 2012.

Hlavným okruhom činnosti odboru je organizačné a administratívne zabezpečovanie prípravy a priebehu protokolárnych vnútroštátnych a zahraničných aktivít Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Tieto aktivity sú zamerané najmä na rozvíjanie bilaterálnych vzťahov so zahraničnými ústavnými súdmi, na činnosť v rámci členstva v Európskej komisii pre demokraciu prostredníctvom práva, ako aj členstva v Konferencii európskych ústavných súdov a Svetovej konferencii ústavného súdnictva, na spoluprácu s európskymi súdnymi inštitúciami, organizovanie medzinárodných vedeckých konferencií a účasť na medzinárodných vedeckých konferenciách.

Pri nadväzovaní nových bilaterálnych vzťahov so zahraničnými ústavnými súdmi odbor nadviaže kontakt s daným súdom prostredníctvom slovenského zastupiteľského úradu v príslušnej krajine. Činnosť odboru pri zabezpečovaní vzájomných pracovných stretnutí sudcov a predstaviteľov zahraničných ústavných súdov na Ústavnom súde Slovenskej republiky spočíva vo vypracovaní pozývacieho listu v slovenskom a príslušnom cudzom jazyku a vedení ďalšej cudzojazyčnej listovej či mailovej korešpondencie nutnej k zosúladieniu vzájomných požiadaviek a poskytnutiu informácií týkajúcich sa termínu stretnutia, dopravy, ubytovania, programu návštevy a tém pracovného rokovania. Odbor organizačne zabezpečuje celý priebeh návštevy, je zodpovedný za výber zodpovedajúceho ubytovania, rokovacích priestorov, menu a detailné naplánovanie a zabezpečenie rámcového programu zameraného na oboznámenie hostí s prírodným a kultúrnym dedičstvom Slovenska, za grafické spracovanie a tlač programu, informačného materiálu o hosťujúcom i domácom ústavnom súde a podkladového materiálu na rokovania. V tejto súvislosti predkladá ekonomickému oddeleniu požiadavky na vystavenie objednávok na príslušné služby a súvisiace realizačné listy a následne uskutočňuje kontrolu došlých faktúr za poskytnuté služby.

Podobne organizačne zabezpečuje aj medzinárodné konferencie pri príležitosti okrúhlych výročí ústavného súdu a v tejto súvislosti navyše aj tlač zborníkov z týchto konferencií.

Ústavný súd Slovenskej republiky v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika založil tradíciu každoročného organizovania tzv. „ústavných dní“ – medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorej sa zúčastňujú poprední odborníci z domácej aj zahraničnej právnickej obce a ktorá sa pravidelne koná v priestoroch novej rokovacej sály ústavného súdu. Odbor vonkajších vzťahov a protokolu pri tejto príležitosti v súčinnosti s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika spracováva memorandum o spolupráci, pozývacie listy, program konferencie, zabezpečuje ich tlač, ubytovanie účastníkov, catering a dohliada na dodanie príspevkov do zborníka z konferencie.

Odbor organizačne zabezpečuje pravidelnú účasť delegácie Ústavného súdu Slovenskej republiky vedenej jej predsedníčkou Ivetou Macejkovou na kongresoch Konferencie európskych ústavných súdov a Svetovej konferencie ústavného súdnictva. V tejto súvislosti je zodpovedný za zaslanie prihlášok, zabezpečenie leteniek, listovú korešpondenciu i mailovú komunikáciu s organizátormi a koordinátormi kongresu, preklad tejto korešpondencie, ako aj programu kongresu a ďalších súvisiacich materiálov do slovenského jazyka. Vypracováva podkladový materiál zahŕňajúci informácie o kongrese, programe, tematickom zameraní kongresu, ako aj o krajine, v ktorej sa koná. Zároveň je zodpovedný za nadviazanie kontaktu s príslušným slovenským zastupiteľstvom krajiny, v ktorej sa kongres koná, s cieľom informovania ho o návšteve predsedníčky a delegácie ústavného súdu v danej krajine a prípadného zosúladienia programu kongresu so zastupiteľstvom zamýšľaným sprievodným programom zameraným na stretnutie predsedníčky s predstaviteľmi zastupiteľstva. S členstvom ústavného súdu v týchto združeniach a jeho účasťou na ich kongresoch súvisí aj požiadavka vypracovania a zaslania národnej správy, ktorá tvorí súčasť obsahu zborníka z kongresu. Odbor zabezpečuje jej spracovanie analytickým oddelením, následne uskutočňuje jazykovú korektúru správy v slovenskom jazyku a jej preklad do anglického jazyka vrátane

korektúry prekladu anglickým lektorom. Zodpovedá za včasné zaslanie národnej správy v slovenskom aj anglickom jazyku v predpísanej forme organizátorom kongresu, ako aj príspevku predsedníčky alebo ďalšieho člena delegácie ústavného súdu určeného na prednesenie na kongrese alebo na jeho uverejnenie v zborníku z kongresu vrátane prekladu do príslušného rokovacieho jazyka. Zabezpečuje letenky, prípadne ubytovanie, ako aj poistenie a následnú kontrolu faktúr za poskytnuté služby. Spracováva zahraničné cestovné príkazy a podklady pre vyúčtovanie zahraničných služobných ciest.

Obdobná je činnosť odboru pri zabezpečovaní zahraničných pracovných ciest predsedníčky a sudcov ústavného súdu a ostatných zamestnancov Kancelárie ústavného súdu v rámci bilaterálnych vzťahov so zahraničnými ústavnými súdmi, spolupráce s európskymi súdnymi inštitúciami a účasti na medzinárodných vedeckých konferenciách.

Významná je spolupráca Ústavného súdu Slovenskej republiky s Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia). Predsedníčka Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetta Macejková je už osmy rok jej členkou ako zástupkyňa Slovenskej republiky a striedavo sa so zastupujúcou členkou sudkyňou Janou Baricovou pravidelne zúčastňuje jej zasadnutí v Benátkach. V tejto súvislosti odbor vonkajších vzťahov a protokolu zabezpečuje ubytovanie, objednanie leteniek, spracovávanie cestovných príkazov a realizačných listov, prípravu podkladových materiálov a súvisiacich prekladov, spracovávanie podkladov pre vyúčtovanie zahraničnej pracovnej cesty.

Výsledkom aktívnej činnosti predsedníčky Ivetty Macejkovej v rámci Benátskej komisie je informovanie odbornej verejnosti o aktivitách Benátskej komisie, k čomu prispievajú i preklady stanovísk Benátskej komisie uskutočnených odborom vonkajších vzťahov a protokolu vrátane ich jazykovej korektúry a uverejňovania na webovej stránke ústavného súdu, prípadne ich zasielania najvyšším ústavným činiteľom.

K činnosti odboru vonkajších vzťahov a protokolu patrí aj vypracovávanie oficiálnej korešpondencie pre styk s najvyššími ústavnými činiteľmi, predstaviteľmi ministerstiev, súdov, vysokých škôl a odbornej právnickej obce v rámci Slovenskej republiky, vypracovávanie cudzojazyčnej korešpondencie pre styk s predstaviteľmi zahraničných ústavných súdov a obdobných inštitúcií, a to najmä vo francúzskom, anglickom a nemeckom jazyku.

Odbor vonkajších vzťahov a protokolu zabezpečuje aj cudzojazyčné preklady podkladových materiálov pre rozhodovaciu činnosť, tlmočenie pri zahraničných návštevách na ústavnom súde a návštevách delegácií ústavného súdu v zahraničí, požiadavky na tlmočenie a preklady písomností súvisiacich s rozhodovacou činnosťou, a to buď zamestnancami odboru vonkajších vzťahov a protokolu alebo externými prekladateľmi a tlmočníkmi.

Do okruhu činnosti odboru patrí aj zabezpečovanie diplomatických a služobných pasov predsedníčky a sudcov ústavného súdu a vízovej agendy, ďalej darov a propagačného materiálu a vedenie ich evidencie, príprava plánu zahraničných ciest a konferencií, ročného rozpočtu odboru vonkajších vzťahov a protokolu a príprava podkladov pre záverečný účet Kancelárie ústavného súdu.

Odbor vonkajších vzťahov a protokolu sa zúčastňuje na spravovaní webovej stránky ústavného súdu, a to častí „Publikačná činnosť sudcov“, „Stanoviská Benátskej komisie“, „Významné udalosti“, „Prehľady tlače“ a „Užitočné linky“.

Prehľad aktivít zabezpečovaných odborom vonkajších vzťahov a protokolu v roku 2014

31. január 2014

Štrasburg

Slávnostné zasadnutie a seminár pri príležitosti otvorenia nového súdneho roka Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu

Téma:

Implementácia rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva: Spoločné povinnosti?

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

21. – 22. marec 2014

Benátky

98. plenárne zasadnutie Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Benátkach

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

24. marec 2014

Bratislava

Odborná porada predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., so zástupcami vlády Slovenskej republiky, Národnej rady Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Kancelárie verejného ochrancu práv, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Slovenskej advokátskej komory, Združenia sudcov Slovenska, Policajného zboru a zástupcami Slovenskej republiky pred ESLP a Európskej komisie na Slovensku „*k príčinám porušovania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu*“ na detašovanom pracovisku Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v Bratislave

27. marec 2014

Bratislava

Stretnutie predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ivety Macejkovej, PhD., s predstaviteľmi neziskovej organizácie Fórum kresťanských inštitúcií na detašovanom pracovisku Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v Bratislave

Téma: Reálny stav porušovania ľudských práv

7. – 9. apríl 2014

Tálie

Pracovné stretnutie sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a sudcov Ústavného súdu Českej republiky organizované Ústavným súdom Slovenskej republiky na Táľoch

Téma:

Rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky:

Pl. ÚS 10/13 (majetkové vyrovnanie s cirkvami)

Pl. ÚS 25/12 (paušálne náhrady advokátov a notárov)

Pl. ÚS-st. 37/13 (vydanie osoby do cudziny za účelom trestného stíhania)

Rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky:

Pl. ÚS 13/2012 (platy zdravotných sestier)

Pl. ÚS 99/2011 (platy sudcov)

Pl. ÚS 5/2012 (miestne dane)

Účasť: sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky a sudcovia Ústavného súdu Českej republiky

12. – 14. máj 2014

Viedeň

XVI. kongres Konferencie európskych ústavných súdov usporiadaný Ústavným súdnym dvorom Rakúskej republiky vo Viedni

Téma:

Spolupráca ústavných súdov v Európe – súčasný stav a perspektívy

Účast': JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Marianna Mochnáčová, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

14. – 15. máj 2014

Olomouc

Medzinárodná vedecká konferencia „*Olomoucké právnické dni 2014*“ organizovaná Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci

Téma: Právo na život

Účast': JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc., doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.

23. máj 2014

Bratislava

Stretnutie podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Milana Ľalíka s členmi Ústavnoprávneho výboru Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky na pôde Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave

Téma: Aktuálna rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky

15. jún 2014

Bratislava

Inaugurácia prezidenta Slovenskej republiky na slávnostnej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky v bratislavskej Redute

Účast': JUDr. Ivetta Macejková, PhD., sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky

23. september 2014

Košice

Medzinárodná vedecká konferencia „*Ochrana ľudských práv a základných slobôd ústavnými súdmi a medzinárodnými súdnymi orgánmi – III. ústavné dni*“ organizovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Ochrana ľudských práv a základných slobôd ústavnými súdmi a medzinárodnými súdnymi orgánmi

Účast': sudcovia a poradcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky

25. september – 4. október 2014

Soul

3. kongres Svetovej konferencie ústavného súdnictva „*Ústavné súdnictvo a sociálna integrácia*“ organizovaný Ústavným súdom Kórey a Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Soule

Téma: Ústavné súdnictvo a sociálna integrácia

Účast': JUDr. Iveta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

1. – 3. október 2014

Znojmo

Medzinárodná vedecká konferencia „*Metamorfózy práva v strednej Európe IV*“ organizovaná v Znojme Právnickou fakultou Západočeskej univerzity v Plzni

Téma: Žijeme v najlepšom z možných právnych svetov ?

Účast': JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc.

8. – 12. október 2014

Benátky

100. plenárne zasadnutie Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Ríme

Účast': JUDr. Jana Baricová, JUDr. Mária Siegfriedová

23. – 24. október 2014

Košice

Medzinárodná vedecká konferencia „*Teória a prax komunálnej normotvorby*“ organizovaná Fakultou verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Teória a prax komunálnej normotvorby

Účasť: doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc., JUDr. Rudolf Tkáčik

27. – 28. október 2014

Stará Lesná

II. ročník workshopu „*Ochrana ľudských práv v prípravnom konaní*“ organizovaného Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky v Starej Lesnej

Téma: Ochrana ľudských práv v prípravnom konaní

Účasť: JUDr. Iveta Macejková, PhD.

29. – 30. október 2014

Budapešť

Futbalový turnaj o Putovný pohár ústavných súdov organizovaný Ústavným súdom Maďarska

Účasť: sudcovia a poradcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky

5. – 8. november 2014

Bukurešť

Oficiálna návšteva delegácie Ústavného súdu Slovenskej republiky na Ústavnom súde Rumunskej republiky v Bukurešti

Téma: Aktuálna rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Rumunskej republiky

Účasť: JUDr. Iveta Macejková, PhD., JUDr. Marianna Mochnáčová, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

27. november 2014

Brno

Medzinárodná konferencia „*Financovanie politického života*“ organizovaná Právnickou fakultou Masarykovej Univerzity v Brne, Medzinárodným politologickým ústavom Masarykovej Univerzity v Brne a zastúpením nadácie Konrad Adenauer Stiftung v Českej republike

Téma: Financovanie politického života

Účasť: doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.

19. – 20. november 2014

Brno

VIII. ročník medzinárodnej konferencie „*Dni práva 2014*“ organizovanej Právnickou fakultou Masarykovej Univerzity v Brne

Téma: Mýtus racionálneho zákonodarstva alebo ideál a realita

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc.

**Prehľad stanovísk Benátskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva
preložených odborom vonkajších vzťahov a protokolu v roku 2014**

P. č.	Názov stanoviska
1.	Stanovisko k tomu, „či rozhodnutie Vrchnej rady Krymskej autonómnej republiky na Ukrajine o uskutočnení referenda o tom, či sa má stať súčasťou Ruskej federácie, alebo o obnovení účinnosti krymskej ústavy z roku 1992 je v súlade s ústavnými princípmi“ prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 98. plenárnom zasadnutí (Benátky 21. – 22. marec 2014) Spr 379/2014, CDL-AD(2014)002
2.	Správa o vzťahu medzi politickou a trestnoprávnou zodpovednosťou ministrov prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 94. plenárnom zasadnutí (Benátky 8. – 9. marec 2013) Spr 502/2014, CDL-AD(2013)001
3.	Druhá správa o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu; Doplnenie k Správe o ústavných otázkach, ktoré sa objavili v súvislosti s ratifikáciou Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu (CDL-INF(2001)001) prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 76. plenárnom zasadnutí (Benátky 17. – 18. október 2008) Spr 662/2014, CDL-AD(2008)031
4.	Stanovisko k procesu vymenovania sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky v čase výmeny prezidenta prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 99. plenárnom zasadnutí (Benátky 13. – 14. jún 2014) Spr 840/2014, CDL-AD(2014)015
5.	Stanovisko k potrebe kódexu dobrej praxe v oblasti financovania volebných kampaní prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 87. plenárnom zasadnutí (Benátky 17. – 18. jún 2011) Spr 980/2014, CDL-AD(2011)020
6.	Správa o úlohe opozície v demokratickom parlamente prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 84. plenárnom zasadnutí (Benátky 15. – 16. október 2010) Spr 1357/2014, CDL-AD(2010)025
7.	Správa o demokracii, obmedzení mandátov a nezlučiteľnosti politických funkcií prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 93. plenárnom zasadnutí (Benátky 15. – 16. december 2012) Spr 1153/2014, CDL-AD(2012)027
8.	Správa o právnom štáte prijatá Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 86. plenárnom zasadnutí (Benátky 25. – 26. marec 2011) Spr 1152/2014, CDL-AD(2011)003rev
9.	Stanovisko k návrhu zákona o Ústavnom súde Čiernej Hory prijaté Európskou komisiou pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) na jej 100. plenárnom zasadnutí (Rím 10. – 11. október 2014) Spr 1476/2014, CDL-AD(2014)033

Preklad stanovísk Benátskej komisie je dostupný na:

<http://portal.concourt.sk/pages/viewpage.action?pageId=2719800>

1.3 Činnosť tlačového a informačného odboru

Tlačový a informačný odbor Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo svojej súčasnej podobe pracuje od roku 2013. Zabezpečuje vývoj internej a externej komunikačnej stratégie s cieľom vytvárať reálny obraz o ústavnom súde, po organizačnej, vecnej a odbornej stránke plní úlohy Kancelárie na úseku informovania verejnosti koordináciou a realizáciou informačnej stratégie, a to prostredníctvom médií a ďalších foriem komunikácie a súčasne plní úlohy súvisiace s výkonom funkcie hovorca ústavného súdu. Z dlhodobého hľadiska plánuje, koordinuje a realizuje informačnú a masmediálnu prezentáciu ústavného súdu.

Vychádzajúc z naplánovaného zámeru zabezpečuje predovšetkým každodennú komunikáciu s médiami. Nepretržite monitoruje domáce, príp. zahraničné médiá a zaisťuje informačný servis sudcom ústavného súdu a všetkým zamestnancom Kancelárie prostredníctvom elektronickej pošty a intranetu. Pravidelne analyzuje mediálne výstupy vo vzťahu k ústavnému súdu a vyhodnocuje nevyhnutnosť reagovať na ne.

Pripravuje podklady pre mediálne a iné vystúpenia predsedníčky ústavného súdu (príhovory, stanoviská, prejavy), prípadne jednotlivých sudcov ústavného súdu, ako aj návrhy na reakcie a vyhlásenia predsedníčky ústavného súdu a zabezpečuje publicitu vyhlásení a verejných vystúpení predsedníčky ústavného súdu prostredníctvom tlačových agentúr a iných masovokomunikačných prostriedkov. Organizuje tlačové konferencie a iné kontakty predsedníčky ústavného súdu s médiami a operatívne zabezpečuje účasť zástupcov médií na akciách súvisiacich s výkonom funkcie predsedníčky ústavného súdu, ako aj s rozhodovacou a inou činnosťou ústavného súdu.

Pripravuje a publikuje tlačové informácie zo zasadnutí pléna ústavného súdu a senátov ústavného súdu, informuje médiá a verejnosť o aktivitách ústavného súdu mimo rozhodovacej činnosti (návštevy, konferencie, semináre).

Zodpovedá za obsahovú náplň a aktualizáciu webových stránok ústavného súdu v súlade so smernicou o publikovaní jednotlivých príspevkov na webovom sídle ústavného súdu. Podieľa sa na tvorbe a príprave publikácií o rozhodovacej činnosti ústavného súdu a činnosti Kancelárie.

Vykonáva odborné činnosti spojené s publicitou a informovanosťou verejnosti o projektoch Kancelárie financovaných z európskych fondov. Participuje na PR aktivitách spolu s ostatnými útvarmi Kancelárie, zabezpečuje ich medializáciu. Realizuje a archivuje fotodokumentáciu z jednotlivých aktivít Kancelárie ústavného súdu.

Spracúva a publikuje mesačné, štvrťročné a polročné štatistické prehľady rozhodnutí v rámci projektu predsedníčky ústavného súdu „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky“.

Vedie evidenciu podaní došlej pošty v rámci správneho denníka – žiadostí o poskytnutie informácií a sťažností – a zabezpečuje ich včasné a odborné vybavenie.

Účastníkom konania a ich právnym zástupcom poskytuje denne telefonicky, elektronicky alebo poštou informácie o konaniach vedených na ústavnom súde:

1. Podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov zaregistroval a vybavil **148 žiadostí o informácie**.

2. Podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov sprístupnil masovokomunikačným prostriedkom **240 vlastných tlačových informácií**.

3. Podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z. z. zaregistroval a vybavil **16 sťažností**.

4. **Nad rámec bežného spôsobu** informovania médií o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky bol v spolupráci s denníkom Hospodárske noviny vytvorený významný priestor

na publikovanie stručných odôvodnení vybraných rozhodnutí pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky. V zmysle tejto spolupráce vznikla rubrika v tlačenej aj elektronickej verzii denníka Hospodárske noviny pod názvom **Prečo sme rozhodli práve tak**. V tejto rubrike boli v roku 2014 publikované nasledujúce príspevky:

16. 2. 2014	–	Poslanci verzus Ústavný súd: miestne dane
16. 4. 2014	–	Poslanci verzus ústavný súd : platy sudcov a deficit
26. 6. 2014	–	Zvýšenie platov sestier nesmie ohroziť podnikanie
30. 10. 2014	–	Prokuratúra: Kto má mať zodpovednosť, nech má

2. PROJEKTY KANCELÁRIE ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY FINANCOVANÉ Z PROSTRIEDKOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky v súčasnom období realizuje projekty „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“ a „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“, ktorých cieľom je zefektívniť a zvýšiť kvalitu, ako aj dostupnosť poskytovania služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Cieľom nového integrovaného informačného systému vrátane digitalizácie objektov Kancelárie je skvalitnenie získavania, spracovania, ochrany a využitia poznatkov, ako aj digitálneho obsahu pamäťových a fondových inštitúcií Kancelárie.

2.1 Projekt „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“

- Informácie o projekte
- Hlavný cieľ
- Špecifické ciele
- Prínos realizácie projektu
- Financovanie projektu

2.1.1 Informácie o projekte

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky pracuje na projekte „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“, ktorý je súčasťou informatizácie spoločnosti na Slovensku. Projekt sa uskutočňuje v rámci programu Operačný program Informatizácia spoločnosti („OPIS“), ktorý je financovaný prostredníctvom štrukturálnych fondov Európskej únie.

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky 17. augusta 2012 podpísala zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, ktoré je sprostredkovateľským orgánom pre Operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS).

Názov projektu	Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky
Žiadateľ	Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky
Celkové výdavky projektu (eur)	3 499 815,40 eur
Celkové oprávnené výdavky (eur)	3 499 815,40 eur
Požadovaná výška NFP (eur)	3 499 815,40 eur
Výška spolufinancovania (eur)	0,00 eur
Dĺžka realizácie aktivít projektu (mesiace)	40 mesiacov
Umiestnenie projektu (NUTS III):	Košický kraj
Identifikátor žiadosti o NFP	443843

Operačný program	OP Informatizácia spoločnosti
Prioritná os	Prioritná os 1 – Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
Opatrenie	1.1 Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na centrálnej úrovni
Kód výzvy	OPIS-2012/1.1/41-NP

2.1.2 Hlavný cieľ

Hlavným cieľom projektu je zefektívnenie činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky prostredníctvom elektronických služieb poskytovaných občanom a účastníkom konania (interní účastníci konania – pracovníci Kancelárie, externí účastníci konania – individuálni účastníci konania, kam patria navrhovatelia, advokáti, sudcovia, prokurátori a inštitúcie – ministerstvá, súdy, prokuratúra).

Hlavným cieľom navrhovaného riešenia bude informačný systém Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý bude poskytovať elektronické služby občanom, účastníkom konaní pred ústavným súdom a pracovníkom Kancelárie. Elektronické služby budú využívať základné registre štátnej správy a stanú sa integrálnou súčasťou elektronických služieb verejnej správy. Výsledkom projektu v spolupráci s projektom „Digitalizácie objektov Kancelárie ÚS SR“ bude najmä:

1. Vytvorenie elektronického spisu ústavného súdu a jeho integrácia na registre, nasadenie úložiska dokumentov, skenovacej infraštruktúry a dobudovanie užívateľských rozhraní umožňujúcich prácu s digitalizovanými dokumentmi, ako aj ich tvorbu, a to nástrojmi pre štruktúrovanú tvorbu dokumentov využívaním šablón, vyťažovaním štruktúrovaných údajov z registrov. Rovnako sa predpokladá zavedenie tzv. mobilného spisu, ktorý bude oprávneným používateľom k dispozícii v zabezpečenej podobe aj mimo počítačovej siete ústavného súdu.
2. Rozsiahle nasadenie infraštruktúry pre využívanie zaručeného elektronického spisu a príslušných komponentov tak, aby mohli byť do významnej miery nahradené „papierové“ rozhodnutia ich elektronickým ekvivalentom s rovnakou právnou silou a záväznosťou ako papierová podoba. Tento scenár sa predpokladá pre prevažnú väčšinu rozhodnutí/dokumentov, ktoré sú zo strany ústavného súdu odosielané občanom, podnikateľom, inštitúciám v Slovenskej republike a účastníkom konania pred ústavným súdom.
3. Dobudovanie integračných rozhraní na informačné systémy iných slovenských štátnych inštitúcií umožňujúcich efektívnu elektronickú komunikáciu s ohľadom na pripravenosť týchto inštitúcií na komunikáciu metódou stroj-stroj.
4. Vybudovanie plnohodnotnej komunikácie s občanmi, podnikateľmi, inštitúciami, účastníkmi konania pred ústavným súdom a pracovníkmi Kancelárie, a to zavedením eGov služieb a ďalších podporných elektronických služieb pre poskytovanie podávania návrhov na konanie pred ústavným súdom, poskytovanie informácií o veciach v pôsobnosti ústavného súdu, podávanie sťažností ústavnému súdu a publikovanie informácií a rozhodnutí o konaní pred ústavným súdom. Tieto funkcie budú zabezpečované prostredníctvom portálových technológií, ako aj využitím integrácie spoločných modulov ÚPVS.
5. Vybudovanie digitálneho archívu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

2.1.3 Špecifické ciele

1. Dosiahnutie rýchlejšieho priebehu konaní pred ústavným súdom a väčšia dostupnosť informácií o konaniach pre všetkých ich účastníkov.
2. Zníženie počtu prietahov v konaniach na súdoch Slovenskej republiky, a tým zníženie sumy vyplácanej zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky ako priznané finančné zadostučinenie za prietahy v týchto konaniach.

2.1.4 Prínos realizácie projektu

Realizácia projektu umožní vytvorenie integrovaného informačného systému Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý bude využívať centrálny register údajov ústavného súdu a relevantné základné registre verejnej správy, a zároveň umožní vzájomnú, resp. jednosmernú komunikáciu (podľa relevancie) s inými ISVS a externými registrami.

Očakávaným výsledkom realizácie projektu je najmä sprístupnenie elektronických služieb pre občanov i sudcovskú činnosť, ktoré zaradia ústavný súd medzi moderné štátne a verejnoprávne inštitúcie e-Governmentu v Slovenskej republike.

Hlavným prínosom projektu pre občana bude jeho kvalitnejšie a podrobnejšie informovanie o činnosti ústavného súdu a Kancelárie ústavného súdu. Fyzickým osobám a právnickým osobám ako navrhovateľom a sťažovateľom pred ústavným súdom bude umožnené sledovať priebeh a stav činností majúcich vzťah k ich podaniu a s ústavným súdom právne záväzne elektronicky komunikovať. Veľmi cenné prínosy budú dosiahnuté aj pre odbornú verejnosť. Pre účastníkov konania v konaní pred ústavným súdom pribudne možnosť priebežne sa informovať o stave konania a elektronicky poskytovať doplňujúce materiály.

Realizácia projektu je významným prínosom nielen informatizácie verejnej správy, ale aj rozšírenia možnosti kontroly demokracie a ústavnosti v Slovenskej republike.

Očakávané prínosy projektu

1. Zrýchlenie, zjednodušenie a zvýšenie transparentnosti kvality a dostupnosti služieb ústavného súdu, zvýšenie spokojnosti občanov, podnikateľov a ostatnej verejnosti s verejnou správou:

- umožniť všetkým vrátane hendikepovaných občanov a občanov so sociálne znevýhodnených skupín využívanie možnosti e-Governmentu,
- výrazne znížiť administratívne zaťaženie občanov a podnikateľských subjektov pri vybavovaní záležitostí na úradoch, zvýšiť transparentnosť úradných procesov a skrátiť čas vybavovania úradných agend.

2. Elektronizácia procesov verejnej správy:

- prepojiť existujúce registre, vytvoriť nové potrebné registre a zabezpečiť ich použiteľnosť na právne úkony,
- realizovať kľúčové nástroje na poskytovanie elektronických služieb,
- zabezpečiť zvyšovanie a skvalitňovanie portfólia svojich elektronických služieb vrátane zmeny procesov,
- iniciovať a podporiť legislatívny proces umožňujúci realizáciu elektronických služieb verejnej správy.

3. Zefektívnenie a zvýšenie výkonnosti verejnej správy:

- vytvoriť spoločnú zabezpečenú infraštruktúru pre e-Government i podporné činnosti,

- využívať centrálné aplikácie a služby na realizáciu vybraných činností (účtovníctvo, ľudské zdroje, elektronické platby...),
- systémovým riadením a využívaním už existujúcich projektov zabrániť duplicitám.

2.1.5 Financovanie projektu

Projekt „Elektronizácia služieb Ústavného súdu Slovenskej republiky“ je financovaný prostriedkami štrukturálnych fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v pomere: Európska únia 75,31 %, štátny rozpočet 13,29 % a PRO RATA 11,40 %.

Hodnota projektu je 3 499 815,40 €.

Termín ukončenia projektu: september 2015

2.2 Projekt „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“

- Informácie o projekte
- Hlavný cieľ
- Špecifické ciele
- Prínos realizácie projektu
- Financovanie projektu

2.2.1 Informácie o projekte

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky pracuje na projekte „**Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky**“, ktorý je súčasťou informatizácie spoločnosti na Slovensku. Projekt sa uskutočňuje v rámci programu Operačný program Informatizácia spoločnosti („OPIS“), ktorý je financovaný prostredníctvom štrukturálnych fondov Európskej únie.

Kancelária ústavného súdu 25. januára 2013 podpísala zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, ktoré je sprostredkovateľským orgánom pre Operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS).

Názov projektu	Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky
Žiadateľ	Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky
Celkové výdavky projektu (eur)	999 912,50 eur
Celkové oprávnené výdavky (eur)	999 912,50 eur
Požadovaná výška NFP (eur)	999 912,50 eur
Výška spolufinancovania (eur)	0,00 eur
Dĺžka realizácie aktivít projektu (mesiace)	25 mesiacov

Umiestnenie projektu (NUTS III)	Košický kraj
Identifikátor žiadosti o NFP	300123
Operačný program	OP Informatizácia spoločnosti
Prioritná os	Prioritná os 2 – Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií...
Opatrenie	2.1 Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, jeho archivovanie, sprístupňovanie a zlepšenie systémov jeho získavania, spracovania a ochrany
Kód výzvy	OPIS-2012/2.1/06-DP

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky môže rozdeliť objekty pre digitalizáciu do dvoch skupín:

1. Objekty kultúrneho dedičstva, ktoré spadajú pod Slovenskú národnú knižnicu v Martine

- digitalizácia rozhodnutí vrátane podaní v celkovom počte 12 983 objektov,
- spisy sú archivované u žiadateľa v Košiciach (nie je potrebné presúvať objekty),
- predmetom digitalizácie sú spisy od roku 1992 až do roku 2004 [presný zoznam objektov digitalizácie spisov sa nachádza aj v povinnej prílohe č. 16 – indikatívny zoznam objektov (spisy)].

2. Objekty kultúrneho dedičstva, ktoré spadajú pod Slovenský filmový ústav

- digitalizácia audiozáznamov z pojednávaní, vyhlásení rozhodnutí a výsluchov v celkovom počte 298 objektov, všetky spisy sú archivované u žiadateľa,
- audiozáznamy sú archivované u žiadateľa v Košiciach (nie je potrebné ich presúvať),
- predmetom digitalizácie sú audiozáznamy od 08/1994 do 05/2012 [presný zoznam objektov sa nachádza v povinnej prílohe č. 16 – indikatívny zoznam objektov (audiozáznamy)].

2.2.2 Hlavný cieľ

Hlavným cieľom projektu je skvalitnenie systémov získavania, spracovania, ochrany a využitia poznatkov a digitálneho obsahu Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Cieľom digitalizácie objektov je vytvorenie znalostnej bázy z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (od roku 1992) z archivovaných rozhodnutí, sprístupnenie a uchovanie obsahu pre ďalšie generácie. Digitálna forma je perspektívny spôsob zachytenia informácií a poznatkov pre účely vzdelávania, výskumu a vývoja, celoživotného vzdelávania, kultúry, aktivít vo voľnom čase. Kultúrne objekty budú pripravené na dlhodobé uchovanie a sprístupňovanie používateľom.

Projekt umožní vytvoriť digitalizačné pracovisko v priestoroch Kancelárie, ktoré bude vybavené modernými technológiami určenými na digitalizáciu. Po ukončení projektu bude činnosť digitalizačného pracoviska pokračovať, pričom sa využijú získané zručnosti z implementácie predmetného projektu pre vlastné potreby.

Všeobecné požiadavky projektu:

- vytvoriť technologické podmienky na digitalizáciu kultúrnych objektov (digitalizačné pracovisko),
- zdigitalizovať rozhodnutia vrátane podaní + audiozáznamy z pojednávaní ústavného súdu,
- sprístupniť zdigitalizované kultúrne objekty v Centrálnnej aplikačnej infraštruktúre a registratúre a Centrálnom dátovom archíve.

Trvalý úžitok špecifických cieľov projektu je prínosný pre tieto skupiny používateľov:

- široká verejnosť,
- odborná verejnosť,
- žiaci, študenti,
- učitelia,
- vedci.

V kontexte informatizácie a digitalizácie rozdelil žiadateľ používateľov do týchto skupín:

1. G2C (Government to Costumer) – široká odborná verejnosť (občania, študenti, učitelia atď.)
Označenie pre vzťahy medzi vládou a spotrebiteľom (občanom) sa používa pri popisoch typov aplikácií na internete. G2C je možné ilustrovať ako služby na webe, kde vláda ponúka bežným občanom publikovanie informácií.
2. G2B (Government to Business) – právnici, advokáti, podnikatelia
Označenie pre vzťahy medzi vládou a podnikateľskou sférou – ide o online interakciu medzi vládou a komerčným sektorom s cieľom poskytnúť informácie a rady („best practise“).
3. G2G (Government to Government) – štátni úradníci (sudcovia, súdni poradcovia atď.)
Označenie pre vzťahy medzi vládnymi inštitúciami a ich komunikáciu. Problematika komunikácie inštitúcií verejnej správy medzi sebou (G2G – Government to Government) v prípade Slovenska zahŕňa týchto sedem základných typov vzájomnej komunikácie dvoch inštitúcií verejnej správy:
 - a) štátna správa – štátna správa,
 - b) štátna správa – regionálna samospráva (VÚC),
 - c) štátna správa – miestna samospráva (magistrát, miestny úrad, obecný úrad),
 - d) regionálna samospráva (VÚC) – regionálna samospráva (VÚC),
 - e) regionálna samospráva (VÚC) – miestna samospráva (magistrát, miestny úrad, obecný úrad),
 - f) miestna samospráva (magistrát, miestny úrad, obecný úrad) – miestna samospráva (magistrát, miestny úrad, obecný úrad) v rámci toho istého kraja,
 - g) miestna samospráva v jednom kraji (magistrát, miestny úrad, obecný úrad) – miestna samospráva v inom kraji (magistrát, miestny úrad, obecný úrad).

2.2.3 Špecifické ciele

Špecifické ciele projektu priamo podporujú hlavný cieľ projektu a sú v súlade aj s cieľmi stanovenými v dokumentoch pre Prioritnú os 2 Operačného programu Informatizácia spoločnosti. Špecifické ciele sú nastavené tak, aby bol zabezpečený jednotný postup pri kategorizácii kultúrneho, vedeckého a intelektuálneho dedičstva na účely digitálnej konverzie.

Špecifické ciele:

1. Vybudovanie špecializačného digitalizačného pracoviska Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky vybuduje na účely digitalizácie špecializačné digitalizačné pracovisko vo svojich vlastných priestoroch v Košiciach. Pre digitalizačné pracovisko bude zakúpená technológia (HW a SW), ktorá zabezpečí kvalitnú a efektívnu digitalizáciu všetkých dotknutých kultúrnych objektov Kancelárie, čím sa podporí rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií.

2. Zlepšenie databázového systému

Primárnym cieľom digitalizácie je vytvorenie znalostnej bázy z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (od roku 1992) a sprístupnenie kultúrneho dedičstva čo najširšiemu okruhu používateľov v lokálnych sieťach prostredníctvom internetu, resp. špeciálnych informačných systémov.

Pomocou predkladaného projektu sa zabezpečí zlepšenie databázového systému a sprístupnenie údajov v rámci Centrálneho dátového archívu a Centrálnej aplikačnej infraštruktúry.

3. Príprava, digitálna konverzia a postprocessing vybraných objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

V novovytvorenom digitalizačnom pracovisku bude prebiehať príprava všetkých objektov na digitalizáciu [t. j. na účely digitalizácie bude pripravených 12 983 rozhodnutí vrátane podaní (spisov) + 298 audio záznamov]. Následne bude prebiehať digitálna konverzia všetkých vybraných objektov kultúrneho dedičstva.

Prípravu a digitálnu konverziu všetkých vybraných objektov budú zabezpečovať 7 interní zamestnanci žiadateľa v súlade s platným Zákonníkom práce [príprava a digitálna konverzia (6), anonymizátor (1)].

Popri digitálnej konverzii všetkých dotknutých objektov bude prebiehať priebežne postprocessing. Postprocessing budú zabezpečovať 22 interní zamestnanci žiadateľa (indexátori) v súlade s platným Zákonníkom práce.

2.2.4 Prínos realizácie projektu

1. napĺňanie cieľov OPIS (globálny cieľ OPIS a špecifický cieľ PO2),
2. stratégia rozvoja fondových a pamäťových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry v rezorte kultúry,
3. zachovanie kultúrneho dedičstva,
4. rozvoj žiadateľa po personálnej, technologickej, organizačnej a procesnej stránke,
5. zvýšenie miery dostupnosti používateľa prostredníctvom on-line prístupu k novým údajom a zvýšenie miery kvality uspokojovania informačných a kultúrnych potrieb,
6. environmentálny prínos projektu.

2.2.5 Financovanie projektu

Projekt „Digitalizácia objektov Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky“ je financovaný prostriedkami štrukturálnych fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky v pomere: Európska únia 75,31 %, štátny rozpočet 13,29 % a PRO RATA 11,40 %.

Hodnota projektu je 999 912,50 €.

Termín ukončenia projektu: apríl 2015

Spracoval:

Ing. Ivan Mikuš, PhD.

JUDr. Miloslav Babják

JUDr. Mária Siegfriedová

PhDr. Anna Pančúrová

Mgr. Tomáš Majerník

Ing. Ľubomír Marton

